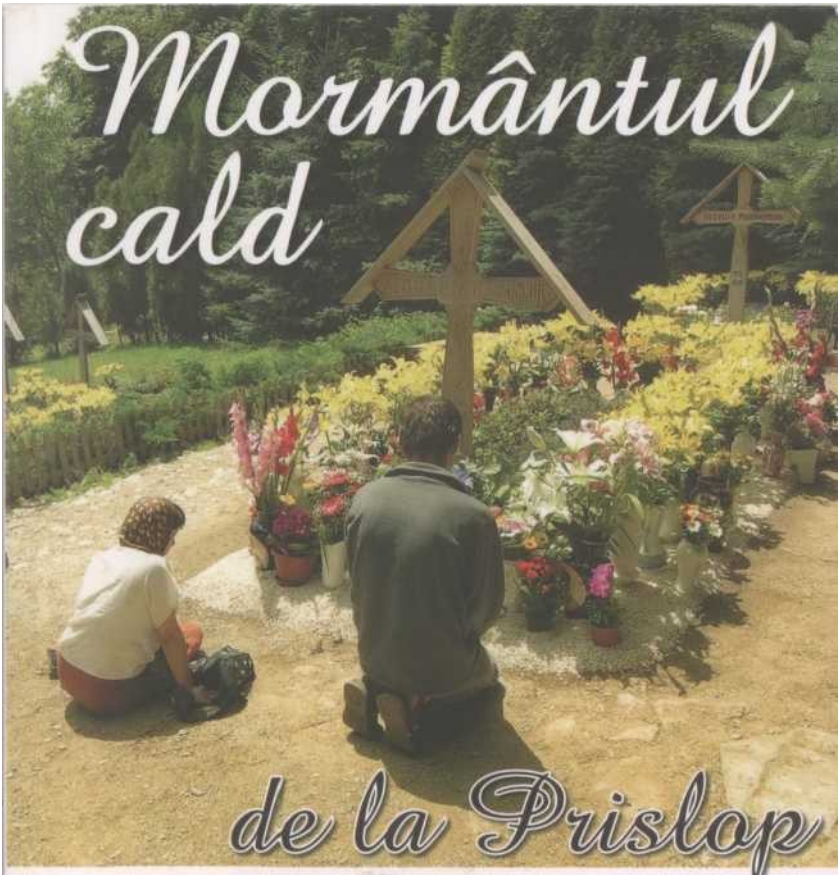

Mormântul cald de la Prislop

mărturii despre

Părintele Arsenie Boca

apărute în

Lumea Credinței
Magazin ilustrat

Mormântul cald de la Prislop

Mărturii despre Părintele Arsenie Boca apărute în *Lumea Credinţei*

Au contribuit la realizarea acestei cărţi, cu articole sau interviuri publicate în revista *Lumea Credinţei* din 2004 până în 2012:

Aurelia Bălan-Mihailovici Răzvan Bucuroiu George Căbaş

Maica Celestina de la Prislop Maria Chirculescu Sergiu Valentin Ciocârlan Gheorghiţă Ciocioi Ioan Cişmileanu Maria Clopoţel Răzvan Codrescu Laurenţiu Constantinescu George Crăsnean Alexandru Valentin Crăciun Veronika Dan Ana Drăgan

Gh. I. Drăghici-Slăvuţescu Pr. Ioan Florin Gavrilă Csilla Gyöngyvér Florescu Pr. Ciprian Negreanu Presbitera D. P.

Arhim. Teofil Părăian Lucian D. Popescu A. Raicu Matei Schinteie Pr. Zoltán Traian Arhim. Ghelasie Ţepeş Gheorghe Vâlcea

mărturii despre
Părintele Arsenie Boca apărute în

Ediţie îngrijită de Răzvan Codrescu

Bucureşti – 2012
Lumea Credinţei SRL
pentru prezenta ediţie – 2012

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Mormântul cald de la Prislop: mărturii despre Părintele Arsenie Boca apărute în „Lumea Credinţei” / ed. îngrijită de Răzvan Codrescu.
— Bucureşti: Lumea Credinţei, 2012 ISBN 978-606-93222-O-8
I. Codrescu, Răzvan (ed.)
070(498):281.95

Notă editorială

Volumul de faţă reuneşte toate textele apărute de-a lungul anilor în revista *Lumea Credinţei* cu privire la Părintele Arsenie Boca (1910-1989), cel pe care evlavia populară îl numeşte demult „Sfântul Ardealului”. Li s-au adăugat şi două texte care n-au apărut în paginile revistei: unul (foarte lung) încredinţat Redacţiei de autoare (cu dorinţa de a-şi păstra anonimatul)1 şi altul preluat dintr-un volum editat sub egida *Lumii Credinţei2*.

N-am păstrat strict ordinea cronologică, ci am orânduit textele (destul de inegale, prin forţa împrejurărilor) mai degrabă tematic, după conţinutul lor predilect, în trei secţiuni: „Viaţa şi personalitatea Părintelui Arsenie Boca”, „Din

faptele şi minunile Părintelui Arsenie Boca” şi „Scrisul şi pictura Părintelui Arsenie Boca”. La finalul fiecărui text sunt menţionate datele apariţiei în revistă.

1 „O mărturie anonimă despre Părintele Arsenie” – deosebit de impresionantă.

2 Arhim. Teofil Părăian, *Punctele cardinale ale Ortodoxiei. îndrumar duhovnicesc*, 2005 („Un scurt îndreptar de viaţă dat de Părintele Arsenie Boca”).

Parantezele drepte, ori de câte ori apar în text, constituie mici compliniri sau precizări editoriale.

Notele de subsol aparţin fie diferiţilor autori, fie îngrijitorului ediţiei (caz în care poartă, între paranteze rotunde, menţiunea: *Nota Ed.*).

Acest volum *despre* Părintele Arsenie îl complineşte pe cel *de* Părintele Arsenie – editat de noi în anul 2009: *Seminţe duhovniceşti. Un caiet al Părintelui Arsenie Boca* (bine primit de cititori şi aflat şi el în curs de reeditare). Ambele volume fac mai lesne accesibile unui public larg personalitatea harismatică, experienţele, lucrările minunate şi învăţăturile arseniene, care au marcat adânc ortodoxia românească a secolului XX şi rămân atât de vii şi în conştiinţa religioasă a secolului XXI.

Mulţumiri se cuvin tuturor celor ce, direct sau indirect, au făcut posibilă această carte de mărturii şi ale căror nume se regăsesc (în ordine alfabetică) pe pagina a patra.

Fie ca pilda Părintelui Arsenie şi mijlocirea lui de dincolo să strălumineze pe mai departe sufletele, în răspărul vremurilor de rătăcire şi de risipă a căror cruce ne-a fost dat să o purtăm!

R. C.

VIAŢA ŞI PERSONALITATEA PĂRINTELUI ARSENIE BOCA

O VIAŢĂ DE SFÂNT

(scurt secvenţial biografic)

1910: Se naşte la 29 septembrie, la Vata de Sus, jud. Hunedoara, Zian, fiul lui Iosif Boca şi al soţiei sale Cristina.

1929: La 10 mai, în curtea Liceului, Avram Iancu" din Brad, şeful de promoţie al absolvenţilor din acel an, Zian Boca, planta, în cadru festiv, un gorun ce avea să se numească, prin hotărârea tuturor celor de faţă, „Gorunul lui Zian". Cel ce se născuse în inima Ardealului, aproape de Ţebea, unde veghează „Gorunul lui Horea", săvârşea un gest simbolic, pe care abia astăzi îl putem cântări în toată semnificaţia lui: nu departe de gorunul marelui mucenic al istoriei neamului nostru se sădea gorunul celui ce avea să fie, sub numele călugăresc de Arsenie (în gr.: „cel plin de bărbăţie"), marele mărturisitor harismatic al credinţei strămoşeşti.

1933: După absolvirea Institutului Teologic din Sibiu, Mitropolitul Nicolae Bălan îl trimite cu bursă la Academia de Arte Frumoase din

Bucureşti, unde va urma şi studii de Medicină.

1935: E hirotonit, pe 29 septembrie, diacon celib.

1939-1940: După terminarea Academiei de Arte Frumoase, îşi începe ucenicia în monahism, petrecând trei luni în Sfântul Munte Athos. Se spune că acolo ar fi dat de un duhovnic aspru, care i-a zis: „Mă, tu nu eşti în stare de nimic! Nici la măturat nu eşti bun! K, la care tânărul şi-a spus în sinea lui: „Aici e de mine, la ăsta stau!”. încă din prima tinereţe se simte la el vocaţia asumată a celui ce mai târziu avea să proclame: „Măi, nu toţi cei din lume se prăpădesc, nici toţi cei din mănăstire se mântuiesc… Unii dintre călugări nu sunt călugări, ci cuiere de haine călugăreşti… De vrei să te faci călugăr, fă-te ca focul!”. în acelaşi an este închinoviat la Sâmbăta de Sus (lavra brâncovenească din inima Făgăraşului), pentru ca în anul următor să fie tuns în monahism şi să înceapă ceea ce s-a numit „mişcarea de reînviere duhovnicească de la Sâmbăta”.

1942: Este hirotonit preot, pe 10 aprilie.

1945-1948: Este în mai multe rânduri anchetat de Securitatea comunistă (la Râmnicu Vâlcea, Braşov, Făgăraş).

1948: în 25 noiembrie este adus la Prislop de către Mitropolitul Nicolae Bălan.

1949: în 14 septembrie, ziua înălţării Sfintei Cruci, este hirotesit protosinghel.

1950: Se încheie activitatea sa ca stareţ, Prislopul devenind mănăstire de maici. Rămâne la

Prislop ca duhovnic al obştii.

1951-1952: Ridicat în noaptea de 15 spre 16 ianuarie 1951, este dus la Canal, dându-i-se drumul abia în anul următor, când se întoarce la Prislop.

1955: Este din nou anchetat de Securitate (Timişoara) şi face 6 luni de detenţie.

1959: Prin actul Episcopiei Aradului nr. 2407/1959, este îndepărtat din mănăstire. Fără a fi caterisit, i se interzice să mai slujească. Securitatea nu va înceta să-l urmărească până la moarte (răspândind pe seama lui şi multe zvonuri indigne). Credincioşii vor continua însă să-l caute, ca pe un mare duhovnic, clar-văzător şi făcător de minuni. Este angajat la Biserica „Sfântul Elefterie Nou” din Bucureşti, ca pictor secund pe lângă pictorul Vasile Rudeanu.

1961: Este angajat la Atelierul de Pictură al Patriarhiei, de la Schitul Maicilor.

1968: Iese la pensie, neîncovoiat de vremuri. începe pictura bisericii parohiale de la Drăgănescu, nu departe de Bucureşti.

1969-1989: După izgonirea de la Prislop, obştea de maici se reorganizează la Sinaia, unde Părintele Arsenie şi-a avut şi el, până la moarte, chilia şi atelierul de pictură, în care se retrăgea la răstimpuri.

1989: Devenit deja o legendă vie, se mută la Domnul pe 28 noiembrie şi este înmormântat, pe 4 decembrie, în cimitirul Mănăstirii Prislop. Astăzi mormântul său, la care s-au săvârşit numeroase

minuni, este unul dintre marile locuri de pelerinaj ale ortodoxiei româneşti.

1990-2012: Principalele scrieri rămase de la Părintele Arsenie (care multă vreme circulaseră „pe sub mână”, în dactilograme, uneori fără semnătura sa) s-au editat după 1990, de la *Cărarea împărăţiei* (1995) sau *Cuvinte vii* şi până la volumul antologic *Părintele Arsenie Boca – mare îndrumător de suflete din secolul XX. O sinteză a gândirii Părintelui Arsenie în 800 de capete,* realizat de Ioan Gânscă (cu sprijinul vrednicului de pomenire Părinte Arhimandrit Teofil Părăian), sau la *Seminţe duhovniceşti*. *Un caiet al Părintelui Arsenie Boca,* editat chiar sub egida revistei *Lumea Credinţei* (2009). Pentru pictura sa bisericească, a se vedea albumul *Biserica de la Drăgănescu…* (2005). Referinţe multiple şi detaliate la cărţile *de* şi *despre* Părintele Arsenie Boca se găsesc în notele de subsol ale volumului de faţă.

(R. C.)

DOUĂ PISCURI DUHOVNICEŞTI: PĂRINTELE ARSENIE ŞI PĂRINTELE TEOFIL

Viaţa mănăstirească de la Sâmbăta de Sus stă sub arcul de spiritualitate care se întinde, ca o punte între două veacuri şi milenii, între maiestatea duhovnicească a Părintelui Arsenie Boca, mutat lâ Domnul pe 28 noiembrie 1989, şi maiestatea duhovnicească a Părintelui Teofil Părăian, mutat la Domnul 20 de ani mai târziu, pe 29 octombrie 2009. Nu este deloc întâmplător că,

în anii din urmă, gândirea şi pilda duhovnicească a celor doi, pe care editurile creştine s-au întrecut să-i publice în tiraje îndrăzneţe, a lăsat în sufletele tinere o urmă mai adâncă decât tomurile pretenţioase ale multor teologi de catedră. Prestanţa exemplului personal, forţa discursului altoit pe trăire, buna întâlnire dintre credinţă şi cultură, refuzul şabloanelor şi conectarea atentă a tradiţiei cu actualitatea – iată numai câteva trăsături definitorii pe care cei doi mari înduhovniciţi le aii în comun şi de care lumea ortodoxă românească a simţit şi simte

O primenitoare nevoie, atât în mediile monahale, cât şi în cele mireneşti. Întruchipând *realismul duhovnicesc* al Ortodoxiei autentice, în duhul Sfinţilor Părinţi şi sub puterea perpetuu înnoitoare a harului, ei au înfruntat fără preget şi fără complexe urgiile şi provocările veacului, răscumpărând vremurile în Hristos şi punând temei renaşterii noastre creştine, în răspărul bezbojniciei comuniste şi neocomuniste. Cu toate acestea, ei sunt încă departe de a fi cunoscuţi şi urmaţi pe cât s-ar cuveni, iar de aceea fiecare prilej de rememorare a vieţii şi personalităţii lor este oportun şi binevenit, amendând uitarea şi nepăsarea unei lumi româneşti despre care îţi vine să te întrebi uneori dacă îşi merită cu adevărat apostolii şi profeţii…

La 10 mai 1929, în curtea Liceului „Avram Iancu” din Brad, şeful de promoţie al absolvenţilor din acel an, Zian Boca, planta, în cadru festiv, un

gorun ce avea să se numească, prin hotărârea tuturor celor de faţă, „Gorunul lui Zian”. Cel ce se născuse în inima Ardealului, la Vata de Jos, aproape de Ţebea, unde veghează „Gorunul lui Horea”, săvârşea atunci un gest simbolic, pe care abia astăzi îl putem cântări în toată semnificaţia lui: nu departe de gorunul marelui mucenic al istoriei neamului nostru se sădea gorunul celui ce avea să fie, sub numele călugăresc de Arsenie (în gr.: „Cel plin de bărbăţie”), „sfântul Ardealului”, marele mărturisitor harismatic al credinţei strămoşeşti, din mijlocul şi în răspărul unui „secol nebun”.

După ce va studia Teologia şi Artele Frumoase, dar va audia cu pasiune şi cursuri de Medicină, Zian Boca va deveni diacon celib în 1935, iar în 1939 va lua calea Athosului, unde a petrecut 3 luni, pregătindu-se pentru călugărie. Se spune că acolo ar fi dat de un duhovnic aspru, care i-a zis: „Mă, tu nu eşti în stare de nimic! Nici la măturat nu eşti bun!”, la care tânărul şi-a spus în sinea lui:, Aici e de mine, la ăsta stau!”. încă din prima tinereţe se simte la el vocaţia asumată a celui ce mai târziu avea să proclame: „Măi, nu toţi cei din lume se prăpădesc, nici toţi cei din mănăstire se mântuiesc… Unii dintre călugări nu sunt călugări, ci cuiere de haine călugăreşti… De vrei să te faci călugăr, fă-te ca focul!”.

Este închinoviat la mănăstirea refăcută a Sâmbetei de Sus, în vara aceluiaşi an, pentru ca în anul următor să fie tuns în monahism şi să înceapă

ceea ce s-a numit „mişcarea de reînviere duhovnicească de la Sâmbăta”, acea „bulboană spirituală uriaşă” în faţa căreia un Nichifor Crainic exclama: „Ce vreme înălţătoare când toată ţara lui Avram Iancu se mişca în pelerinaj, cântând cu zăpada până la piept, spre Sâmbăta de Sus, ctitoria voievodului martir [Constantin Brâncoveanu]!”. în paralel, aducând cu sine manuscrisele trebuincioase de la Sfântul Munte şi stăruind pe lângă Părintele Dumitru Stăniloae, va fi un adevărat ctitor al *Filocaliei* româneşti, căreia îi va realiza şi coperta. Pe fondul acestei efervescenţe spirituale, îi scria unui fost coleg de liceu: „M-am înhămat la carul unui ideal cam greu: transformarea omului în Om, fiul mai mic al lui Dumnezeu şi frate al Fiului Său mai mare. însă toate idealurile mari au în ele ceva paralizant: nu te lasă să te preocupi de nimicurile acestei vieţi”.

Vremurile se precipitau, iar comunismul ateu îşi înfigea tot mai adânc ghearele în trupul ţării. Ajutându-i creştineşte pe luptătorii anticomunişti din Munţii Făgăraşului, Părintele Arsenie intră în vizorul Securităţii, fiind arestat pentru prima oară în 1948. Strămutat cu forţa de la Sâmbăta la Prislop, devine acolo stareţ, iar după ce sălaşul s-a transformat în mănăstire de maici, a rămas ca duhovnic, până în 1959, când comuniştii au risipit obştea. între timp mai fusese încă o dată arestat şi dus la Canal, unde a stat aproape un an întreg. A urmat pribegia la Bucureşti, unde a fost ţinut în marginalitate, ca simplu pictor bisericesc, mereu

sub ochiul câinos al puterii1. În ultima parte a vieţii avea să se lege mult de două locuri: Drăgănescu (unde a pictat biserica timp de 15 ani, începând din 1968, lăsându-ne o adevărată – şi unică în felul ei – „predică în imagini”) şi Sinaia (unde, din 1969, şi-a avut chilia şi atelierul de pictură, unde obişnuia să se retragă tot mai des, şi unde a şi închis ochi, în pragul iernii lui 19892, în vârstă de 79 de ani).

Principalele scrieri care au rămas de la Părintele Arsenie (şi care multă vreme au circulat „pe sub mână", în dactilograme, uneori fără semnătura sa) s-au editat după 1990, de la *Cărarea împărăţiei5* sau *Cuvinte vii* şi până la volumul antologic *Părintele Arsenie Boca – mare îndrumător de suflete din secolul XX. O sinteză a gândirii Părintelui Arsenie în 800 de capete*

1 A se vedea George Enache, Adrian Nicolae Petcu, *Părintele Arsenie Boca în atenţia poliţiei politice din România*, Editura Partener, Galaţi, 2009, dar şi volumul *Părintele Arsenie Boca*, *obiectivul Bratu*, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2009.

2 Fatidic acest an (ce avea să se încheie în baia de sânge prin care a fost abolit vechiul regim comunist), an în care monahismul ortodox românesc şi-a pierdut în primăvară (30 martie) cea mai mare figură culturală (N. Steinhardt, devenit din 1980 Monahul Nicolae de la Rohia) şi în toamnă (28 noiembrie) cea mai mare figură

duhovnicească (Părintele Arsenie Boca, considerat decenii de-a rândul un adevărat sfânt în viaţă)!

3 Ed. a V-a, îngrijită de Monahia Zamfira Constantinescu şi Pr. Conf. Dr. Simion Todoran, Editura Sfintei Episcopii Ortodoxe Române a Aradului, 2006 (prima ediţie: 1995).

4 Ed. îngrijită de P.S. Episcop Dr. Daniil Stoenescu şi Monahia Zamfira Constantinescu, Charisma Advertising, Deva, 2006.

, realizat de Ioan Gânscă, cu sprijinul Părintelui Arhimandrit Teofil Părăian1, sau la *Seminţe duhovniceşti*. *Un caiet al Părintelui Arsenie Boca*, editat recent sub egida revistei *Lumea Credinţei2*. Cuvântul lui ne petrece peste vămile vremilor şi ne descoperă poarta de lumină a împărăţiei, amintindu-ne mereu că „Neamurile au un destin ascuns în Dumnezeu. Când îşi urmează destinul, au apărarea lui Dumnezeu. Când şi-l trădează, să se gătească de pedeapsă!”.

Din păcate, în contextul libertăţii postcomuniste, la împlinirea a 10 şi a 20 ani de la strămutarea la cele veşnice a omului care a schimbat, în inima secolului XX, faţa monahismului nostru ortodox, ca şi la împlinirea a 100 de ani de la naşterea sa, s-a făcut prea puţin pentru a i se cinsti memoria. Poate se va face mai mult de acum înainte, mai ales că evlavia populară şi numeroasele minuni legate (antum şi postum) de numele său dau tot mai multă greutate dosarului de canonizare aflat în atenţia Comisiei

abilitate a Sfântului Sinod.

însă cu sau fără girul pietăţii noastre curente, Părintele Arsenie Boca, duhovnic şi clar-văzător intrat în legendă, mare trăitor, dar şi mare învăţat,

1 Editura Teognost, Cluj-Napoca, 2002.

2 Bucureşti, 2009, cu o prefaţă de George Crăsnean („Maica Celestina sau povestea unui manuscris"), antologată şi în volumul de faţă.

teolog şi pictor de icoane, rămâne „un fenomen unic în istoria monahismului românesc" (D. Stăniloae). Mutat la cele veşnice cu puţin înainte de prăbuşirea vechiului regim comunist (pe care se spune că o şi profeţise), Părintele Arsenie odihneşte sub cetinile de la Prislop, mănăstirea unde fusese mai întâi surghiunit de comunişti şi care a sfârşit prin a-i deveni vatră de suflet. Urmele lui rămân neşterse în spiritualitatea ortodoxă românească, sfinţind toate locurile pe unde s-a perindat, din Făgăraş în Haţeg şi de la Sinaia la Bucureşti. „Din câţi oameni am cunoscut eu şi care au lucrat în Biserică – mărturisea Părintele Teofil Părăian – socot că Părintele Arsenie Boca a fost cel mai de vârf, culmea vieţuitorilor şi propovăduitorilor din contemporaneitatea noastră".

Şi cine altul l-ar fi putut defini pe Părintele Arsenie într-un stil mai succint şi mai inconfundabil decât acelaşi Părinte Teofil, urmaşul său duhovnicesc? „Cândva stăteam în faţa unei icoane făcute de Părintele Arsenie, la Bucureşti, pentru mănăstirea noastră, o icoană cu Adormirea

Maicii Domnului… Stăteam în faţa acestei icoane şi o prezentam unui cadru universitar de la Sibiu, şi zic: «Eu cred că Părintele Arsenie este un geniu». Şi respectivul spune: «Asta înseamnă că are o cultură perfectă şi încă ceva». Şi zic eu: «Nu ştiu dacă are o cultură perfectă, dar sunt sigur că are încă ceva». Ăsta a fost Părintele Arsenie…”

Spre sfârşitul lui august 1942, pe vremea când Părintele Arsenie, deşi încă destul de tânăr, generase deja mişcarea duhovnicească de la Sâmbăta şi începea să-şi dobândească faima devenită legendară, un băieţandru de numai 13 ani, pe nume Ioan, răsărit din marele rezervor de credincioşie şi bună-cuviinţă al satului românesc de altădată, bătea cu râvnitoare candoare la poarta mânăstirii brâncoveneşti, ca să ceară cuvânt de îndrumare, cu gândul de a se călugări. Părintele Arsenie nu-l tratează ca pe un ţânc, ci pare să fi intuit din capul locului în micul nevăzător un mare văzător cu duhul, care avea să-i şi fie cel mai de seamă ucenic. Călugăria rămânea s-o capete la o vârstă mai coaptă, dar i se încredinţează deja taina „rugăciunii cu care se mântuiesc călugării”1, marele rugător învăţându-l cum s-o spună „cu gândul şi lipită de respiraţie”: „între respiraţii să zic: «Doamne»; trăgând aerul în piept să zic: «Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu»; şi apoi, dând aerul afară din piept, să zic: «miluieşte-mă pe mine, păcătosul!»„. Tânărul ascultă sfatul şi îşi însuşeşte metoda, trăieşte străluminarea şi bucuria rugăciunii, pune temei

mistic nezdruncinat desăvârşirii sale viitoare.

1 Aşa îi plăcea Părintelui Arsenie să numească *Rugăciunea isihastă*, căreia i se spune în multe feluri (*Rugăciunea lui Iisus*, *Rugăciunea minţii*, *Rugăciunea inimii*) şi pe care Părintele Teofil prefera s-o denumească „Rugăciunea de toată vremea”.

După ce urmează calea firească a formării intelectuale (luându-şi bacalaureatul în 1948, la Timişoara, şi licenţa în Teologie în 1952, la Sibiu), tânărul dă curs chemării pe care o simţise încă din pruncie şi, la 1 aprilie 1953, intră în obştea călugărească a Mânăstirii Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, devenind monah în 15 august 1953, cu numele de Teofil (în gr.: „Iubitorul de Dumnezeu”) şi ierodiacon în 15 august I960. 23 de ani mai târziu, în 13 mai 1983, de praznicul Izvorului Tămăduirii, va fi hirotonit preot şi hirotesit duhovnic, iar în 8 septembrie 1988, de praznicul Naşterii Maicii Domnului, va primi şi rangul de arhimandrit, cu care a strălucit până la moarte.

Părintele Arsenie îşi ducea de-acum crucea prigoanelor şi bejeniilor, dar duhul lui continua să străjuiască sfinţitor lavra Sâmbetei făgărăşene, iar Părintele Teofil a avut şansa unei alte călăuze încercate, vrednicul de pomenire Părinte Arhimandrit Serafim Popescu, neasemuitul „odihnitor de oameni”.

Dacă înainte de 1989, lucrarea Părintelui Teofil a fost mai degrabă circumscrisă în aria

Sâmbetei şi a împrejurimilor, sub un regim făţiş ostil propovăduirii valorilor religioase, după 1989 marele duhovnic a ţâşnit ca un far lumină, strălucinând de-a lungul şi de-a latul întregii ţări cu „tinereţea fără bătrâneţe” a cuvântului mărturisitor şi ajungând, în scurtă vreme, alături de regretatul Părinte Galeriu (mutat la cele veşnice în 2003), cel mai de seamă bogoslov în carne şi oase al României posteomuniste. N-a pregetat să se deplaseze şi să vorbească, mai ales la solicitările tinerilor, în toate colţurile ţării, dar îndeosebi în marile centre universitare, iar de pe la jumătatea anilor ’90 cărţile sale au început să apară una după alta (aproape 30 de titluri!), statornicindu-i definitiv învăţătura în conştiinţa creştină a României contemporane. „Marele Orb de la Sâmbăta” a avut iscusinţa de a se aşeza mereu harismatic în punctul de convergenţă ziditoare al Credinţei cu Cultura1, ştiind să apere tradiţia fără a ignora complexitatea modernităţii, să formeze sufleteşte fără să deformeze intelectual, să afirme ferm Ortodoxia fără să dispreţuiască valorile neortodoxe ale creştinătăţii, să vorbească în acelaşi timp simplu, dar subtil, patetic, dar raţional, cu gravitate, dar şi cu umor2, găsind întotdeauna tema, tonul şi nuanţa pe potrivă, ca un ales al Logosului (într-o vreme tot mai pândită de primejdia logoreei lumeşti), redând cuvântului forţa lui originala şi ideii tensiunea sacră a dinamismului teandric.

1 Urmând creator, şi pe linia aceasta,

învăţătura Părintelui Arsenie (ce se întâlneşte în multe privinţe şi cu cea a monahului Nicolae de la Rohia, un alt primenitor harismatic al discursului ortodox contemporan): „Precum urmărim o armonie între facultăţile sufleteşti, tot aşa trebuie să urmărim o armonie şi între cunoştinţele din cât mai multe domenii, precum şi o sinteză a acestora cu viaţa. Multa ştiinţă îl apropie pe om de Dumnezeu; puţina ştiinţă îl îndepărtează şi de ştiinţă, şi de Dumnezeu. Iar omul atâta preţuieşte câtă apropiere de Dumnezeu şi-a câştigat în sine”.

2 Tânărul teolog Mihail George Neamţu îl califica inspirat drept *zoon gelastikon* (ceea ce, într-o traducere mai liberă, va să zică „fiinţă aducătoare de bucurie”, care ştie *să se bucure* şi *să îm-bucure* totdeodată, să râdă paideic şi *exorcizator*, poate cu acel „râs al patriarhilor” despre care teologul Teodor Baconsky a scris o carte referenţială.

Cer îngăduinţa de a-mi exprima şi aici, într-o notă mai personală, nemângâierea (care este şi a multor altora din generaţia mea) de a nu fi ajuns să-l cunosc pe Părintele Arsenie Boca în carne şi oase. (M-am dus o dată, plin de bune nădejdi, la Drăgănescu-Mihăileşti, unde încă lucra la pictura bisericii, dar sfinţia sa tocmai plecase la Sinaia… iar apoi… „timpul n-a mai avut răbdare”…) Citind însă cărţile sau luând parte cu smerită discreţie la conferinţele recente ale vrednicului său urmaş sâmbetean, am retrăit ca şi aievea, în mai multe rânduri, adânca înfiorare pe care am simţit-o pe la

începutul anilor ’80, când, călăuzit de nepreţuitul meu prieten făgărăşean Grigore Moga, am păşit cu sfială în vatra monahală de la Sâmbăta de Sus, unde am avut şansa şi bucuria de a-l cunoaşte nemijlocit pe Părintele Teofil. Nu mai văzusem niciodată pe cineva cu atâta forţă duhovnicească şi îmi amintesc, pe de altă parte, cât de impresionat am rămas, printre altele, de faptul că era perfect avizat asupra misticilor spanioli (Sfântul Ioan al Crucii şi Sfânta Teresa de Ávila), pe care eu abia îi descoperisem pe atunci cu tinerească (şi exagerată) încântare şi pe care îmi propusesem deja să-i traduc în româneşte (ceea ce n-am reuşit decât în parte şi abia mult mai târziu1) – Iar câţiva ani

1 A se vedea San Juan de la Cruz/Sfântul Ioan al Crucii, *Noche oscura del alma*/*Noaptea întunecată a sufletului*, Editura Anastasia, Bucureşti, 1997, şi Sfântul Ioan al Crucii, *Integrala operei poetice*, *cu textul spaniol original* şi *cu fragmente din comentariile teologice în proză*, Editura Christiana, Bucureşti, 2003 (ambele în colaborare cu hispanista Anca Crivăţ).

după aceea, nu mică mi-a fost mirarea că, revenind la Sâmbăta, bunul părinte, care m-a recunoscut îndată după voce, nu numai că reţinuse numele unui nevrednic ca mine, dar îşi amintea şi fiecare detaliu al discuţiei pe care o purtasem! Deşi simplă, discretă şi – pentru păcatele mele – nemaireînnoită ca atare de atunci, întâlnirea faţă către faţă cu Părintele Teofil (cu

care m-am mai revăzut doar în treacăt în anii din urmă, la câteva conferinţe de-ale sale sau la Târgul de Carte şi Revistă Religioasă de la Sibiu) a rămas pentru mine una dintre acele *întâlniri esenţiale* de care Dumnezeu ne face parte pe traseul unei vieţi.

Când Dumnezeu a dăruit unui neam părinţi îmbunătăţiţi de talia unui Arsenie Boca sau a unui Teofil Părăian, un asemenea dar cinsteşte, însă şi obligă, chemând la răscumpărarea vremurilor prin credinţă. Zestrea lor duhovnicească, pusă generos la îndemâna tuturor celor râvnitori întru desăvârşire, este mărturia îmbucurător-odihnitoare a chemării şi a putinţei de a ne înălţa, ca inşi şi ca neamuri, din veacul de întuneric al Răsăritului de jos spre vecii de lumină ai Răsăritului de Sus.

Răzvan CODRESCU[1]

CU PĂRINTELE ARSENIE, PE CĂRAREA ÎMPĂRĂŢIEI

Cel care priveşte astăzi peisajul duhovniciei româneşti din secolul al XX-lea distinge fără dificultate statura Părintelui Arsenie Boca, a cărei proeminenţă apare în trei coordonate: cea mistic-ascetică, cea a duhovnicului şi cea a artistului plastic. Dimensiuni ale unui spaţiu metafizic şi nu numai, aceste coordonate ale spiritului arsenian

1 Acest text (aici discret actualizat) a apărut iniţial ca postfaţă .1 volumului Punctele cardinale ale Ortodoxiei. îndrumar duhovnicesc de Arhim. Teofil Părăian (Editura Revistei „Lumea Credinţei", Bucureşti, 2005). Partea despre Arsenie Boca a apărut şi separat, cu titlul „Călugărul de foc", în Lumea Credinţei din noiembrie 2004.

sunt mult mai puţin separate între ele decât cele ale spaţiului fizic: ele nu constrâng, dar nici nu cuprind totul. Totuşi aici se găseşte Părintele Arsenie, iar ceea ce astăzi ne poate părea ciudat, nepotrivit ori neveridic în ceea ce descoperim despre el, trebuie cercetat cu atenţie şi în niciun caz respins de pe poziţiile unei suficienţe de tip post-modern, care ne poate ispiti pe oricare. Una dintre explicaţiile surprinderilor legate de Părintele Arsenie este că un duh puternic şi un cuget rafinat ca ale lui nu se supun şabloanelor şi resping formalismele, iar în cazul său, cu siguranţă, asta nu are nimic de-a face cu orgoliul. Căci Părintele Arsenie nu căuta nici „originalitatea”, nici „arta pentru artă”. O altă explicaţie este că, având o largă perspectivă a cunoaşterii, Părintele Arsenie avea înţelegerea unei armonii care, sondate de la altitudini reduse, scapă spiritului critic comun, cât şi celui mimetic.

S-a născut în 1910, în satul Vata de Sus din comuna Vata de Jos, acum în judeţul Hunedoara. Nu ştim ce va fi însemnat sau de la ce va fi venit cuvântul „Vaţa” pe când românii au întemeiat (cu mult înainte de prima atestare din 1439) aceste sate „de Jos” şi „de Sus”, dar ne îngăduim speculaţia că Părintele Arsenie Boca a venit pe lume întru *Viaţa* de Sus din *Viaţa* de Jos, căci, după cuvântul său, nimeni nu va intra „după moarte” în împărăţia în care n-a trăit de pe pământ.

Satul este aşezat pe valea Grisului Alb, într-o

zonă rămasă exclusiv românească şi ortodoxă în mediul rural părăsit la 1918 de ultimii membri ai micii nobilimi maghiare. Se află la o mică distanţă în nordul oraşului Brad şi al comunei Ţebea. Aici e zona de unde a izbucnit răscoala de la 1784 şi unde ceva mai târziu va fi fost hălăduind Avram Iancu. Oamenii locului sunt mai degrabă aspri, de obicei nu prea vorbăreţi, cu chipurile supte de griji. Tipul fizionomie al părintelui, aşa cum îl ştim din pozele de la 30-40 ani, se recunoaşte şi astăzi pe valea Grisului Alb. Mediul în care s-a născut este unul al contrastelor, având, spre pildă, bogăţii subterane inestimabile, dar cu locuitori trăind la suprafaţă, încă şi astăzi, un trai modest, înlesnit în cea mai mare parte de păşunile dealurilor înalte şi abundenţa încă nu de tot învinsă a codrilor.

A fost botezat cu numele de Zian. Singura explicaţie etimologică dată acestui nume, extrem de rar, este aceea că vine de la *Sânzian*, regionalism laic pentru ziua Naşterii Sfântului Ioan Botezătorul, rânduită la 24 iunie1.

1 Tradiţia folclorică o cunoaşte ca *Sânzienele* sau *Drăgnica*. Aceste Sânziene (mai rar numite şi Drăgaice) sunt în mitologia populară românească un fel de zâne rele din categoria Ielelor, dar pare să se detaşeze din pluralitatea lor anonimă şi o zână bună, Iana

Părintele Arsenie a părut să nu aibă nostalgia locurilor natale, dar într-o bună perioadă a vieţii nici nu a fost foarte departe de acestea, în special în perioada Mănăstirii Prislop, care este la vreo

100 de km de satul său.

Deşi născut într-o familie cu posibilităţi modeste, după terminarea şcolii primare este dat la liceu. Liceul „Avram Iancu” din Brad avea condiţia tuturor liceelor de provincie din epocă. Acestea erau puţine, dar cu nimic mai prejos de cele din capitală. Cu puţine excepţii, profesorii aveau doctoratul şi nu puţini aveau studii la Paris, Berlin, Viena ori măcar în imperiala Budapestă. Toţi ştiau nemţeşte şi franţuzeşte. Clădirea însăşi a liceului din Brad este impunătoare, cu spaţii arhisuficiente, şi era pe atunci modern dotată, totul fiind făcut prin grija unor români cu dare de mână, proveniţi din împrejurimi, care cunoscuseră vitregiile imperiului şi virtuţile academismului.

Liceanul Zian Boca era unul dintre cei care astăzi se numesc „supradotaţi”, cultivându-şi aplecările atât spre disciplinele ştiinţifice, cât şi spre cele umaniste. Un coleg spunea că numai de limbile

Sânziana. Mircea Eliade vedea în ele rămăşiţe dintr-un vechi cult roman şi era de părere, ca şi B. P. Hasdeu, că Sânziana se trage etimologic din *Sancta Diana* (Diana romană fiind asimilată local cu zeiţa traco-dacică Bendis). Marcând „înjumătăţirea anului”, ziua de Sânziene ar fi un moment favorabil manifestărilor oraculare, iar în noaptea aferentă s-ar „deschide cerurile” (pentru cei „aleşi” sau „iniţiaţi”). (*Nota Ed.*)

străine nu era foarte pasionat, dar că, totuşi, ştia perfect franceza. Colegii şi dascălii înşişi îl

preţuiau, iar la absolvirea liceului, nu pentru simplul fapt al şefiei de promoţie, ci în mod special pentru figura cu totul deosebită pe care o făcuse, i-au încredinţat cinstea de a planta un gorun (o specie de stejar răspândită local) în curtea liceului. Iar astăzi, când gorunul lui Horea de la biserica din Ţebea s-a uscat, gorunul Părintelui Arsenie din curtea liceului de la Brad i-a preluat rostul simbolic.

Zian Boca s-a extras din adolescenţă echilibrat sufleteşte într-un astfel de chip încât, fără urmă de ironie, colegii de facultate l-au poreclit „Sfântul”. În vremea liceului, părinţii săi divorţaseră, lucru nu prea des întâlnit în epocă, şi mai ales la ţară. Copilul a fost încredinţat tatălui şi mama s-a recăsătorit într-o comună învecinată.

Tatăl a murit prin 1925, deci când Zian era elev de liceu în clasele de mijloc. Iosif Boca fusese un om mobil, care muncise o perioadă în America şi revenise apoi în patrie. Despre acesta, Părintele Arsenie menţionează în autobiografia din 1945 că „m-a bătut odată pentru ca să nu mai pierd timpul – ceea ce i-am făgăduit cu lacrimi şi n-am uitat până acum, şi de multe ori mi-a folosit în viaţă”. Admirabilă dragoste filială, care are ţinere de minte doar pentru cele bune şi folositoare!

Despre mama sa, Părintele Arsenie dă de înţeles că avea o afecţiune maternă poate puţin prea sensibilizată de timpuriul exerciţiu al despărţirilor, astfel că Zian, zelosul student şi misticul care ştia deja că va muri lumii întru

călugărie, încerca să o pregătească pentru ce va avea să urmeze: „Deprindeam pe mama cât mai fără mine şi cât mai fără corespondenţă, ca oarecum să mă uite şi să nu-i vie greu când va afla că m-am călugărit” (autobiografia din 1945).

Pe mamă o chema Cristina, nume care pe acele meleaguri se rostea *Creştina*. În ce priveşte consistenţa relaţiei cu mama sa, există o relatare cu totul specială din vremea când Părintele Arsenie era deţinut în lagărul de muncă de la Canal. Având o forţă fizică deosebită, şi poate şi pentru că nu stătuse în detenţie atât de mult timp încât să se vlăguiască, de multe ori izbutea să-şi isprăvească norma de muncă înainte de sfârşitul zilei, astfel că în timpul rămas îi ajuta la lucru pe unii mai slăbiţi. Într-o zi, terminându-şi norma, a cerut învoială paznicului să se odihnească pe undeva prin împrejurime, iar acela i-a îngăduit. Ceva mai târziu, gardianul l-a căutat şi, negăsindu-l, s-a alarmat. Insă după câtăva vreme, înainte de momentul numărării deţinuţilor, Părintele Arsenie s-a apropiat de gardian, iar când acesta l-a întrebat unde dispăruse, el a replicat că i s-a încuviinţat să se retragă pentru odihnă. Gardianul a insistat să afle unde a fost, iar părintele i-a spus că a fost la… înmormântarea mamei sale. Evident, sunt posibile mai multe soiuri de înţelegere a acestui episod. Unii cred că părintele a fost prezent fizic la groapa mamei lui, unii cred că părintele a fost prezent în duh la înmormântare, iar alţii nu cred o iotă din toate

acestea. însă cei care au citit şi au ascultat istorisirile deţinuţilor politici – între care au fost de la ţărani dintr-o bucată până la fini intelectuali şi de la anonimi mireni până la duhovnicii cei mai cunoscuţi –, aceia ştiu că se întâmpla uneori ca întemniţaţilor, izolaţi la mare distanţă de apropiaţii sufletului lor, să li se vestească în duh moartea acestora din urmă.

în autobiografia din 1945, Părintele Arsenie spune că la finalul liceului era mai aplecat spre „ştiinţele pozitive" şi, dacă lipsa banilor nu l-ar fi împiedicat, ar fi urmat şcoala de aviaţie de la Cotroceni.

Aşadar şi-a urmat înclinaţia contemplativă, a studiat Teologia la Sibiu începând cu 1929, banii pe care i-a avut fiindu-i oarecum suficienţi, întrucât Mitropolia Ardealului îi sprijinea pe cei care aveau tragere de inimă spre preoţie. Totuşi, la un moment dat, Zian Boca a trebuit să vândă casa părintească pentru a-şi termina studiile.

La terminarea acestora, în 1933, Mitropolitul Nicolae Bălan, care remarcase talentul său artistic, l-a trimis şi l-a stipendiat să studieze, la Bucureşti, Artele Plastice. Zian Boca a audiat şi cursuri de Teologie – la Bucureşti erau profesori Părintele Stăniloae, Crainic, Savin şi alţii asemenea –, dar şi de Medicină.

În această perioada debutează colaborarea sa cu Părintele Stăniloae, pe care l-a sprijinit în opera de traducere a Filocaliei1. Primele volume sunt împodobite cu priceperea artistică a

Părintelui Arsenie. În partea de sus, coperta îl are în centru pe Hristos sub forma monogramei Sale conţinând şi literele greceşti *alfa* şi *omega*, monograma fiind înscrisă într-un cerc pe care se circumscrie rugăciunea isihastă: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul”. De la stânga la dreapta scrie: „Rugaţi-vă neîncetat!” [/ *Tesaloniceni* 5, 17], iar în partea de jos: „Filocalia sfintelor nevoinţe ale desăvârşirii”. În afară de aceasta, a contribuit substanţial la tipărirea primelor patru volume, întrucât, imediat după începerea activităţii la Mănăstirea Sâmbăta, cuvântul său a devenit foarte ascultat, astfel că mulţi au ajutat cu bani, după puteri, la acea apariţie editorială.

în 1935 a fost hirotonit diacon celib, iar în 1939 a isprăvit studiile de artă şi imediat după aceea a ucenicit la Athos. S-a întors curând, pentru a intra în obştea Mânăstirii Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus. De altfel, acesta şi fusese gândul sprijinitorului său, Mitropolitul Nicolae Bălan,

1 Primul volum al *Filocaliei* româneşti (în total aveau să fie douăsprezece) a apărut în 1946, iar ultimul în 1991 (cam cu doi ani înainte de trecerea la cele veşnice a Părintelui Stăniloae, care a tradus-o şi a adnotat-o, fiind preocuparea cea mai constantă a vieţii sale). (*Nota Ed.*)

care lucra la refacerea vieţii monahale transilvane pustiite, începând cu secolul al XVIII-lea, de o violentă adversitate confesională, în care

se amestecaseră interese imperiale.

La Sâmbăta de Sus, încă foarte tânăr, însă perfect „echipat” teologic, cultural şi duhovniceşte, Părintele Arsenie a condus o mişcare de renaştere spirituală de o anvergură nemaiîntâlnită în România. Se povestesc multe despre înzdrăvenirea pe care o radia mănăstirea şi cu siguranţă că s-au întâmplat foarte multe lucruri extraordinare. Personalităţi ca Nichifor Crainic şi Dumitru Stăniloae, cu o extraordinară competenţă teologică, au înţeles profunzimea lucrării Părintelui Arsenie Boca.

Orientat în special către oamenii de rând, întrucât aceştia alcătuiau, ca şi astăzi, majoritatea celor din Biserică, cuvântul Părintelui Arsenie a ajuns până la urechile şi inimile cele mai aristocrate. Departe de a putea fi socotit un capriciu regal, a fost invitat de Principesa Ileana să conferenţieze anturajului său regal. Şi nu ar fi de mirare dacă amintirea spuselor Părintelui Arsenie va să fi lucrat mai târziu la devenirea Principesei Ileana întru Maica Alexandra.

Mulţi erau atraşi de darul său, despre care se povestesc multe, de a cunoaşte din tainele viitorului şi ale trecutului. Se spune că însuşi Mareşalul Ion Antonescu a vizitat mănăstirea în 1944 şi l-a întrebat pe Părintele Arsenie ce socoteşte că s-ar putea face pentru câştigarea războiului. Răspunsul ar fi fost: „Târziu, Ioane, târziu…”.

Pe de altă parte, există şi denaturări, şi

pioase neînţelegeri în cele ce se spun despre Părintele Arsenie. El însuşi ştia acest lucru. Un informator al Securităţii declara: „Ori de câte ori am vorbit cu el, mi-a spus că lumea i-a făcut o falsă reclamă, a exagerat anumite lucruri…” (C.N.S.A.S. dosar informativ 2637/1, p. 144)[2]. Este simptomatic că, dintre martorii unor întâmplări extraordinare, nu toţi percep proporţia ori însemnătatea întâmplării. Aşa a fost şi cu Hristos, aşa şi cu sfinţii, aşa şi cu Părintele Arsenie Boca, însă nepriceperea, fie prin exagerare, fie prin ignorare, nu are cum să dilueze consistenţa lucrării duhului Părintelui Arsenie.

După modelul lui Hristos, Părintele Arsenie căuta să determine mai ales însănătoşirea sufletului omului, cunoscând că suferinţa duhovnicească pricinuieşte şi vătămări trupeşti. Totodată, combinaţia dintre cele dobândite pe cale raţională, prin teologie şi medicină, cu cele dobândite spiritual, prin experienţă mistică, l-au făcut ca, în sfaturile sale, să insiste şi asupra regimului de viaţă trupească. El ştia că viaţa trupească se armonizează cu cea spirituală şi că vătămările trupeşti, decurgând mai cu seamă din abuzuri vicioase, pot deveni ireversibile şi atrag suferinţe ori chiar incapacităţi spirituale. Părintele Arsenie a luminat ceva din interdeterminarea sufletului şi trupului, ceva ce nu va fi niciodată

---

2 Citat în *Părintele Arsenie Boca, obiectivul Bratu*, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2009.

explicat pe deplin, căci, pe calea ştiinţifică acest demers suferă de o inadecvare instrumentală, iar din punct de vedere teologic descrierea funcţională a acestei relaţii este inutilă.

în afară de revirimentul esenţialmente religios pe care părintele l-a provocat, s-a remarcat şi se mai poate încă remarca, din puţinul pozelor ce au rămas, decorul vechi al mănăstirii şi se poate decela un ataşament special al părintelui pentru frumuseţea lumii lui Dumnezeu. Iar părintele sublinia frumuseţea aceasta cu multă îndemânare, făcând-o din raţiuni estetice, dar şi didactice, într-o rânduială aparte a curţii şi împrejurimilor mănăstirii: bolovani şi lespezi cu forme speciale aşezate în diverse locuri, plante şi copaci sădiţi anume sau lăsaţi să crească pe unde apucaseră, ba chiar un fir de apă, ansamblul făcându-te să-ţi aminteşti de grădina Raiului. într-una dintre poze se vede pe o masă de piatră, un fel de mică amforă din metal cu deschidere foarte largă, cu patru picioare şi frumos lucrată, indicând gustul părintelui pentru un anumit tip de frumos cultivat academic. Aceleaşi lucruri se pot identifica şi în aşezarea Mănăstirii Prislop.

Părintele Arsenie fost suspectat atât de Siguranţa lui Antonescu, cât şi de Securitatea comunistă că a avut legături cu legionarii, dintre care unii, aflaţi în prigoană, îşi aflau scăparea şi prin Munţii Făgăraşului. El însuşi a declarat că pe unii Fa spovedit, iar pe alţii i-a şi împărtăşit. însă mai mult de atât nu s-a putut dovedi şi aşa a evitat

o arestare care, dacă s-ar fi întemeiat pe o astfel de acuzaţie, ar fi durat foarte mult timp. Ion Gavrilă Ogoranu povesteşte că uneori părintele făcea Sfânta Liturghie în afara bisericii, pentru ca şi ei, veritabilii luptători întru libertate, apropiindu-se prin codri, să participe la slujbă.

Părintele Arsenie Boca a aparţinut generaţiei celor care, la deplină maturitate, au avut de-a face cu instaurarea comunismului. Cei ce cred că, experimentând ieşirea din comunism, au cunoscut reversul intrării în comunism, se înşeală. Post-comunismul nu are nimic de-a face cu ce a fost înainte de comunism, iar oamenii de azi, forjaţi de comunism şi post-comunism, sunt extrem de diferiţi, ca educaţie, formaţie spirituală şi experienţă de trăire, faţă de cei de dinaintea comunismului. Prin acţiuni care au avut variate intensităţi în diversele sale perioade, comunismul a reuşit performanţa de a deforma sau de a înlătura atât indivizii anonimi, cât şi marile personalităţi care îl perturbau ori l-ar fi putut perturba. Inevitabil, comuniştii au descoperit că rezistenţa întâmpinată era, în cele mai multe cazuri, de extracţie creştină, căci aşa cum civilizaţia Europei se întemeiază pe creştinism, esenţa românismului are de-a face cu Hristos, oricât de greu a devenit astăzi de recunoscut acest adevăr. Comuniştii au urmărit în mod programatic să submineze educaţia şi viaţa creştină, astfel că oamenii Bisericii au devenit „obiective” ale Securităţii în măsura în care erau

incomozi.

Părintele Arsenie Boca a fost incomod pentru comunişti într-un mod special. Fără a fi fost un „reacţionar” în sensul acelor vremi şi fără a fi fost subversiv, dar şi fără a renunţa cu vreo iotă la cele ale lui Hristos, a fost anchetat, arestat, mutat, şicanat şi, în cele din urmă, exclus din monahism şi de la slujirea preoţească. Până la sfârşitul vieţii a fost urmărit de Securitate, din documentele C.N.S.A.S reieşind că până şi la Sinaia, în casa unde maicile Prislopului îşi reorganizaseră existenţa monahală ca o „călugărie albă”, şi unde părintele şi-a trăit ultimii ani, se afla o informatoare de a cărei slăbiciune profita Securitatea. Redăm cronologic câteva date relevante:

1945-1948: Este anchetat de mai multe ori de Securitate la Râmnicu Vâlcea, Braşov şi Făgăraş. 1948: Este mutat de la Mănăstirea Sâmbăta la Mănăstirea Prislop, dar tot ca stareţ.

1950: Sub pretextul transformării Prislopului în mânăstire de maici, este înlăturat din stăreţie, dar rămâne la Prislop ca duhovnic.

1951-1952: în noaptea de 15 ianuarie 1951 este arestat de la Prislop şi dus la Canal, fiind eliberat în anul următor, când se întoarce la Prislop.

1955: Este anchetat de Securitate, la Timişoara, şi stă 6 luni în detenţie.

1959: Este îndepărtat din mănăstire împreună cu maicile şi stareţa Zamfira

Constantinescu. Nu e caterisit, dar i se interzice să slujească. Este angajat la Biserica „Sfântul Elefterie" din Bucureşti, ca pictor secund pe lângă pictorul Vasile Rudeanu.

1961: Este angajat în Bucureşti, la Atelierul de Pictură al Patriarhiei, de la Schitul Maicilor. 1968: Iese la pensie şi începe pictura bisericii parohiale de la Drăgănescu.

1968-1983: Pictează la Drăgănescu şi în răstimpuri locuieşte la Sinaia.

1983-1989: Locuieşte la Sinaia. Face unele scurte şi discrete deplasări în ţară. în aprilie 1989, fiind imobilizat de boală la pat, este vizitat ultima dată de securişti, iar la 28 noiembrie trece în Biserica biruitoare.

E de trebuinţă multă smerenie şi îndătinare a ascultării ca să accepţi astfel de porunci: ieşirea din monahism, interzicerea slujirii şi funcţiunea civilă, fie ea şi pe lângă Patriarhie. Până la pensionare a locuit în Bucureşti, pe str. Litovoi Voievod, unde a locuit o perioadă şi Maica Zamfira Constantinescu. Au fost urmăriţi îndeaproape şi cu insistenţă de Securitate, dar din documentele acesteia nu rezultă nici măcar ca vagă bănuială că cei doi ar fi avut altă relaţie decât cea de duhovnicie. Şi este limpede că dacă s-ar fi putut proba sau chiar înscena ceva compromiţător, Securitatea ar fi avut tot interesul să o facă.

Se pare că Securitatea a reuşit însă întreruperea legăturilor marelui duhovnic cu poporul lui Dumnezeu sau, în orice caz, legătura

liturgică. De pe la sfârşitul anilor ’60 nu a mai fost urmărit totuşi chiar pas cu pas, iar oamenii au reînceput să-l caute. Nu încuraja aceste legături, dar nici nu le cerea oamenilor să nu vină. La Sinaia era extrem de greu de găsit altminteri decât întâmplător, pe străzile şi potecile din zona Tirul cu Porumbei, pe unde se plimba uneori. Dar cei care îl aflau, rareori plecau fără folos.

Deşi sunt multe mărturisiri demne de toată încrederea (între care şi cele ale Părintelui Teofil Părăian) referitoare la darul cel mai impresionant al Părintelui Arsenie, darul înainte-vederii, nu ne vom opri asupra acestora, căci s-ar cuveni o cercetare temeinică, reclamând rigori pe care nu le putem împlini aici. Remarcăm doar că din aproape toate relatările se observă atitudinea severă până la o duritate a părintelui, care era departe de a fi încântat de faptul, altminteri extraordinar, că îi era dat să vadă şi să livreze informaţii inaccesibile în ordinea comună. Mai degrabă se poate spune că, văzând ce se întâmplase ori ce avea să se întâmple, el decela şi *cauza* faptului respectiv, cauză care era de * obicei foarte întristătoare. Multe mărturii arată că la slujirea Sfintei Liturghii Părintele Arsenie plângea şi uda cu lacrimile Sfânta Masă. Un scriitor, fost deţinut politic, care l-a cunoscut la Drăgănescu în anii ’70 şi căruia i s-a cerut să-l descrie, s-a rezumat la atât:, A fost un om cu o mare putere de iubire”. Şi poate că acesta este secretul părintelui: pentru marea lui iubire de Dumnezeu şi de oameni

a primit harul Duhului Sfânt.

în legătură cu acest dar al înainte-vederii părintelui, vom arunca totuşi o privire la „dovada pictată” de la Drăgănescu. Trebuie spus că, în ciuda unor păreri, planul iconografic respectă în mare măsură tradiţia ortodoxă. Fără a relativiza lucrurile, erminia ortodoxă e destul de elastică spre a permite aşezarea scenelor în felul în care a fost făcută la Drăgănescu. De altfel, atât înainte, cât şi după cristalizarea tradiţiei şi fixarea ei ermeneutică de către Dionisie din Fuma (sec. 18)*, s-au întâlnit compoziţii şi poziţionări uşor excentrice, dar imposibil de catalogat drept „necorespunzătoare”.

în acest registru al neobişnuitului perfect acceptabil, la Drăgănescu e pictată pe absida altarului, chiar la nivelul celui ce priveşte, deci într-o poziţie care îi subliniază însemnătatea, mucenicia Cuviosului Ştefan cel Nou, trăitor în Bizanţul

1 în româneşte: Dionisie din Fuma, *Erminia picturii bizantine*, Editura Sophia, Bucureşti, 2000.

secolului 8. Acest sfânt a trecut la Domnul pe 28 noiembrie, adică exact la data la care avea să se săvârşească şi Părintele Arsenie. împăratul iconoclast Constantin Copronimul, care îl întemniţase pe sfânt, a aflat ce făcea el în închisoare şi a ordonat uciderea lui pentru că „Ştefan mi-a făcut temniţa mănăstire!”. Iar aceste cuvinte sunt consemnate pe zidul altarului de la

Drăgănescu, explicându-l nu doar pe Cuviosul Ştefan cel Nou, ci şi pe Părintele Arsenie însuşi.

Pe peretele de sud al pronaosului e înălţarea Domnului, iar în dreapta străjuieşte Arhanghelul Mihail. Acolo un înger îl invită în împărăţia lui Dumnezeu pe omul modern, care îi răspunde: „M-am însurat. Mi-am rotunjit ţarina. Mi-am cumpărat cinci milioane de cai putere. Caut locuinţă pe altă planetă. Aşa că… rogu-te să mă ierţi – nu pot veni. Nu mai avem această preocupare”. Personajele, adică îngerul, bărbatul şi femeia lui, sunt pictate în stilul arsenian cunoscut. Scena mai cuprinde şi alte câteva elemente, între care o navetă spaţială, nişte gigantice antene pentru sateliţi, conturul unui planiglob şi un video-telefon, toate cu acurateţea unor desene tehnice. în imagine putem identifica astăzi fără dificultate multe actualităţi, dintre care unele de o notorietate care le face comune. însă ceea ce e vădit acum pentru foarte mulţi a fost descris de Părintele Arsenie cu 30 de ani înainte – şi nu simbolic, nu ca o ficţiune, cum se putea crede pe atunci, ci cu precizie şi luciditate.

O scenă mult mai complexă se află pe peretele de nord al pronaosului, având înscris deasupra textul din *înţelepciunea lui Sirah* 15, 17: „Pus-am înaintea voastră calea vieţii şi calea morţii; spre care vă veţi tinde mâna, pe aceea veţi avea-o”, text lămurit în formula scrisă mai jos: „Biserica şi lumea”, în albumul de artă *Biserica de la Drăgănescu*... e publicat un text în care

Părintele Arsenie dă unele explicaţii în legătură cu această scenă, dar se limitează la indicarea reprezentărilor întrepătrunse ale unor teze teologice cunoscute. Despre partea lumii, despre calea morţii, spune: „Biserica e în lume, dar lumea nu e în biserică – «lumea» pentru care nu S-a rugat Domnul Hristos. Aceasta e lumea patimilor, care nu e creaţia lui Dumnezeu, ci creaţia şi stăpânirea celui rebel, Satana [...]. Acest înger, căzut din rânduiala şi locul său, provoacă multe încurcături încă de la începutul omului pe pământ. Aşa încât în orice explicaţie a omului, mai ales teologică, trebuie presupusă şi existenţa personală a răului, lucrarea «celui rău». în explicarea omului, a faptelor lui rele – cu ajutorul omului chiar – trebuie considerată şi această războire a lui Satan cu Dumnezeu, care se dă pe tărâmul inimii şi minţii omului" (p. 177).[3]

în viziunea plastică a Părintelui Arsenie, lumea harului pierdut, pe care omul e chemat să-l recâştige, e o lume lesne şi din plin accesibilă diavolului. Izbânzile demonice sunt zugrăvite începând cu Cain, cel care a provocat prima moarte din Univers, şi sfârşind cu o serie de capcane *ultra-moderne*. Pe acestea Părintele Arsenie le-a făcut ca pe nişte „gogoşi ale diavolului", cum spunea cineva, nişte bule capabile să zboare pe te-miri-unde, mai ales prin capul şi, mai rău, prin sufletul oamenilor, cu

3 Biserica de la Drăgănescu - Capela Sixtină a Ortodoxiei româneşti, Charisma Advertising, Deva, 2005.

următoarele texte: „1) Umblaţi cu minciuni că noi suntem cei răi. Dar aţi auzit vreodată ca noi, dracii, să ne vindem unii pe alţii?; 2) Nu vă mai trebuie minte. Va teleghidăm noi la toate nebuniile; 3) De fricoşi ce sunteţi vă rugaţi şi lui Dumnezeu. Dar ştiţi că şi-n inima smeritului sade dracu greceşte. Aşa că nu vă stricaţi nici cu noi; 4) Cultul lui Satan. Eu sunt Wotan, Mamona şi Priap. Iar cei ce mă urmaţi sunteţi fiii mei; 5) Vindem yoga, teosofie, spiritism, magie; 6) Veniţi la noi! Vă dăm aşa o libertate încât să vă puteţi şi… sinucide, dacă vreţi…; 7) Teologia Dumnezeului mort. întuneric peste tot pământul… Eclipse…; 8) (Cuvinte încrucişate): Eul e Dumnezeul omului. Numai lui să i te închini; 9) Aici pe pământ e raiul şi iadul. Drogul vă deschide uşile raiului şi porţile balamucului; 10) Adevărul? Stafia filosofilor. *In vino veritas*\ 11) Ştiinţa are ultimul cuvânt; 12) Cine ne va tăgădui pe noi, fiul nostru îl vom face. Iar cine ne va pomeni în toată ziua, împărăţia noastră o vom împărţi cu el şi-i vom fi de faţă la ceasul morţii; 13) Cetiţi Biblia cum vă taie capul, că şi noi o ştim pe dinafară şi sfinţi în fantezie vă vom face; 14) Totul e minciună. Şi minciuna… asta-i Adevărul…!; 15) *Si vis pace para bellum* şi pământul va fi stea; 16) Urâţi-vă unii pe alţii! *Homo homini lupus*\ 17) Onirismul; 18) Artele absurdului; 19) Cu frumuseţea luaţi-o după noi… urâtelor..”.

Amestecătura aceasta de tentaţii eficiente şi nebunii de succes a fost departe de a fi integral

actuală pe timpul Părintelui Arsenie, când alta era harta traseelor demonice, dar o reflectă perfect pe cea a lumii de astăzi, şi ca varietate, şi ca pondere a răului.

Şi o ultimă observaţie în legătură cu lucrarea de la Drăgănescu. Părintele a zugrăvit existenţa unui om de ştiinţă deturnat de diavol, care, cu un nimb fals la fel cu al dracului care îl conduce, declară că „Totul e biochimie. Nu este suflet”. Pe lângă el, două personaje semănând izbitor cu Renan şi Nietzsche, dar care, dacă n-ar fi fost textele de lângă ei, ar putea fi luaţi şi drept Churchill şi Stalin, schimbă lozinci de secol 19: „Oamenii l-au creat pe Dumnezeu” şi „Eu l-am omorât pe Dumnezeu”. în pofida potrivniciei explicite a acestui gen de imagini şi texte faţă de „materialismul dialectic şi istoric”, Părintele Arsenie şi-a putut termina cu bine opera, pe care a numit-o „o smerită mărturisire ortodoxă de credinţă exprimată plastic” (v. Pisania Bisericii Drăgănescu1)-

Rânduit mistic întru Hristos, Părintele Arsenie Boca, ascetul, duhovnicul şi zugravul bisericesc, cu certitudine că a fost deasupra vremurilor, iar nu sub vremi, ducându-se pe sine – şi ducând şi pe alţii – pe Cărarea împărăţiei fără de sfârşit.

Lucian D. POPESCU[45]

---

4 Reprodusă în Biserica de la Drăgănescu..ed. cit., p. 22.

5 Textul a apărut în Lumea Credinţei din mai (pp. 29-32), iunie (pp. 35-38) şi iulie (pp. 45-48) 2010. (Nota Ed.)

SFÂNTUL ARDEALULUI.

LA 20 DE ANI DE LA ÎNVEŞNICIREA PĂRINTELUI ARSENIE

Se împlinesc 20 de ani de la mutarea la cer a Părintelui Arsenie Boca. Au trecut parcă într-o clipită… Mărturisesc că nu l-am cunoscut personal, lucru pe care astăzi îl regret profund. La primii paşi întru cele ale credinţei, preoţia mi se părea ceva de neatins, toţi preoţii privindu-mă la fel de „orbitor” de la înălţimea harului preoţiei. Mulţi credincioşi, care au privit lucrurile din alt unghi de vedere, punând accentul în primul rând pe calitatea de părinte duhovnicesc a preotului, mărturisesc că *Sfântul Ardealului* a fost un părinte fără egal. *Lumea Credinţei* a ţinut, la 20 de ani după mutarea la cer a Părintelui Arsenie, să stea de vorbă cu câţiva dintre ucenicii săi apropiaţi. (*Gh. C.*)

Atunci când Părintele a trecut la Domnul, pe 28 noiembrie 1989, puţină lume îl cunoştea. Este ştiut faptul că nu se vorbea aproape nimic în acea vreme despre Dumnezeu şi Sfânta Biserică. Apropiaţii Părintelui au aflat însă despre trecerea sa la cele veşnice şi au luat parte la înmormântare, la Sfânta Mânăstire Prislop.

Nimic din ce este al Domnului nu rămâne însă ascuns sub obroc. Harismele şi învăţăturile Părintelui Arsenie Boca au trecut peste ani, precum razele soarelui străbat o perdea de nori, revărsând din plin asupra noastră lumina cunoştinţei celei duhovniceşti.

Noi credem că Părintele Arsenie este sfânt. De ce? Pentru că, în 20 de ani, evlavia populară a crescut de la un an la altul, la mormântul său paşii credincioşilor înmulţindu-se fără seamăn. De la Părintele nu pleacă nimeni nemângâiat. Orice suflet necăjit primeşte alinare şi rezolvarea problemelor cu care se confruntă. Noi, oamenii de astăzi, alergăm după tot felul de miracole pentru a crede, dar nu vedem, de cele mai multe ori, minunile pe care le înfăptuieşte Dumnezeu în viaţa noastră de zi cu zi.

Oamenii care l-au cunoscut pe Părintele Arsenie Boca duc o viaţă creştină autentică şi consider că aceasta este o mare minune în vremuri ca ale noastre. Îl iubim pe Părintele aşa cum grecii îl iubesc pe Părintele Paisie Aghioritul şi cum sârbii îl iubesc pe Părintele Justin Popovici. Ne dorim să fim contemporani cu momentul canonizării sale.

A. Raicu

(director Ed. Charisma, Deva) *

Mi-a fost însă dat de Dumnezeu să public mărturiile oamenilor despre acest mare sfânt al zilelor noastre1, precum şi o parte din scrierile sale1. Majoritatea mărturiilor şi scrierilor au fost adunate de la oamenii simpli, mărturia preoţilor şi ierarhilor întărind doar, prin autoritatea cuvântului, cele relatate de aceştia.

1 A se vedea Mărturii din Ţara Făgăraşului despre Părintele Arsenie Boca (2004), Noi

mărturii despre Părintele Arsenie Boca (200$),

În Ortodoxie, când te luminezi, nu-ţi descoperi „Eul superior”, ci îţi vezi păcatele; nu eşti la sfârşitul drumului, ci la începutul lui. îţi dezgropi apoi talanţii (îngropaţi în păcate), încerci să-i înmulţeşti şi astfel viaţa ţi se schimbă. „*O viaţă închinată schimbării vieţii noastre*” – aşa descrie un părinte viaţa Părintelui Arsenie.

S-au pus multe pe seama Părintelui Arsenie Boca. Odată un tânăr a fost rugat de Părintele Arsenie să-i aducă o carte de yoga (ştim că Părintele a criticat – cu argumente puternice – yoga, ocultismul şi sectele creştine în cărţile sale). Pe tren, tânărul a cunoscut pe cineva căruia i-a spus că merge la Părintele Arsenie să-i ducă acea carte. De atunci, duşmanii Părintelui Arsenie l-au catalogat ca fiind… yoghin.

Altădată, Părintele citea pe ascuns o carte de antroposofie. Ştia că părintele cu care se afla atunci în aceeaşi chilie nu ar fi fost de acord cu acest lucru şi de aceea o citea pe ascuns. Acel părinte i-a deschis însă noptiera, a văzut cartea şi a notat în jurnalul său acest „păcat” al Părintelui Arsenie. De atunci, Părintele Arsenie este catalogat şi… antroposof.

Alte mărturii despre Părintele Arsenie Boca (2008) şi Părintele Arsenie Boca. Mărturii. Un om mai presus de oameni (2011). (Nota Ed.)

1 A se vedea Ridicarea căsătoriei la înălţimea de Taină. îndrumător duhovnicesc (2002) şi Lupta duhovnicească cu lumea, trupul şi diavolul (2009). (Nota Ed.)

Iar pentru că avea harisma înainte-vederii, a fost numit, cu rea-voinţă, şi… ghicitor. Când făcea o minune (vindeca sau rezolva o problemă ce părea de nerezolvat) îi spuneau… vrăjitor! Ca fariseii care spuneau: *„Cu domnul demonilor scoate pe demoni"* (*Matei* 9, 34).

Pentru a-l discredita, i s-a întocmit o biografie falsă, o carte intitulată *Viaţa mea scrisă de mine însumi*, în care se amestecă elemente ortodoxe cu altele oculte. Cartea nu reflectă nimic din stilul de scriere şi din personalitatea Părintelui Arsenie, fiind evident un fals. Oamenii simpli, smeriţi şi cu inima curată, i-au spus însă Părintelui Arsenie *Sfântul*.

Ioan Cişmileanu (director Ed. Agaton, Făgăraş) *

Părintele Arsenie Boca a rămas o prezenţă vie în viaţa noastră şi a copiilor noştri. Părintele ne-a primit cu drag la Drăgănescu, la Mănăstirea Prislop, dar şi la peştera săpată de el în stâncă, deasupra Cabanei Valea Sâmbetei, unde ne cheamă mereu… La Mănăstirea Brâncoveanu au fost patru apariţii ale Maicii Domnului către Părintele Arsenie. Pentru amintirea acelor clipe minunate, Părintele Arsenie a pus câte o piatră

mare şi o cruce în fiecare loc. „Să veniţi la Mănăstirea Brâncoveanu cât mai este piatră pe piatră, căci e loc sfânt!” – spunea Părintele Arsenie.

La câţiva ani după ce Părintele a plecat la Domnul, am fost la Mănăstirea Prislop, împovărat de probleme. în faţa crucii de la mormântul Părintelui Arsenie am citit o serie de rugăminţi către el (scrise de soţia mea) pentru a mijloci la Dumnezeu. Când am încheiat, am simţit că dinspre cruce a venit spre mine un parfum de tămâie, preţ de mai multe secunde. Părintele Arsenie ne-a arătat în acest fel dragostea sa şi faptul că a primit rugăminţile noastre. Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

George Căbaş (Asociaţia pentru Isihasm, Sibiu)

*

Anul trecut, cam pe vremea aceasta, ajunsesem la concluzia că, în cel mai scurt timp, cât mai mulţi oameni ar trebui să afle ce mare Sfânt a trăit în România. Şi am propus unui moderator să dedice una dintre emisiuni Sfântului Arsenie Boca. A fost încântat de idee şi, mai mult decât atât, m-a pus în legătură cu un redactor care avea posibilitatea de a face un reportaj de o pagină de ziar despre 28 noiembrie la Prislop. Doi oameni deosebiţi. Numai că, atunci când trebuia să plec, deşi circulam cât se poate de încet şi cu maximă atenţie, deşi era o zi cu trafic relaxat, am făcut un accident stupid. în mod normal, aş fi

plecat chiar şi în aceste condiţii. Dar ceva îmi spunea că nu trebuie mai să plec… Şi, într-adevăr, în următoarele luni, emisiunea a căpătat conotaţii cu care Părintele nu ar fi fost niciodată de acord. Apoi, aveam să înţeleg că dacă vrei să faci ceva pentru Sfântul Părinte, trebuie să-i ceri voie. Nu tot ce credem că e bine să facem este cu adevărat bine.

Laurenţiu Constantinescu
(jurnalist, Bucureşti)

*

Am aşteptat vreme de 8 ani (din 1980 până în 1988) eliberarea unui paşaport pentru o bursă de studii la Freiburg. Având probleme în familie – eram mamă a trei copii, iar soţul nu se simţea prea bine –, aveam deja mari îndoieli dacă ar mai trebui să merg ori să rămân acasă fără a-mi împlini visul. Am mers în două rânduri la Drăgănescu pentru a mă sfătui cu Părintele Arsenie Boca. Prima oară am reuşit să ajung doar până la câteva sute de metri de biserică, din motive bine ştiute de mulţi dintre cei care l-au cercetat pe Părintele până în 1990… A doua oară am ajuns însă cu bine la biserică. Părintele stătea de vorbă cu trei persoane în absida dreaptă a bisericii. De cum am intrat, Părintele a întrerupt discuţia, m-a privit cu atenţie şi, cu toate că nu mă cunoştea, mi-a spus: „Drum bun! Să mergi şi să te întorci cu bine!”.

Prof. Univ. Dr.
Aurelia Bălan-Mihailovici

(Bucureşti)

*

în 1988, după ce am terminat Facultatea de Fizică, voiam cu tot dinadinsul să rămân în Bucureşti, deşi era destul de greu pe atunci. îl cunoşteam de câţiva ani pe Părintele Arsenie Boca. L-am întâlnit într-o zi într-o biserică bucureşteană (îmi este greu să vă spun în ce loc, şi o să vedeţi de ce). I-am vorbit despre problema mea, despre repartiţie. Părintele Arsenie mi-a spus atunci: „Nu vrei o repartiţie aici? O să ai o repartiţie aici". După 10 ani, aveam să devin presbiteră, urmându-mi soţul la biserica acelei parohii…

Presbiteră D. P.

*

Prin intermediul revistei *Lumea credinţei*, am aflat acum 3 ani de traducerea unei cărţi a Părintelui Arsenie Boca în limba maghiară, şi pot să vă spun că m-am bucurat enorm. Anul trecut, în luna august, am ajuns pentru prima dată la mormântul Părintelui… Dar să vă spun ce anume s-a întâmplat. Era o perioadă de criză sufletească foarte puternică prin care treceam. Citind din cartea Părintelui *Ridicarea căsătoriei la înălţimea de Taină*, parcă mai mult mi se agrava problema, înţelegând în adâncime gravitatea faptelor petrecute, care mă apăsau fără milă! Eram la un pas de deznădejde! Şi atunci am început să „strigi „Strigam" în sufletul meu către Părintele Arsenie, să mă ajute! în starea aceasta am ajuns la

mormânt. Lângă crucea mormântului numai atât puteam întreba, plângând: „Mai am nădejde de mântuire?”. Nimeni din jurul meu nu ştia de ce plâng, sufletul meu era răvăşit! Nu am primit răspuns pe loc. A mai trecut o perioadă, în care am început să mă vindec: slavă Domnului şi Sfinţilor Lui! Eu aparţin etniei maghiare şi mulţumesc lui Dumnezeu că am cunoscut dreapta credinţă!

Veronika Dan
(Braşov)

*

Am îngenuncheat pentru prima oară la mormântul Sfântului Ardealului în vara anului 2002. Eram convertită la Ortodoxie de doar 6 ani. Tot mai mulţi ortodocşi maghiari din România şi din afara României constată astăzi cu mare mirare şi bucurie că nu sunt singurii ortodocşi din neamul unguresc. Părintele Arsenie a început să fie cunoscut din ce în ce mai mult în Ungaria. Un părinte ortodox maghiar s-a închinat la mormântul lui, anul trecut, când s-a aflat în România la invitaţia ÎPS Andrei, pentru a sluji împreună la Alba Iulia, Tg. Mureş şi Bolintineni. M-am bucurat enorm. „Focul” aprins la Prislop se propagă din ce în ce mai repede şi la distanţe din ce în ce mai mari, în sufletele celor „atinşi” pătrunde din ce în ce mai adânc. Părintele nostru drag ne ajută în necazuri, dar ne ajută de fapt să păşim şi să nu ne îndepărtăm de Cărarea împărăţiei.

Csilla Gyöngyvér (traducătoarea în limba

maghiară a scrierilor Părintelui Arsenie)

A consemnat Gheorghiţă CIOCIOI[6]

PĂRINTELUI ARSENIE (ZIAN) BOGA, LA CENTENAR

De la Vaţa-n Sibil, din Prislop la Sinaia, munţii îi ştiu pe de rost vâlvătaia, şi-n Sâmbăta lui de de-a pururea Sus lumina mai are atâtea de spus!

Sân Zianul Arsenie e mai viu decât noi şi în veacul de-acum, şi în veacul de-apoi; e viaţă de taină şi clară-vedere, iar neamul prin el după Cruce se cere.

Sân Zianul Arsenie e darul târziu a tot ce-a rămas din Valahii mai viu, şi-oricât pasul vremii de tare ne-ar bate, nu-i nimeni să-l poată goni din cetate.

Sân Zianul Arsenie e temeiul prin care iubirea se-ntoarce-napoi la izvoare, şi nu-şi mai e sieşi făptură măsură, ci Duhul ce-n ea zămisleşte şi-ndură.

Sân Zianul Arsenie e mai multul ce ştie că nu-i plinătate de nu e pustie, iar tâlc de râvnim, să-l căutăm se cuvine în raiul nebun al uitării de sine.

Sân Zianul Arsenie e visul frumos pe care-l visează pe lume Hristos, şi-n umbra lui moartea, din cruntă ce este, se face, cu iadul cu tot, de poveste…

De la Vaţa-n Sibii, din Prislop la Sinaia, munţii îi ştiu pe de rost vâlvătaia, şi-n Sâmbăta lui de de-a pururea Sus lumina mai are atâtea de spus!

---

6 Grupajul a apărut în revista Lumea Credinţei din noiembrie 2009, pp. 5-11. (Nota Ed.)

Răzvan CODRESCU[7]

DIN FAPTELE ŞI MINUNILE PĂRINTELUI ARSENIE BOGA

CU PĂRINTELE STAREŢ GHELASIE ŢEPEŞ DESPRE PĂRINTELE ARSENIE

Trecând pe la Mănăstirea Sfântul Dimitrie de lângă Sighişoara, am avut ocazia să-l „descos” pe Părintele Stareţ Ghelasie Ţepeş în legătură cu Părintele Arsenie Boca, pe care l-a cunoscut îndeaproape. Aceste amintiri ale Părintelui Ghelasie credem că interesează pe toată lumea, căci ne aflăm în faţa unor întâmplări ieşite din comun, cu un protagonist ieşit şi el din comun: viitorul (sperăm) *sfânt* Arsenie Boca. (*R. B.*)

Cum l-aţi cunoscut pe Părintele Arsenie Boca?

începând din februarie 1982 am intrat ca frate începător la Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus. I-am auzit şi eu pe călugări vorbind despre un părinte, fost stareţ, care a aflat har de la Dumnezeu. Tot timpul auzeam de Părintele Arsenie Boca. începusem să am o râvnă, un dor să mă duc să-l cunosc. Atunci, Părintele Stareţ Veniamin Tohăneanu m-a trimis. Mai ales când vedea că nu mai prididea cu îndrumările pentru noi, fraţii tineri. „Duceţi-vă la Părintele Arsenie şi dânsul vă va îndruma! „.

Dar unde era Părintele Arsenie?

---

7 Poezia a apărut şi în Lumea Credinţei din martie 2011, p. 39, dar datează din septembrie 2010.

Părintele era la Drăgănescu, lângă Bucureşti, unde picta o biserică. Noi eram doi rasofori: eu şi Părintele Modest.

Ce vârstă aveaţi?

19 ani. Eram tânăr şi plin de ispite, dar şi de dorinţa de a afla cât mai multe. Ajungând noi la biserica unde picta Părintele Arsenie, am văzut lume multă; ce mai, gemea biserica! Să fi fost vreo 300 de oameni. Noi nu-l vedeam, numai îi auzeam glasul. Am intrat frumos, ne-am închinat, am zis în gând rugăciunile ce le ştiam şi, încet-încet, ne-am apropiat de dânsul; am ajuns ca la vreo doi metri.

Ţinea predică?

Nu. Nu era nici măcar slujbă, fiind peste săptămână, mai precis luni. Erau adunaţi acolo oameni suferinzi, toţi cu necazuri. Fiind aproape de părintele, numai ce auzim strigând mai tare: „Măi călugăraşilor, haideţi la mine!<£. Ne-am uitat jur-împrejur, ne-am ridicat şi pe vârfuri să vedem ce călugări sunt cei pe care îi strigă părintele. Nu putea fi vorba despre noi doi, căci eram îmbrăcaţi civil.

De ce?

Părinţii din mănăstire ne-au îndemnat să mergem civil, căci părintele era tare prigonit de Securitate şi nu-i mai trebuiau alte necazuri. Aşadar, nu ne-am mişcat din loc. Părintele a mai vorbit încă vreo zece minute, şi a zis a doua oară: „Măi călugăraşilor, haideţi la mine!”. Văzând că nimic nu se întâmplă, ne-a strigat pe nume: „Gherasim şi Modest, vouă vă zic!”. Când am auzit

asta, au început să-mi tremure picioarele. în starea asta ne-am prezentat în faţa părintelui. Eram foarte timizi, dar mai ales când m-a strigat pe nume şi eu nu l-am văzut niciodată, am încremenit. Desigur, mă ştiam şi păcătos în faţa lui Dumnezeu şi acestui om sfânt, dar părintele s-a uitat aşa la mine şi mi-a zis: „Măi, de ce tremuri?”. Eu am tăcut. Dânsul a continuat: „Nu-ţi fie frică de mine. Uite, eu cunosc oamenii după chip, pentru că am trei facultăţi: Medicina, Teologia şi Artele Plastice. Toate trei licenţele sunt strâns legate una de cealaltă”. în timpul ăsta eu, cu capul plecat, mă gândeam aşa (ştiţi, mintea omului nu stă o clipă): „Pot să fie toate şcolile din lume, dacă nu-i darul lui Dumnezeu, tot degeaba”. Atunci părintele îmi pune uşor mâna pe cap, mă mângâie şi-mi spune: „Aşa-i, măi, şi darul lui Dumnezeu…”

De necrezut…

Spuneţi dvs, domnule Bucuroiu, cine ştie gândul omului? Numai Dumnezeu şi la cine vrea Dumnezeu să i se descopere aceasta.

Dar diavolii nu ştiu gândul omului?

Zice foarte clar în *Pateric* că diavolii nu ştiu gândul omului!

Continuaţi povestirea cu părintele!

Da, aşa, m-a luat pe mine prima dată. Zice: „Măi, tu pentru ce nu te-ai dus la şcoală?”.

Ştia că nu aţi mers la şcoală?

I-am spus eu chiar la început că am 12 clase; or, pe vremea lui Ceauşescu, credeam eu că era bine. Dar părintele mi-a spus că-i puţin. „Vine

vremea – eu n-o mai apuc – când nici cu două sau trei facultăţi nu ai unde să te angajezi. Aşadar, du-te la şcoală!”. În timpul ăsta eu m-am gândit exact aşa: „Cât e de uşor să zici din gură şi ce greu e să faci! Poate m-ar duce mintea să fac şcoală, dar cine să mă poarte?”. Aveam o mamă văduvă şi încă şapte fraţi, era aproape imposibil de conceput aşa ceva. Dar părintele îmi pune iarăşi mâna pe cap: „Da chiar, cine să te poarte? Să fii cuminte şi să asculţi de părintele stareţ şi când te trimite la şcoală să nu te îndoieşti! E darul lui Dumnezeu deasupra ta...”. Au trecut de atunci, domnule Bucuroiu, 8 ani. Am şi uitat ce-a zis părintele, când vine la mine Părintele Stareţ Veniamin şi-mi zice: „Gherasime, Gherasime, să te pregăteşti, că vreau să te dau la facultate! Mai erau două săptămâni până la examen. Ce să înveţi mai întâi? Am luat şi eu caietele după care a învăţat un candidat care a intrat şi vă spun sincer: am învăţat o lecţie la română, una la istorie, una la dogmatică.

Părinte, stareţ, să nu-mi spuneţi...

...Chiar subiectele alea au căzut! Puterea părintelui şi ajutorul Domnului, căci mi-am adus aminte de ce mi-a zis Părintele Arsenie: „Când te-o da la şcoală, să nu te îndoieşti!”. Şi am mers cu toată tăria. Eram în ascultare...

Cum era Părintele Arsenie ca om?

Era un om foarte bine făcut, înalt. Eu l-am cunoscut fără barbă, umbla într-un fel de capot. Nu umbla în călugăr; avea o cipilică pe cap şi eu

mă gândeam aşa, până să-l cunosc: care să fie Părintele Arsenie?

Aşadar, harul nu-i stătea nici în rasă, nici în barbă?

Eu am văzut în dânsul numai darul lui Dumnezeu. Şi, în plus, am aflat după aceea că Părintele Arsenie Boca spunea: „Eu am călugări albi în lume”. Este vorba aici despre curăţia sufletească pe care pot s-o aibă şi oamenii din lume, nu numai călugării. Chiar părintele spunea: „Măi, nu toţi cei din mănăstire se mântuiesc, aşa cum nici toţi din lume se prăpădesc”.

Cum îndruma oamenii?

Vorbind cu noi despre călugărie şi mănăstire (noi ne plângeam de ispitele care nu ne dădeau pace), la un moment dat părintele a zis celorlalţi din preajmă: „Ieşiţi afară că-mi faceţi greutăţi cu Securitatea. Să rămână aici numai cei doi rasofori”. Dar o femeie intra tot timpul peste noi. Atunci părintele s-a întors şi i-a zis: „Tu, să nu mai intri aici!”. Aceea nimic, intra din nou. „Tu, te iau la bătaie, mi-ai făcut mult necaz”. După nici două minute femeia iarăşi a intrat peste noi. Atunci părintele a luat o mătură şi i-a dat una direct pe spinare. Aşa a scos-o afară, cu mătura. Ştiţi, orice om se putea sminti rău, văzând un călugăr că face aşa ceva. După niciun minut, femeia iar a dat buzna. Părintele s-a întors către noi şi ne-a zis: „Vedeţi, aşa trebuie să fie şi călugărul, măi copii!”. Atât ne-a spus, iar noi am înţeles. Am apucat doar să-i mai spunem, cu emoţie: „Părinte, avem şi noi

duhovnici acolo. Dar întăriţi-ne în credinţă!”. El ne-a luat pe după cap, ne-a binecuvântat şi ne-a zis: „Să ştiţi că am să vă întăresc credinţa!”.

Alte întâmplări?

Chiar la înmormântarea înaltului Nicolae Mladin, la Sibiu… Părintele stareţ mi-a zis să stau la strana unde o să vină corul să cânte. Eu trebuia să-i îndrum pe toţi ce să facă în aceste momente ale prohodului. în clipa în care toţi cântam, după rânduială, apare un bătrân îmbrăcat civil, care s-a închinat şi s-a „lipit” apoi de mine. Eu, în acele momente, nu ştiam cine este. S-a băgat în corul de studenţi, chiar lângă mine, şi a început să mă întrebe: „Cine este mitropolitul acela, dar celălalt? Cine e cutare, cine e cutare?”. Auziţi, toată slujba asta a făcut. I-am arătat acelui bătrân inclusiv pe preoţii luterani şi reformaţi, căci îi ştiam pe toţi. în timpul acesta m-a apucat ciuda. Cine o fi bătrânul acesta de nu-mi dă voie să duc slujba până la capăt?

Dar nu-mi era o ciudă cu patimă, era o ciudă din aceea care vine din drag de slujbă. Ştiţi, mie slujbele trebuiau să-mi iasă perfect! După ce s-a terminat slujba, bătrânul a dispărut, iar lumea a dat năvală peste mine. „Ce am vorbit toată slujba, eu şi Părintele Arsenie?!”. „Dar unde e Părintele Arsenie”, am întrebat buimac? „A stat lângă tine toată slujba!”. Doamne, nu am ştiut nicio clipă cine este!

O altă întâmplare ne-a povestit-o Părintele Sebastian de la Sâmbăta, trăită de el însuşi. Când

a venit dânsul la mănăstire, la Sâmbăta, acolo nu era mai nimic. Părintele Arsenie era stareţ pe vremea aceea. L-a întâmpinat aşa: „Ai venit, măi moţule?”. „Am venit, părinte stareţ”, i-a răspuns tânărul. „Ai vrea tu la mănăstire, dar nu am unde să te culc. în noaptea asta dormi în grajd”. Zis şi făcut, s-a dus moţul cuminte să se culce în grajd. Şi de aici ne spunea bătrânul Părinte Sebastian aşa: „Copiii mei, a venit diavolul în puterea nopţii. A început să mă calce pe mâini, pe picioare, pe cap. Mă paralizase cu totul, nu alta. Atât am mai putut să strig cu minte: *Părinte*, *nu mă lăsa*, *că mă omoară diavolul*! Strigând aşa, numai dintr-o dată a dispărut”. Să vedeţi însă continuarea: dimineaţă devreme, pe la ora 4 (atunci începeau slujba pe la 6), tânărul smotocit se întâlneşte cu părintele pe drum. Şi i-a zis Părintele Arsenie: „Măi moţule, dacă nu mă strigai astă noapte, te omora, mă!”. De unde a ştiut Părintele Arsenie ce se întâmplase în grajd? Tânărul

Formidabilă întâmplare...

Da, tot de la Părintele Sebastian ştiu următoarea poveste. într-o iarnă, un bătrân din sat, din Sâmbăta, a venit să aducă lemne la mănăstire. A luat toporul, a tăiat lemne multe din pădure, le-a încărcat şi a început să vină cu ele către mănăstire. Cum trăgea el aşa sania grea, Părintele Arsenie, din deal, cu mâinile la spate, se uita la el. Ţăranul, văzându-l, în mintea lui se gândea aşa: „Decât să stea cu mâinile la spate, mai bine ar pune şi părintele umărul să împingă la

sanie. Când s-a mai apropiat puţin, a venit părintele şi s-a apucat să împingă la sania cu lemne, cot la cot cu omul. Ţăranul însă i-a zis: „Părinte, lăsaţi, nu trebuie..”. Şi îi zice părintele: „Măi, dacă tot m-ai chemat, lasă-mă acuma să te ajut!”.

Genial! Chiar ştia gândul omului…

Alta: a venit un om cu căruţa din Sâmbăta de Sus, dar unul mai necredincios. Cum a sărit din căruţă, pe drumul din faţa mănăstirii, s-a împiedicat rău de un bolovan. Şi a prins a înjura lângă bolovanul acela… Părintele Arsenie era plecat în timpul acesta la Sibiu, la Mitropolitul Nicolae Bălan. Ajungând la mănăstire, îl vede pe ţăran şi-i zice: „Măi Gheorghe, să ştii că bolovanul acela n-are nicio vină. Şi tu, cât vei trăi, să nu mai înjuri în curtea mănăstirii! „.

Nu vă era frică lângă un om care vă citea gândurile? Că mintea zboară şi nu îi putem pune hotar tot timpul… Puteaţi dialoga cu dânsul?

Pentru o scurtă perioadă, mi-era frică să mai gândesc lângă dânsul. El ne mai mustra, iar noi ne bucuram când ne mustra! Acum oamenii nu mai primesc mustrarea preoţilor. Părintele ne mai şi atingea când nu făceam bine un lucru. Dar, atenţie, nu pornea bine mustrarea sau gestul că şi ştiam dinainte că are milă de noi. Şi dragoste… Ne dorea mântuirea; or, ce lucru poate fi mai important decât asta? Noi ne bucuram când ne mustra: eram pe calea cea bună şi ne mântuiam! Acum, cine se mai bucură când îl mustră

duhovnicul? Ba mai mult, credincioşii divulgă singuri taina spovedaniei, spunând cum şi în ce fel i-a mustrat părintele. Or, eu le spun tot timpul: „Vedeţi că în scaunul spovedaniei stai de vorbă faţă către faţă cu Dumnezeu, prin duhovnicul tău”.

La mănăstire îl aveam duhovnic pe Părintele Serafim Popescu; dânsul era bătrân şi bolnav, şi mai aţipea în scaunul spovedaniei. Ce mai, câteodată adormea de-a binelea. Noi îl mai trezeam, atingându-l cu mâna, şi el întreba: „Ai terminat, copile?”. „Am terminat, părinte”. „Dumnezeu să te ierte, copile!”. Eram convinşi că nu ne ierta Dumnezeu păcatele, şi văzând asta, ne-am dus să-l întrebăm pe Părintele Arsenie Boca: „Părinte, dată fiind situaţia, ne mai spovedim la Părintele Serafim sau nu?”.

Ne-a zis aşa: „Bine, măi, că aţipeşte, ca să puteţi spune voi toate păcatele, să nu vă fie ruşine, căci Hristos oricum stă în spatele lui şi ascultă toată mărturisirea voastră. Când spune că vă iartă şi vă dezleagă, apoi chiar aşa este!”.

Am citit apoi acelaşi lucru la Părintele Porfirie, care se făcea că adoarme în scaunul spovedaniei, tocmai ca omul să nu se jeneze şi să spună toate păcatele care îl apasă. Atunci am zis şi eu: „Doamne, nu mă las de Părintele Serafim!”. Până a murit, a fost duhovnicul meu.

Aţi fost la Sibiu, la înmormântarea Mitropolitului Antonie Plămădeală, care a fost ucenicul Părintelui Arsenie Boca. A fost evocată şi amintirea părintelui?

Nu. Am venit cu un gust amar, ca preot şi duhovnic. Să nu se zică un cuvânt de către mai-marii Bisericii despre Arsenie… Era acolo strânsă toată Ţara Făgăraşului, unde deja este pictat în biserici ca un sfânt: „Prea Cuviosul Părintele nostru, Arsenie Boca”. Auziţi d-voastră, niciun cuvânt de la ierarhii noştri! Mie mi se pare marginalizat Părintele Arsenie. E drept, sfinţii rabdă multe…

Cum este Prislop, mănăstirea unde este înmormântat Părintele Arsenie?

M-a rânduit Dumnezeu şi Măicuţa Domnului de am ajuns acolo iarna. Să vă spun minune, pe care a făcut-o cu cine m-am dus. Am fost acolo cu doi oameni care nu puteau să aibă copii. Dar cu câtă credinţă m-am dus acolo! Am zis aşa: „Dacă nu ne mai ajută Părintele Arsenie Boca, nu ne mai ajută nimeni!”. Cu credinţa asta ne-am dus acolo, iar acum doamna este însărcinată. Era acolo o ucenică a părintelui, care are grijă şi de mormânt. Şi am întrebat-o: „Măicuţă, câte grade sunt afară acum?”. „Păi, să tot fie vreo – 20”. Şi ştiţi cum era mormântul lui? Plin de flori! Dar nu aşa: proaspete! Auziţi, la – 20 de grade! Nu era o floare îngheţată! Asta nu e minunea lui Dumnezeu? Ne-am atins şi noi de sfânta cruce de la căpătâiul Părintelui Arsenie şi am cerut ceea ce ne era de mare trebuinţă. Eu m-am rugat ca părintele să fie tot timpul cu mine; de fapt, aţi văzut că am la mine permanent poza părintelui. Oricum, noi l-am şi pictat în mânăstire, în sala de mese, ca pe un

părinte al Ardealului. Aşa, şi l-am rugat pentru cei doi care erau cu mine. Şi iată, acum vor fi părinţi.

Minunată întâmplare! Aveţi cumva telefonul celor doi, să nu creadă lumea că este o poveste inventată?

Sunt chiar acum în mânăstire, în vizită!

Nu pot să cred una ca asta!

Ba da. Sunt sus, în chilie. O să-i chem îndată.

Pot să le fac o poză?

Desigur. De ce? Facem cu toţii poza asta!... Dar ce vă spun, i s-a făcut rău în biserică aici la noi, la slujbă; ei sunt din Arad. Măi, ce are? Ii e rău femeii...

Era răul cel bun...

Apoi, chiar aşa: era răul cel bun al sarcinii. Ea era însărcinată şi nici nu ştia. Şi-atunci am zis: „Părinte Arsenie, mari îţi sunt minunile! Chiar dacă sunt o oaie râioasă, să nu mă laşi, să fac parte din turmă!". Tot părintele spunea: „Cin te laudă, nu-ţi dă nimic; cin te huleşte, nu-ţi ia nimic". Să ştiţi că dacă Ardealul a dat României un mare sfânt, acesta este Arsenie Boca!

A consemnat Răzvan BUCUROIU[8]

CU PĂRINTELE CIPRIAN NEGREANU DESPRE PĂRINTELE ARSENIE

Pornind pe firul investigaţiei legate de Părintele Arsenie Boca, am ajuns la Cluj. Mai exact, la tânărul Părinte Ciprian Negreanu, cel care îndrumă filiala locală a ASCOR. De la dânsul

8 Convorbirile au apărut în Lumea Credinţei din februarie, martie şi aprilie 2006 (pp.58-59), cu titlul Arsenie (I, II, III). (Nota Ed.)

am obţinut această extraordinară mărturie, care – alături de cele ale Părintelui Stareţ Ghelasie Ţepeş – se poate constitui într-un început de dosar complex asupra vieţii de excepţie şi lucrării marelui călugăr de la Sâmbăta. (*R. B.*)

Părinte Ciprian, aţi avut o experienţă legată de Părintele Arsenie Boca, pe care nu l-aţi cunoscut în viaţă fiind.

Nu l-am cunoscut în viaţă, dar altfel simt că l-am cunoscut, şi încă foarte bine... Eu sunt unul dintre acei oameni despre care dânsul zicea că „după ce o să piară asta" – şi îşi arăta cortul de piele – „voi ajuta pe mai mulţi". Eu sunt unul dintre cei ajutaţi „după aceea".

Aţi auzit ceva despre dânsul înainte?

Nu am ştiu absolut nimic. Fratele meu studia Teologia, era deja în anul II şi mă „ameninţa" pe mine, student la Filosofie pe atunci, cu un Părinte deosebit, care are mormântul la Prislop. Pe mine nu mă interesau aceste lucruri, eram total împotrivă, mi se păreau nişte exagerări imense. Ce mai, pentru mine erau autosugestionări, isterie în masă etc.

Ce vârstă aveaţi?

20 de ani. Căutam cu ardoare un scop în viaţă, şi mi se păruse că acesta poate fi filosofia. Atunci gândeam aşa: omul se naşte fără să şi-o dorească, însă apoi trebuie să-şi dea seama cât mai repede că trebuie să se sinucidă; viaţa e o suferinţă fără margini – spirituală şi trupească. Singura realitate clară era sinuciderea, ca un act

total de împotrivire lui Dumnezeu. Evident, Dumnezeu era un tiran care ne-a aruncat în lumea asta imperfectă.

Deci nu eraţi ateu…

Nu. Sunt fiu de preot. Totdeauna am ştiut că există Dumnezeu. Dar acest Dumnezeu nu mă interesa. Voiam să-i stau împotrivă cu orice preţ. în timp, aceste trăiri mi se adânceau. Toţi autorii (Nietzsche, Cioran, Camus etc.) care pledau cumva pentru sinucidere – sufletească sau trupească – îmi erau dragi.

V-aţi gândit vreodată să vă puneţi capăt zilelor?

Era filosofia vieţii mele! Ajunsesem să îi conving şi pe alţii de asta. Şi, culmea, nu aveau argumente împotrivă! Cine nu-L avea pe Dumnezeu ca argument absolut îmi devenea „victimă” sigură. Ani de zile am ştiut şi de ce copac urmează să mă spânzur. Nu ştiu dacă cei ce citesc acum nu se vor sminti, dar asta era atunci. Dar, vedeţi, făceam toate astea foarte greu. Noaptea adormeam cu ele în minte, dimineaţa trebuia să o iau de la capăt, să reconstruiesc totul în minte. După somn, îmi trebuia un nou început. Atunci mi-am propus să nu mai dorm, ca să nu o mai iau de la capăt. Dormeam doar o oră-două pe noapte, şi asta ani de zile. Vă daţi seama în ce stare fizică şi psihică eram…

Cum aţi ieşit din acest groaznic impas?

Tatăl meu încerca să mă trimită la spovedanie, dar nu mă duceam. Într-o seară,

fratele meu a înţeles pe deplin ce gânduri negre îmi treceau prin minte, inclusiv faţă de el. Apoi (era prin luna mai), fratele meu mi-a zis: „Dacă te dai aşa de mare, du-te la mormântul Părintelui Arsenie de la Prislop şi vei vedea ce se întâmplă cu tine!”. L-am sfidat şi i-am zis: „Fii serios, mă duc oriunde cu convingerile mele!”. Am şi plecat în noaptea aceea spre Prislop; am călătorit toată noaptea, am schimbat trenuri şi autobuze, după care am mai urcat şi cei 3 km până la mănăstire. Acolo sus, lume multă (era hramul Sf. Ioan Evanghelistul, pe 8 mai). Ei bine, de la mânăstire, lumea tot mai urca spre ceva. Eram cu „ucenicul” meu (ajuns acum şi el preot), căruia i-am spus: „Hai şi noi!”. Am ajuns sus, unde atunci erau mult mai puţine morminte. Mormântul Părintelui Arsenie nu avea brazi în jur, ca acum. De fapt, eu am văzut un buluc de oameni care stăteau în jurul a ceva…

Ne-am pus şi noi sub mesteacănul care este acolo şi azi, să ne tragem sufletul. Stând aşa, pe iarbă, am simţit cum încep să-mi curgă lacrimile. Vă spun: din senin. Nu mai plânsesem de mult, de 14-15 ani; plânsul era o cădere de neînchipuit, o recunoaştere a neputinţei tale. M-am speriat şi am sărit în picioare: „Ce-i cu mine?!” În tot acest timp, gândurile rele îmi dădeau târcoale neîncetat. M-am uitat la cel de lângă mine: plângea şi el! Dacă era o chestie de autosugestie, doar unul din noi păţea asta; dar aşa, amândoi?! în clipa aceea, stând în picioare – Doamne, nu voi uita clipa aceea

toată viaţa mea! a coborât o linişte incredibilă peste mine. Era ca o umbrelă care mă ferea de ploaia neîncetată a gândurilor rele care curgeau peste mine tot timpul. Ca în Evanghelie, care ne spune cum s-a făcut o linişte adâncă pe mare… Atunci, în liniştea aceea, parcă am auzit glasul lui Dumnezeu. Singurul gând care îmi venea era acesta: „Unde am fost până acum?”. Toate întrebările mele filosofice au căpătat răspuns în Dumnezeu, în clipa aceea.

Cum a fost *după*?

Din clipa aceea, am fost ca un nebun. 6 luni îi îmbrăţişam pe toţi oamenii pe care îi cunoşteam, le vorbeam despre Dumnezeu, despre înviere. Credeţi-mă, nu era nimic de la mine! Am simţit atunci atâta dragoste, încât nu putem pricepe asta: eu am fost tot cu răul, Dumnezeu tot cu binele! Asta m-a „dărâmat”!

Dragostea Lui m-a făcut praf şi pulbere! Tot atunci am început să întreb cine este omul la mormântul căruia mi s-a întâmplat una ca asta. Pentru mine, să-mi dovedească cineva în scris că a făcut – să zicem – erezii sau vrăjitorii, eu ştiu că este şi rămâne omul lui Dumnezeu…

A consemnat

Răzvan BUCUROIU[9]

O MĂRTURIE

DESPRE PĂRINTELE ARSENIE A CREDINCIOASEI ANA DRĂGAN

---

9 Convorbirea a apărut în Lumea Credinţei din mai 2006, pp. 58-59, cu titlul „Arsenic (IV)“. (Nota Ed.)

Am primit la Redacţie, pe e-mail, un text despre o întâmplare cu Părintele Arsenie Boca, semnat de credincioasa Ana Drăgan din Bucureşti (al cărei număr de telefon se află la Redacţie). Venind în completarea celor mărturisite până acum, considerăm binevenită publicarea lui. (*R. B.*)

Pe data de 28 noiembrie, un grup de pelerini din Bucureşti, de la Biserica Sf. Ilie – Rahova, a participat la Sfânta Liturghie şi la un parastas la Mănăstirea Prislop. Acolo mai erau în jur de 8000 de închinători, majoritatea ardeleni. Citisem într-o carte despre minunile (sfântului) părintelui nostru Arsenie Boca, dar cel mai mult îmi doream să văd minunea cu strălucirea pinului de lângă sfântul altar.

Slujba s-a ţinut în aer liber, sub un cer de iarnă limpede. Aşteptam cu emoţie să apară strălucirile, despre care nu aveam idee cum vor fi. Eram, aşadar, cu rugăciunea în gând, cu lacrimile pe obraz şi cu „ochii în pin”. După Crez, dintr-o dată toate conurile mari din pin au apărut ca mii şi mii de ghirlande de diamante super-strălucitoare, ceva ce nu se poate spune în cuvinte… Am izbucnit în plâns de fericire şi, din adâncul inimii, cu tot sufletul şi cu tot trupul, am exclamat: „Aici, cu noi, este Părintele Arsenie Boca!”. Ne curgeau lacrimile de bucurie… Aceasta a fost până la Axion. Apoi pinul a devenit iar cenuşiu şi trist, iar noi plângeam de dorul strălucirii.

Când a început parastasul, dintr-o dată au

apărut ghirlandele de diamante puternic strălucitoare, şi nu ne-am mai putut lua ochii de la ele până s-a terminat slujba. Atunci s-a stins şi policandrul strălucirilor…

Am plecat spre Bucureşti în autocar, cu „prezenţa” vie a Părintelui Arsenie Boca, prezenţă care nu s-a consumat nici astăzi, când scriu aceste rânduri şi când simt că mă recheamă blând la mormântul său.

Ana DRĂGAN[10]

(Bucureşti)

O MĂRTURIE

DESPRE PĂRINTELE ARSENIE A CREDINCIOASEI MARIA CLOPOŢEL

în continuarea mărturiilor despre Părintele Arsenie Boca publicate în paginile revistei, o redăm aici şi pe cea consemnată de Părintele Zoltán Traian din Vrancea şi dată de credincioasa Maria Clopoţel din Poiana Mărului, jud. Braşov. (*R. B.*)

Satul nostru se află la o distanţă mare de Mănăstirea Sâmbăta de Sus (aprox. 50 km). Cu toate acestea, la anumite sărbători grupuri mari de credincioşi (20-25 de persoane) mergeau pe jos – pe sub munte – în pelerinaj la mănăstire. Printre ei erau şi părinţii mei, Ion şi Victoria. Tata rămânea uneori şi câte o săptămână sau două pentru a da o mână de ajutor părinţilor călugări la muncile agricole. Părintele Arsenie Boca îl

10 Mărturia a apărut în Lumea Credinţei din iunie 2006, p. 59, cu titlul .Arsenic (V)“. (Nota Ed.)

cunoştea bine şi îi era drag de el, pentru că era om harnic.

În timpul războiului, tata a fost pe front, în Rusia, iar la luptele de la Cotul Donului a fost luat prizonier şi dus în lagăr în Siberia. în acest timp, eu şi mama mergeam regulat la mănăstire, rugându-ne pentru ocrotirea lui şi întoarcerea acasă. Părintele Arsenie ne încuraja: „Ion are ce-i trebuie cu el. I-am dat eu. Staţi liniştitei. Părintele se referea, evident, la credinţa şi nădejdea în Dumnezeu, pe care i le insuflase.

După încheierea războiului, tata nu s-a mai întors. Văzând acestea, la vreo doi ani, mama a început să-i facă pomeni şi parastase, împărţindu-i de pomană şi toate hainele. Mergând apoi la mănăstire, fără să-i spună părintelui ce a făcut, acesta a mustrat-o: „Victorio, de ce-l treci pe Ion la morţi şi-i faci şi parastase? El nu e mort, trăieşte!”. Mamei parcă nu-i venea să creadă, dar totuşi o vreme nu l-a mai pomenit la morţi. Văzând însă că tot nu se întoarce şi nici nu dă vreun semn de viaţă, a început din nou să-l treacă la adormiţi. Părintele a mustrat-o iarăşi, de mai multe ori chiar, până când – în 1948 – tata s-a întors acasă pe jos, din Siberia! Bietul de el, acasă nu-i mai rămăsese nici măcar o cămaşă pe care să o îmbrace (mama i le-a împărţit pe toate de pomană)! De bucurie, m-am dus singură la mănăstire, să-i dau de veste şi să-i mulţumesc părintelui. Era foarte multă lume acolo; părintele nu a aşteptat să ajung la el, ci, făcându-şi loc prin

mulţimea de oameni, a venit în faţa mea şi mi-a spus: „No, Mario, mai plângi după taică-tău că a murit şi nu mai vine acasă? Vezi c-a venit?”. Tata venise doar de 4 zile şi pe la mănăstire nu a trecut (venise dinspre Răsărit)…

În aceeaşi zi, la mănăstire, a mers cu mine şi un unchi de-al meu, frate cu tata, Aurel Ţogoe. După ce l-a spovedit şi l-a împărtăşit, Părintele Arsenie i-a spus: „Aurele, du-te de urgenţă acasă, că te-aşteaptă ordinul de încorporare!”. Într-adevăr, îi sosise ordinul imediat ce plecase cu noi din sat, iar la întoarcere părinţii îi pregătiseră deja valiza…

Maria CLOPOŢEL[11]

(Poiana Mărului, jud. Braşov)

TÂMPLARUL PĂRINTELUI ARSENIE

Pe domnul Gheorghe Vâlcea nu-l cunoşteam, dar mergând mereu la hramul Sfintei Mănăstirii Prislop, la înălţarea Sfintei Cruci, ştiam că odată şi odată tot îl voi întâlni lângă Părintele Arsenie… Pentru că vine mereu la mormântul sfântului ardelean ca să mai capete puteri şi să poată termina lucrul început la cererea mentorului său.

Tot ce este din lemn lucrat la Prislop şi Sinaia, de mâna tâmplarului din Comarnic este făcut. Pentru că Părintele Arsenie a venit după el la spitalul unde era internat şi l-a chemat să facă adăpost maicilor la Sinaia, acum peste treizeci de ani în urmă. L-a trimis şi la spitalul unde era

11 Mărturia a apărut în Lumea Credinţei din iulie 2006, p. 60, cu titlul „Arsenic (VI) (Nota Ed)

internată soţia lui şi i-a spus s-o externeze, după ce îi face doctorul din nou analizele, ca să se convingă că s-a vindecat de cancer, şi apoi să ia drumul schitului! Povesteşte tâmplarul că s-a ridicat din pat şi pur şi simplu a plecat din spital – căci cum altfel ar fi putut să facă, dacă *sfântul* care i-a vindecat, şi pe el, şi pe soaţa sa, l-a rugat să-l ajute?!

— Chiar aşa putere avea Părintele Arsenie? – l-am întrebat, nu pentru că m-aş fi îndoit de asta (căci ştiam de la Părintele Adrian Făgeţeanu că „întorcea la credinţă sute de oameni cu o predică, dacă nu chiar mii”!), ci ca să obţin mai multe detalii de la cel care a avut fericirea să stea în preajma cuviosului părinte.

— Eram într-un salon cu multe paturi şi, ca în orice spital la vremea aceea, era neorânduială, pentru că unii jucau table, alţii cărţi şi cei mai mulţi se întindeau la discuţii pe teme medicale… Cam acesta era tabloul în care şi-a făcut apariţia Părintele Arsenie – care era îmbrăcat ca un mirean, că n-avea voie să poarte rasă pe atunci. Vreau să-ţi spun că n-a scos o vorbă şi totuşi toată larma aia a încetat instantaneu! Abia atunci a dat „bunicul” bineţe… Eu îi spuneam „bunicul”, pentru că erau vremuri de prigoană, iar el era mereu urmărit din umbră şi nu avea voie să umble cu straie monahale.

Anul acesta am adus geamurile şi stucatura cerdacului cel nou, iar maşina plecase cu ele fără mine, pentru că aveam tensiune mare – 22 cu 10 –

şi dacă am văzut că nu-mi scade nicicum, am plecat aşa la drum, deşi m-a certat soţia. Insă aici nu eram bun de nimic, îmi era prea rău, aşa că m-am dus la Părintele Arsenie şi mi-am cerut iertare că nu mai puteam să lucrez. Şi nu vreau să spun că a făcut o nouă minune cu mine, dar uite, ferestrele cele noi sunt deasupra noastră, iar eu pot sta liniştit de vorbă, pentru că nu mai am nicio problemă cu tensiunea!

— Şi cu crucea cum a fost, domnule Vâlcea?

— Păi cum să fie? La începutul lui septembrie a venit „bunicul" la mine şi mi-a zis să-i fac crucea de mormânt, ba încă atunci când i-am spus că e devreme şi că mai are de trăit, m-a pus să-i sculptez şi data trecerii în nemurire, şi fiindcă mi s-a părut oarecum să fac asta, şi-a trecut singur data când urma să ne părăsească! L-am rugat să mai stea cu noi şi mi-a spus că „nicio singură clipă nu vrea să apuce din vremurile ce vor veni după luna decembrie [1989]" (aveam să văd puţin mai târziu ce vremuri *văzuse* el deja!). Spunea de fapt că „miroase a praf de puşcă" înainte de a muri! Am auzit că Părintele Iustin Pârvu a spus că „pustiirea aceasta a neamului românesc" nu s-ar fi întâmplat dacă ar mai fi trăit Avva Arsenie Boca. într-adevăr, părintele a fost – aşa cum îi plăcea să spună – un „călugăr ca focul" şi cred că îşi ţine şi promisiunea, pentru că „de unde s-a dus ne ajută mai mult acum".

M-am despărţit de tâmplarul Părintelui Arsenie şi am plecat în cimitirul – colţ de rai – al

Prislopului, să-mi iau rămas bun şi de la *Sfântul Ardealului*, cel canonizat de inimile transilvănenilor.

George CRĂSNEAN[12]

O MĂRTURIE ANONIMĂ DESPRE PĂRINTELE ARSENIE

Încerc să vă spun şi eu o mare minune pe care a făcut-o cu mine, când trăia, Părintele Arsenie Boca.

M-am născut în anul 1935, într-o familie de oameni săraci, dintr-o localitate de munte, de lângă Braşov. Primul copil născut în familia mea a fost un băiat sănătos şi frumos, iar al doilea copil am fost eu, care m-am născut infirmă de ambele picioare, slabă şi pipernicită. Femeile din sat care m-au văzut o îndemnau pe mama să nu-mi dea de mâncare, ca să mor. Iar mama le punea: „Dacă Dumnezeu mi-a dat-o aşa, eu îi dau de mâncare şi apoi să facă El ce-o vrea cu ea”. Iar moaşa care a asistat-o pe mama la naşterea mea, că atunci nu mergea nimeni la spital să nască, i-a zis mamei: „Ai grijă să nu mai ai alţi copii, că toţi o să fie schilozi!”. După mine mama a mai avut şapte copii, patru băieţi şi trei fete. Da, şapte copii, toţi întregi, teferi şi frumoşi.

La vârsta de 3 ani m-au dus la operaţie, dar nu s-au putut termina tratamentele la picioare, că

12 Textul a apărut în Lumea Credinţei din decembrie 2007: pp. 16-17. (Nota Ed.)

era înainte de război (al doilea război mondial), au venit deportările saşilor, iar medicul care mă operase, de frica deportării, şi-a omorât cele două fiice şi soţia şi apoi s-a sinucis. După care a venit războiul, iar eu am rămas tot chinuită.

La şapte ani m-au dus la şcoală; noroc că nu era şcoala departe de casa părintească şi cu mare greu mergeam până acolo. Umblam foarte greu, îmi aduc aminte că bunica îmi dădea câte un băţ în mână şi-mi spunea: „Umblă drept, tu, umblă drept!”. Când m-a dus tata la şcoală, învăţătoarea nu a vrut să mă primească, zicându-i: „Du-o acasă şi-o pune la gura sobei, să aibă grijă de foc, că la altceva nu e bună!”. Dar tata i-a zis: „Eu ţi-am adus-o ca s-o înveţi carte, iar dacă nu vrei, te dau în judecată”. învăţătoarea n-a mai zis nimic şi m-a primit. Acolo am întâmpinat alte greutăţi – copiii nu vroiau să se joace şi să vorbească cu mine…

În vara anului 1948 o verişoară a mamei a venit în sat şi spunea la toată lumea să meargă la mănăstire la Sâmbăta, că e acolo un mare prooroc, care-ţi spune tot ce ai făcut şi chiar şi ce gândeşti. Ea locuia în Braşov, a auzit de Părintele Arsenie şi s-a dus la mănăstire. Când a ajuns ea la mănăstire, părintele era într-un grup de oameni şi le vorbea, ea nici nu ştia că-i părintele. S-a apropiat de grup să asculte şi părintele o strigă: „Tu, cea cu cârpa roşie, vino mai aproape!”. Ea s-a uitat în dreapta şi în stânga, să vadă pe cine striga, dar părintele continua: „Nu te mai uita în dreapta şi în stânga, că pe tine te strig, cea cu

basma roşie! Ea era. S-a apropiat şi părintele i-a zis: „Du-te prin sate şi-L propovăduieşte pe Hristos!”. Atunci ea a simţit o putere. A venit în sat şi s-a dus aproape la fiecare casă şi spunea de proorocul de la Sâmbăta. Atunci s-au dus din sat de la noi 40-50 de persoane la Sâmbăta şi toţi au venit entuziasmaţi şi plini de credinţă. Părintele le spusese ce necaz aveau sau ce gândeau fiecare şi le-a dat sfaturi ce să facă.

în vara anului 1949 a venit verişoara mamei şi m-a cerut de la mama să merg la Părintele Arsenie. Mama m-a lăsat. Pe Părintele Arsenie îl mutase de la Sâmbăta la Prislop. Am plecat cu trenul, cu vreo 10-12 credincioşi, pe care nu-i cunoşteam. După ce am coborât din tren aveam vreo 10-15 km de mers pe jos, dar credincioşii au tocmit o căruţă cu cai, au pus bagajele în căruţă şi pe mine peste ele. Am ajuns la Sfânta Mănăstire spre seară. Mănăstirea era fără porţi şi cu mult mărăciniş. Nu mai ştiu unde am dormit, în vreo magazie... A doua zi dimineaţa am mers în partea dreaptă a mânăstirii şi ne-am aşezat în rând, în picioare, să-l aşteptăm pe Părintele Arsenie, să vină să ne dea binecuvântare. Fiecare avea în mână câte ceva. Lângă mine era o doamnă din Braşov şi m-a întrebat: „Tu n-ai adus nimic să-i dai părintelui?”. Eu nici n-am ştiut, nici nu m-am gândit c-ar trebui să-i dau ceva. I-am răspuns doamnei: „Nu!”. Atunci ea mi-a dat un pacheţel, cât unul de chibrite – nu ştiu ce o fi fost în el – şi mi-a zis: „Dă-i asta părintelui şi *cere-i ceva!*”.

La un moment dat coboară părintele din chilia dânsului: înalt, îmbrăcat într-o reverendă albă, cu o centură neagră la mijloc, cu părul negru şi lung până la umeri şi cu nişte ochi albaştri, albaştri… Eu eram a 5-a sau a 6-a din rând. A ajuns la mine – emoţii mari, eu, fata de la ţară, timidă, ruşinoasă, tremuram toată. Când a ajuns în dreptul meu a întins mâna să mă binecuvânteze; eu am întins pacheţelul şi am zis *în gând*: „Părinte, ajută-mă să pot umbla!”. În gând am zis, nu eram în stare să scot un cuvânt. Dânsul a lăsat mâna în jos, s-a dat un pas înapoi, m-a privit din cap până la picioare şi de la picioare până la cap şi m-a binecuvântat zicând cu voce tare: „Bine, mă, fie!”. Am simţit un fior şi o putere m-a străbătut prin şira spinării. Atunci mi-a dat putere să pot umbla pe picioare! Am început să plâng, iar dânsul a trecut mai departe. Credincioşii m-au înconjurat şi m-au întrebat ce am cerut, că mi-a dat părintele. Eu nu le-am spus, ci am tot plâns…

În anul acela, înainte de Ziua Crucii (14 septembrie), m-a dus iar verişoara mamei la Prislop. Părintele Arsenie lucra cu câţiva oameni la clopotniţa din curtea mănăstirii – cea din partea stângă, sus – şi la aducerea apei de lângă mânăstire. Într-o zi ne-a luat pe toţi copiii şi ne-a spovedit în grup, apoi ne-a împărtăşit.

În grupul nostru de credincioşi era o doamnă din Braşov care tot plângea. Părintele a întrebat-o:

— De ce plângi, mă?

— Am un băiat de 18 ani şi nu mă ascultă

deloc, ba îmi vorbeşte şi urât.

— L-ai botezat?

— Da, părinte!

— I-ai pus nume?

— Da, părinte!

— Şi i-ai zis pe nume?

Ea a tăcut. Părintele s-a adresat credincioşilor şi a zis: „Uite, aşa păţesc cei care nu le zic copiilor pe nume, le zic toate negativele: împieliţatule, răule, drăcuşorule, măgarule, şi altele, în loc să le zică: bunule, îngeraşule, iubitule, scumpule, ori să le zică pe numele dat la botez. Aşa îi aveţi cum îi strigaţi! u. Apoi i-a zis femeii să nu plece cu grupul de la Braşov, să mai stea 2-3 zile la mănăstire.

în altă zi, după-amiaza, ne-a adunat pe toţi copiii să mergem la cules de zmeură. Pădurea din faţa mănăstirii era toată plină de zmeuriş (pădurea prin care se merge acum la mormânt; pe atunci nu era nicio cărare). Am mers câţiva metri şi părintele se întoarce şi priveşte în jos. în urma noastră venea un cetăţean cu o carte sub braţ. Părintele îl întreabă ce doreşte, iar omul răspunde:

— Părinte, învaţă-mă cum să citesc psaltirea…

— Din scoarţă în scoarţă – i-a zis, şi a pornit mai departe.

După câţiva paşi, se întoarce părintele către omul acela şi-i spune:

— Psalmii de blestem să nu-i citeşti, să sari

versetele ce sunt cu blesteme. Că dacă-i citeşti, n-ai folos nici de ceilalţi.

Şi iar a pornit cu noi mai departe. A mai făcut câţiva paşi, apoi a zis către noi – eram vreo 8-10 copii:

— Mergeţi pe aici, c-o să găsiţi zmeură! Eu rămân cu cetăţeanul acesta, că mai are să mă întrebe ceva.

Şi s-au aşezat pe iarbă, amândoi.

Atunci, de Ziua Crucii, a fost liturghie cu episcop şi au sfinţit doi călugări: pe Părintele Dometie Manolache (numit şi „Cucuzel"[13], deoarece cânta şi predica foarte frumos, care mai târziu a ajuns stareţ la Mănăstirea Râmeţ, din Alba)[14] şi pe Părintele Antonie Plămădeală, viitorul Mitropolit al Ardealului.

După aceea n-am mai fost la Prislop – pe părintele l-au arestat, a venit comunismul… Nu l-am mai văzut până în anul 1986.

Între timp m-am căsătorit şi am doi copii, o fată şi un băiat. Soţul meu este preot, originar de lângă Făgăraş, iar în timpul studenţiei l-a cunoscut

---

13 Sfântul Ioan Cucuzel a fost, în secolul al XIV-lea, un vestit cântăreţ psaltic, de la Marea Lavră din Sfântul Munte Athos. (*Nota Ed.*)

14 A se vedea volumul *Tezaur duhovnicesc. Pagini de şi* despre *Părintele Dometie de la Râmeţ*, Editura „Lumea Credinţei”, Bucureşti, 2007. (*Nota Ed.*)

şi el pe Părintele Arsenie, fusese de mai multe ori la Sâmbăta, când era părintele acolo. În toate zilele vieţii noastre binecuvântarea Părintelui Arsenie Boca ne-a purtat de grijă şi ne-a ferit de rele.

Prin anii ’70 am venit în satul meu la părinţi şi m-am întâlnit cu învăţătoarea care nu vroia să mă primească la şcoală. M-a oprit şi mi-a spus că ea n-a vrut să mă primească la şcoală şi că tata a zis că o dă în judecată. Şi i-a mai spus ceva: „Uite, aşa cum o vezi, eu preoteasă am s-o fac, ai înţeles?”. „De unde a ştiut tatăl tău că te faci preoteasă?! „- a mai zis. Mie mi-au dat lacrimile: „Binecuvântarea Părintelui Arsenie”, am zis în gând. „Uite, eu am un singur băiat – a continuat învăţătoarea – şi n-are niciun noroc. Când era copil s-a dat cu săniuţa, s-a lovit cu genunchiul într-un stâlp şi, oricât am umblat la doctori, a rămas şchiop. S-a căsătorit, iar acum a divorţat, şi uite tu ce noroc ai avut...”. Mie îmi curgeau lacrimile şi în gând mulţumeam Părintelui Arsenie. „Numai Bunul Dumnezeu are grijă şi ne ajută la fiecare”, i-am răspuns.

Doream foarte mult să ajungă şi copiii mei la Părintele Arsenie pentru binecuvântare. Eu mereu le povesteam de Părintele Arsenie, mai ales de cerul ce se oglindea în ochii sfinţiei sale. Prin anul 1983 m-am interesat când poate fi găsit părintele la Drăgănescu, iar când o verişoară a soţului s-a dus la Drăgănescu, am trimis-o cu ea şi pe fiica mea, care era studentă. În acea perioadă soţul

meu făcuse lucrări de extindere şi reparaţii la biserică. I-am dat fiicei o scrisoare către părintele, prin care îl rugam să picteze şi biserica noastră. Au ajuns la biserica de la Drăgănescu. Părintele era în altar, în reverendă neagră şi cu ochelari fumurii; nu slujea, dar lua pomelnicele. Fiică-mea se gândea: „Mi-a spus mama ce ochi albaştri pătrunzători are părintele, şi acum nu pot să-i văd, că are ochelari foarte închişi”. A ajuns la altar, să-i dea pomelnicul, şi Părintele Arsenie s-a întors să-l ia, dar şi-a scos şi ochelarii şi i-a zis: „Ei bine, mă!” – şi i-a dat binecuvântarea. Ea s-a emoţionat de privirea sa foarte pătrunzătoare şi i-a întins scrisoarea, dar părintele i-a zis: „Nu, nu, nu mă angajez la aşa ceva!”. A dat răspunsul fără să citească scrisoarea!

În anul următor, 1984, i-am trimis din nou, pe amândoi copiii, la Drăgănescu. Părintele Arsenie l-a luat lângă el pe băiat, care era şi el student, şi i-a explicat pictura de pe pereţi, mai ales cea legată de chimie (structura moleculei etc.), şi i-a ţinut o adevărată prelegere privind efectul nociv al tutunului asupra organismului, încât ai fi zis că e profesor universitar. Mai târziu ne-am dat seama care a fost rostul acestei discuţii: deşi în familia noastră nu s-a fumat niciodată, băiatul, în anturajul de la facultate, a încercat de câteva ori să fumeze. Dar după discuţia avută cu părintele nu a mai fumat deloc, nici până azi. Părintele i-a mai spus băiatului: „Du-te acum, până eşti student, să-ţi tratezi urechea cu care auzi mai rău, fă-ţi aparat

auditiv, că nu te costă nimic!” – băiatul nu-i spusese nimic, că nu auzea bine cu o ureche. După ce a venit de la părintele, s-a dus la doctor, şi-a făcut aparat auditiv şi, Doamne, fii lăudat, că l-a purtat vreo doi ani şi şi-a revenit cu auzul aproape complet!

în anul 1986, aflând că în Săptămâna Patimilor Părintele Arsenie se afla la Drăgănescu, am luat pe fiica mea şi pe naşa copiilor şi am plecat într-acolo. A trebuit să mergem vreo 3 km pe jos, că era un pod stricat şi autobuzul nu putea să treacă. Am ajuns la biserică pe la ora 11 dimineaţa, în Joia Mare. Era lume foarte multă, biserica plină. Se făcea lista, în ordinea sosirii, aşa ca să intre la Părintele Arsenie – care era în sacristie – şi să stea fiecare un minut. Noi am fost trecute cu numerele 186, 187, 188. Când ajungea omul în faţa părintelui era imposibil să stea numai un minut. După un timp a ieşit părintele afară şi a zis:

— De ce aţi venit aşa de mulţi? Ştiţi că sunt urmărit de Securitate!

— Părinte, nu vrem să vă facem rău – a zis un domn dar n-am venit dintr-un loc, sunt din Constanţa, Cluj, Braşov, Galaţi, sunt din toată ţara.

Părintele a început să treacă printre oameni, adresându-se unuia sau altuia. Mă uitam la dânsul – era înalt, cu reverendă neagră, centură neagră, fes negru şi cu barba albă. Purta ochelari fumurii.

Se întoarce spre altar şi-i zice unui tânăr cam de 30-35 de ani:

— Mă, tu cu cămaşa albastră, porţi barbă?
— Nu, părinte.
— Eşti popă?
— Nu, părinte.
— Atunci de ce te dai drept popă, mă? Nu te mai da popă, că-i păcat!

Tânărul nu i-a răspuns nimic. Apoi, oprindu-se părintele lângă un domn cam de 60-65 ani, a zis bătrânelul:

— Părinte, am necazuri mari.
— Câţi ai omorât?
— Niciunul, părinte.
— Câţi ai bătut?
— Aşa mi-a fost meseria…
— Puteai să te muţi de acolo?
— Puteam…
— N-ai făcut-o, acum trage-o!

Părintele se duce de acolo la o tânără cam de 30 de ani, ce avea o tumoare pe gât, în dreptul urechii drepte, care nu se vedea, că avea basma pe cap. Părintele dă basmaua deoparte şi o întreabă:

— Doare, mă, doare?
— Mă doare, părinte.
— Mai rabdă, mă, un pic, mai rabdă, că prin răbdarea ta nouă seminţii ies din iad!

Se apropie de părintele o femeie cu două cărţi în mână, una de anatomie şi una de chimie, şi-l roagă să le binecuvânteze, că fiica ei vrea să dea examen la Medicină. Părintele le-a luat, le-a răsfoit şi a zis: „Dacă pun mâna pe ele, crezi că o

să intre la Medicină? Spune-i să înveţe!”.

Apoi a venit la mine şi a zis, fără ca eu să-l fi întrebat ceva: „Păcatele făcute aici pe pământ, aici se vor ispăşi; că nu le vor trage cei ce le-au făcut, ci se vor duce până la al nouălea neam; că le vor ispăşi cei nevinovaţi, are Dumnezeu grijă de ei, le va răsplăti El”. Şi s-a dus mai departe. Eu n-am spus nimic, şi nici nu mi-am dat seama atunci de ce mi-a spus mie toate astea, ci mult mai târziu am înţeles: mă întrebasem de multe ori în tinereţe de ce doar eu din nouă copii m-am născut infirmă, de ce nu pot purta şi eu pantofi ca toate celelalte fete, ci doar ghete ortopedice, şi iată, acum, am primit răspunsul de la Părintele Arsenie.

Apoi Părintele Arsenie s-a dus în altar şi a adus de acolo o secure mare legată cu o basma. A dezlegat-o şi a zis: „Vedeţi securea asta? Mi-a adus-o o mamă tare necăjită. Unicul ei fiu a vrut s-o omoare pentru că nu era de acord ca el să se însoare cu o fată neserioasă. Şi i-a zis mamei lui: „Te omor, vino în curte să te omor, nu aici în casă!”. Au ieşit în curte şi i-a zis băiatul: „Zi-ţi rugăciunile, să-mi spui când ai terminat!”. A zis mama că şi-a terminat rugăciunile. Atunci băiatul a zis: „Hai la pădure! Nu te omor aici, ci în pădure”. A plecat mama plângând şi feciorul cu ea... Biata mamă! Când au ajuns în pădure, a zis din nou băiatul: „Zi-ţi rugăciunile şi să-mi spui când ai terminat!”. Şi mama s-a rugat din nou şi i-a spus că a terminat. Atunci băiatul a zis: „Hai acasă, nu te mai omor! Dar dacă din curte nu

veneai în pădure, atunci acolo te omoram!”. Şi biata mamă a adus securea cu pricina la părintele.

Apoi a cerut părintele un scaun, s-a urcat în picioare şi a zis: „Vă spun un cuvânt de învăţătură la toţi, că nu e timp să stau cu toţi de vorbă. Majoritatea aţi venit pentru căsătoriile copiilor: o fată când vorbeşte c-un băiat, să nu se căsătorească până nu merg părinţii fetei să se intereseze de băiat – dacă merge la biserică, dacă posteşte, dacă părinţii lui merg la biserică, dacă postesc... Tot aşa şi părinţii băiatului: să se intereseze de fata cu care vorbeşte băiatul – dacă fata merge la biserică, dacă posteşte, şi părinţii la fel. Şi dacă-i aşa, să fie de acord cu căsătoria lor. Iar după ce se căsătoresc, să facă copii dacă vor să fie sănătoase. Uitaţi-vă la cele cu rochii creţe (la ţigănci), sunt roşii în obraji şi sănătoase, că ele nasc toţi copiii. Se vor înmulţi ei şi vor acoperi naţia noastră. Alţii aţi venit obsedaţi de vrăjitori; nu vă mai fie teamă de ei! Dacă mergeţi la biserică şi ţineţi posturile, n-au nicio putere. Şi lăsaţi-vă de desfrâu, astăzi Dumnezeu pedepseşte desfrâul cu moartea (SIDA). Gata, trebuie să plec, e aproape ora unu şi vine clopotarul să facă curat în biserică. Hai, plecaţi!” – şi s-a îndreptat către uşă.

Eu eram tare necăjită că nu vorbisem deloc cu dânsul şi m-am luat după dânsul. Spre uşă un tânăr i-a cerut voie să-i facă o poză. Părintele i-a zis: „Bine, mă, fă-mi o poză, că mai am trei primăveri”, în pridvorul bisericii s-a oprit şi le-a spus la nişte femei din partea Făgăraşului:

„Mergeţi după biserică şi aşteptaţi-mă, că după ora trei mă întorc!”. Am rămas şi noi. Eram în jur de 20-25 de persoane. Pe la ora trei şi jumătate a venit părintele. Lua câte o persoană sau două şi mergeau în spatele bisericii şi stăteau acolo de vorbă câteva minute.

O dată, când s-a întors din spatele bisericii, i-am ieşit înainte şi i-am spus: „Părinte, am fost la sfinţia voastră acum 40 de ani şi mi-aţi dat atunci o binecuvântare care mi-a întărit picioarele, să pot umbla, şi tot binecuvântarea sfinţiei voastre mi-a purtat de grijă, că m-am căsătorit cu un preot”. Dânsul m-a întrebat: „Şi cum vă împăcaţi, mă?”. „Foarte bine, părinte”. Apoi s-a dus de a luat alte două persoane să stea de vorbă. Când s-a întors, trecând pe lângă mine, i-am spus că sunt cu fiica mea, care vorbeşte cu-n băiat, şi noi nu prea suntem de acord. Atunci fiica mea i-a arătat poza băiatului. Dânsul a luat-o şi a zis: „Nu-i de tine, mă, nu-i de tine, că e un om foarte rău! Lasă-l şi să-ţi iei un om din oameni! Şi nu te îndepărta de părinţi, că o să-ţi fie foarte greu!”.

Când s-a mai întors o dată l-am oprit din nou şi i-am arătat poza băiatului meu, care vroia să mai facă o facultate. A luat poza şi a zis: „De ce, mă, inginer nu-i place?”. Eu nu-i spusesem că-i inginer. I-am răspuns: „E prea mult zgomot în uzină”. Atunci părintele a zis: „Să nu mai facă nicio facultate, că se gată calendarul! Ai auzit? Se gată calendarul”. Abia mai târziu mi-am dat seama ce a vrut să spună: băiatul lucra ca inginer la Satu

Mare şi dacă ar fi fost la facultate la Cluj (acolo vroia să meargă), ar fi fost în fruntea revoluţiei, că el era din fire iniţiator, sufletist, se implica în toate, şi fiind printre revoluţionari, putea fi omorât.

Apoi i-am cerut părintelui un sfat legat de soţul meu: dacă e bine să citească molitfele Sfântului Vasile cel Mare. Mi-a răspuns: „Într-un cuib de viespi niciodată să nu bagi băţul!”. Eu l-am privit probabil uimită, dar dânsul mi-a zis: „Du-te şi spune-i soţului tău ce am zis, şi va înţelege el!”. Eu aveam un buchet de flori de măr făcute de nişte măicuţe din pânză şi le-am dat părintelui, rugându-l să le primească în semn de mulţumire şi recunoştinţă. Le-a primit, deşi nu primise nimic de la nimeni. Apoi am cerut voie să-i sărut mâna şi m-a lăsat. A venit şi fiica mea să-i sărute mâna şi l-am rugat să-i dea o binecuvântare. Părintele i-a luat mâna şi i-a zis: „Mă, tu ai oasele moi, să mănânci brânză de vaci!”. Eu am zis: „Nu-i place, părinte”. „S-o mănânci ca medicament, ai auzit? Ca medicament”. Apoi a venit şi naşa copiilor mei să-i sărute mâna, dar părintele n-a lăsat-o, zicând: „Vezi ce-mi faci, mă? Toată lumea vrea să-mi sărute mâna, dar eu nu sunt vrednic”.

Am mulţumit părintelui şi ne-am îndreptat spre poartă. După ce-am făcut 5-6 metri, părintele ne-a întrebat:

— Aveţi bilet de autobuz?

— Da – am am răspuns.

— Vezi că trece un autobuz gol pe aici, fă-i

semn să vă ducă până în Pantelimon. Dar aveţi grijă, după ce ieşiţi pe poartă să nu vorbiţi nimic cu babele de la marginea drumului.

După ce-am ieşit din curtea bisericii, babele au şi început: „Ce ţi-a spus ghicitorul? Ţi-a spus drept vrăjitorul?”. Noi n-am zis nimic. N-am făcut nici 300 de metri şi ne-a ajuns un autobuz, care ne-a luat pe toate trei şi ne-a dus până în Pantelimon, la staţia de tramvai care mergea la Gara de Nord.

Aceasta a fost ultima mea întâlnire cu Părintele Arsenie. Dar am simţit nu o dată că Părintele Arsenie ne-a îndrumat şi ne-a ajutat şi după ce s-a mutat la Domnul. Vă relatez doar două cazuri.

În anul 2000 a avut loc o sfinţire de biserică în apropiere de Braşov, dar noi nu ne-am dus. Noaptea l-am visat pe Părintele Arsenie, care mi-a spus: „Să mergeţi la sfinţiri de biserici, că acolo, în timpul sfinţirii, Se pogoară Duhul Sfânt în toată plinătatea Lui peste cei prezenţi, şi vă e de mare folos!”.

În vara anului 2004 fiica, ginerele şi soţul meu s-au hotărât să meargă la Prislop, la mormântul Părintelui Arsenie. Eu nu voiam să merg, deoarece aveam o crăpătură în talpă, la piciorul drept, care mă durea îngrozitor, nu puteam nici să ating cu el pământul, dar să calc pe picior. Dar copiii nici n-au vrut să audă, atât au insistat, că am plecat cu ei. Am mers cu maşina

până lângă biserica mânăstirii şi de acolo m-au luat aproape pe sus până la mormântul părintelui. M-au aşezat pe un scăunel lângă cruce; nu era nimeni, era într-o zi de miercuri. Mi-am întins piciorul bolnav şi l-am atins de Sfânta Cruce şi am început să plâng şi să-i spun Părintelui Arsenie: „Părinte, acum 50 de ani mi-ai întărit picioarele de am putut să merg, şi în toţi aceşti ani m-ai scos din multe necazuri. Te rog, vindecă-mi şi acum piciorul, că poţi să mă ajuţi, dar a mea nevrednicie te opreşte şi ale mele păcate te ţin departe. Ajută-mă, părinte, şi nu mă lăsa!”. În timp ce ai mei citeau acatiste şi rugăciuni, s-a îndurat părintele de rugăciunile lor şi mi-a vindecat piciorul, încât de la mormânt am plecat pe picioarele mele.

La câteva zile după moartea Mitropolitului Antonie Plămădeală [august 2005], în vis am auzit un cor de îngeri care cântau înălţător. M-am întrebat cine cânta, unde cânta? O voce mi-a răspuns: „E un alai de îngeri care îl însoţeşte pe Mitropolitul Antonie”. Eu am fost foarte mirată:

„Pe Antonie?!”. „Da, e sub ocrotirea Părintelui Arsenie – mi-a răspuns vocea – şi au venit să-l ia”.

Sărut-mâna, Părinte Arsenie, îţi mulţumesc pentru tot ajutorul! Vino mai repede între copiii tăi, că valurile ispitelor sunt mari, iar credinţa noastră se împuţinează! Vino, şi nu ne lăsa, că pierim!

Am făcut aceste mărturisiri ca semn de mulţumire, recunoştinţă şi adâncă preţuire pe

care eu şi cu familia mea le aducem Părintelui Arsenie Boca, pe care îl venerăm ca pe un mare sfânt al românilor. Avem ferma convingere că Dumnezeu l-a cinstit cu cununa sfinţeniei şi nădăjduim ca şi autorităţile să o facă, cât mai curând.

Sfinte Părinte Arsenie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi! Amin.

Braşov, iunie 20071

1 Această mărturie, foarte lungă, n-a apărut în paginile revistei *Lumea Credinţei*, căreia i-a fost destinată, fiind singurul text inedit al volumului. Ea a fost însoţită de rugămintea: „Dacă cineva va publica aceste mărturisiri, îl rog să nu modifice nimic, iar numele meu să rămână anonim”. Autoarea şi-a lăsat însă la Redacţie numele, adresa şi numărul de telefon. (*Nota Ed.*)

UN POPAS MINUNAT LA MORMÂNTUL PĂRINTELUI ARSENIE

Ce ne purta în vara acelui an în lumea de basm a Ţării Haţegului pe mine, pe soţie şi pe micuţa noastră Irina, care avea pe-atunci abia 4 anişori? Ceva tainic ne îndemnase să plecăm la drum, un dor nespus de părintele nostru drag, care zvâcnea cald în piept la fiecare bătaie a inimii şi ne umplea de bucurie. Nu ne făcusem prea multe planuri de pelerinaj şi ne-am trezit în drum spre Aiud. Ne-am închinat mărturisitorilor noştri

şi am plecat mai departe, privind îndelung spre Galda, unde ştiam că fusese colonia de muncă a tinerilor Valeriu Gafencu, Ioan Ianolide, Virgil Maxim, Costică Dumitrescu sau Anghel Papacioc. Mergeam spre Mănăstirea Prislop, pe care ne-o imaginam din spusele altor pelerini, purtând în tot acest timp discuţii de o nespusă blândeţe, ca şi cum am fi făcut repetiţie pentru o rugăciune aproape cu totul necunoscută…

Torida noastră Brăila era departe ca-ntr-un vis aproape imposibil de reconstituit, iar noi rememoram întâmplări cu Părintele Arsenie: „Mai ţii minte când am fost la chilia săpată-n stâncă a părintelui? N-o luasem pe Irina atunci. Avea doar un an… Cum am urcat pe poteca aceea, numai noi ştim. La jumătatea drumului am vrut să mă întorc, dar mi-a fost teamă ca nu cumva să-l supăr pe părintele. La coborâre, doar cu rugăciune am ajuns jos teferi. Ne ţineam de mână, dar mai mult ne ţinea părintele, îţi dai seama, o simplă ameţeală şi nu ştiu ce s-ar fi întâmplat…

Rugăciunea de la peşteră se împlinea la o lună şi ceva după şi aducea multă, multă lumină şi împăcare. Povesteam tuturor cum un fost colonel de armată ne luase cu maşina din sat şi, în timp ce mergeam spre Mănăstirea Sâmbăta, ne arăta o fotografie veche a Părintelui Arsenie pe care o ţinea la piept, desenând în cuvinte simple chipul dogoritor al unui sfânt. Erau câţiva ani de când lua apă doar de la izvorul din pădure, iar atunci tot într-acolo se îndrepta. Simţisem pentru prima dată

cum călcăm cu paşi mici şi nevrednici pe urmele marelui duhovnic al Ardealului, căci şi mai apoi, în mănăstire, aveam să întâlnim la tot pasul detalii a căror istorie reflecta firesc câte o bucăţică de cer.

„Dar atunci când ploua şi am găsit umbrela în faţa magazinului Unirea? Era jos, deschisă, şi parcă nimeni nu o vedea, deşi mi se părea că priveau toţi spre ea! Se anunţa o zi mohorâtă de toamnă, iar eu venisem în Bucureşti total nepregătit pentru o astfel de vreme. Oamenii stăteau ciucur la adăpost, iar eu am trecut prin faţa lor şi am luat-o, fiindcă eram convins că pentru mine este acolo pusă. Şi nici măcar nu ştiusem să mă rog Părintelui Arsenie! Mă bâlbâisem de-a dreptul! Să ştii că am tremurat când am luat umbrela, dar o bucurie fără margini m-a invadat aproape imediat şi mă îndemna când să alerg, când să mă-nvârt cu ea pe stradă, ceea ce făcea din mine un autentic nebun cu barbă, în urma căruia oamenii se opreau şi se uitau curioşi…” Umbrela avea să rămână în trenul de Bucureşti Nord – Galaţi ca din întâmplare, dar povestea ei va trece ca un gând frumos de la unul la altul: duhovnic, soţie, naşi, părinţi, prieteni.

în vara anului 2010, treceam cu aceeaşi maşină încărcată de ani şi de praf pe drumul ce duce de la Haţeg la Prislop şi, în amurgul vălurit al zilei, am îngânat toţi trei condacul Preacuratei şi apoi ne-am dus cu gândul la ceea ce simţisem atunci, în iulie 2009: „Ţii minte când am venit anul trecut aici pentru prima dată şi te-ai rugat la

icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului să ne poată duce maşina înapoi acasă? Nu era aşa târziu ca acum. Era o după-amiază însorită şi cimitirul mi s-a părut, aşa neîngrădit cum era, o poezie închinată lui Dumnezeu. Abia atunci am început să înţeleg de ce moartea nu le pare înspăimântătoare unora şi că putea fi multă odihnă în retragerea, hotărâtă de Proniatorul, a omului de pe scena agitată a vieţii. Crucile simple aliniate pe costişa aceea stăteau ca nişte obloane ale veşniciei într-un inefabil surâs. Poate că n-am înţeles nimic din viaţa aceasta, mi-am zis atunci, poate că însăşi succesiunea evenimentelor are nevoie de o cheie care să deschidă o perspectivă lumii, un criteriu de definire a inimii cu toate ţâşnirile sale, cu toate nuanţele de dragoste şi de curaj. Şi tu, şi eu, şi oricine altcineva putem fi o descoperire de o clipă pe care o primim în dar de la Bunul nostru Domn Iisus Hristos”.

De data aceasta mila lui Dumnezeu ajungea iarăşi la noi prin mijlocirea plăcutului Său Arsenie. Pe-atunci timpul parcă nu venea aşa tăvălug asupra noastră, iar suişul pe Cărarea împărăţiei nu se făcea chiar aşa pieptiş. încă trăiam o vârstă a copilăriei duhovniceşti, iar micile noastre neglijenţe şi neascultări treceau aproape neobservate. îl pândeam pe Dumnezeu ca să-I cerem tot felul de nimicuri, de care nici măcar nu eram mulţumiţi atunci când le primeam, căci devenisem din ce în ce mai mofturoşi. Abia acum vin spre noi imaginile unei lumi minunate,

abandonate fără pic de simţire în cufărul nou şi bine ferecat al renunţărilor de atunci şi de fiecare zi la pronia lui Dumnezeu. Intuiţia că orice ezitare este în final o cădere şi că grav nu e doar păcatul, ci nehotărârea însăşi, am avut-o târziu, după ce am construit cu multă migală un univers fals, cu argumente ciudate, sfărâmicioase, în care credeam necondiţionat, deşi evidentă era doar prăbuşirea frecventă a coloanelor şi a suporţilor ce se măcinau parcă de la sine. Am încercat un scurt-metraj fără rugăciune şi am eşuat. Costurile acestei rătăciri aveau să fie evaluate scump, dar răscumpărarea inimilor făcută întru lumina cea neînserată a învierii ne va fi fost o dulce promisiune, dar şi un reper vital pentru situarea corectă şi mântuitoare în istoria anevoioasă de azi.

„Irina s-a rugat la mormântul părintelui, nu-i aşa, căci ne pusesem nădejdea în nevinovăţia anişorilor ei, iar noi am stat mai deoparte. Ne-am apropiat, în cele din urmă, şi i-am mulţumit pentru că ne aflam acolo, că dorul nostru îşi aflase astâmpărul. Când ne-am aşezat pe băncuţă, o femeie s-a agăţat deznădăjduită de gâtul crucii şi a plâns în hohote. N-am să uit vreodată zbuciumul ei. Mi-am zis că o astfel de rugăciune nu are cum să nu fie ascultată de părintele şi m-am simţit brusc elevă într-o bancă a şcolii, la lecţia de rugăciune din adâncul inimii. Imaginea acelei femei îmi descoperise un grad înspăimântător de proprie neimplicare şi pe cât mă forţam să nu văd, îmi dădea fiori convenţionalitatea propriilor

gânduri şi trăiri. Ţipătul acela interior, zbaterea aceea neomenească, prăbuşirea de la ceea ce crezi că eşti, sau de la ceea ce cred ceilalţi despre tine, la ţărâna reavănă din care ieşea piciorul crucii părintelui, au aprins în mine o lumină care m-a uluit şi m-a făcut să plâng încetişor. Simţeam în chip tainic prezenţa părintelui nostru drag, mângâierile lui duhovniceşti, când m-am întors spre tine şi te-am văzut cu Irina de mână, făcându-mi semn să mergem. În clipa în care am păşit printre brazi, prin poarta aceea închipuită, ţinându-ne de mână, un puternic miros de sfinţenie m-a cuprins. Mergeam spre peştera Sfântului Ioan de la Prislop în tăcere, uluită. Aş fi vrut poate să-ţi vorbesc, dar mă copleşise minunea şi nu reuşeam decât să-mi înfăşor privirea pe trunchiurile drepte şi înalte ale brazilor ce se înfigeau hotărâţi în cer. Păşeai alături de mine şi nu spuneai nimic. Abia am reuşit să te întreb dacă ai simţit mirosul de mir care ne-a învăluit atâta timp şi trăsăturile tale au prins dintr-odată viaţă. Cum ai putut să crezi că a fost parfumul florilor, când nicio floare din lume nu răspândeşte o astfel de mireasmă? Şi cum ai putut bănui măcar că cineva a turnat mir pe undeva prin preajma mormântului, când niciun mir omenesc nu se poate asemăna cu ceea ce am simţit noi? Ştiu, ai crezut şi tu, dar te-ai temut ca nu cumva să te bucuri mai înainte de a verifica. Într-un fel, te-ai temut de o posibilă deziluzie, iar în altul, n-ai văzut în tine vrednicie pentru o aşa întâmplare. Eu

am primit totul firesc, deşi mă simţeam de tot nevrednică, şi priveam cum te învârteai peste tot şi miroseai zadarnic printre flori. O bucurie nespusă sălăşluia în mine, căci ştiam că din boarea florilor nu a ieşit încă o astfel de mângâiere duhovnicească. Ba încă ai întrebat-o pe maica ce îngrijea prin cimitir dacă nu cumva cineva a pus mir la mormântul părintelui, iar ea ţi-a răspuns că n-au făcut niciodată aşa ceva şi nici pelerinilor nu le-a îngăduit. Te-am ascultat apoi încă o dată cum povesteai transfigurat în faţa ei ce ni se întâmplase, iar ea ne-a privit blând pe amândoi şi ne-a spus că o aşa întâmplare minunată e un dar al Părintelui Arsenie”.

Cu multă binecuvântare şi bucurie în suflet am plecat din poieniţa înconjurată de păduri a Prislopului, în care părintele nostru drag ne aşteptase cu braţele deschise. Acasă aveam să povestim cele minunat întâmplate în faţa unui auditoriu numeros şi să deschidem prin asta inima unui om care a vorbit simplu despre garoafa cumpărată şi dusă cu evlavie la mormântul mărturisitorului Ioan Ianolide de la Mănăstirea Cernica, fiind imediat învăluit într-o minunată mireasmă. Doar câţiva dintre cei ce erau în preajma lui simţiseră darul plăcutului lui Dumnezeu…

Sergiu Valentin CIOCÂRLAN[15]

ÎNTÂMPLĂRI MINUNATE LA MORMÂNTUL

15 Textul a apărut în Lumea Credinţei din martie 2011, pp. 36-39. (Nota Ed.)

PĂRINTELUI ARSENIE

Părintele Arsenie Boca (pe numele mirenesc: Zian-Vălean Boca) s-a strămutat la cele veşnice pe 28 noiembrie, la Sinaia, iar pe 4 decembrie 1989 a fost înmormântat la Prislop, în locul de el însuşi ales din vreme. Faptele pe care le-a făcut în viaţă au fost în slujba lui Dumnezeu şi a oamenilor. Evlavia populară l-a considerat prooroc şi sfânt încă din timpul vieţii, dar această percepţie este confirmată şi întărită şi de multe întâmplări minunate de după sfârşitul vieţii sale pământeşti. (*Gh. I. D.-S.*)

Multe minuni şi întâmplări au loc şi în zilele noastre la mormântul Părintelui Arsenie, la Prislop. Iată doar trei dintre ele, care mi s-au întâmplat chiar mie:

1) Am mers la Mănăstirea Prislop la mijlocul săptămânii, când sunt vizitatori mai puţini. Am intrat în Biserică pentru rugăciune, după care am mers la mormântul Preacuviosului Părinte Arsenie Boca. Nu era nimeni. Am stat la picioarele părintelui, pentru a-l avea în faţa mea, şi m-am rugat mult la el, pentru a mă ajuta în numele lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Nu ştiu cât am stat. în acel moment, pentru mine, a dispărut noţiunea de timp, dar când să plec m-a invadat în suflet o linişte pe care nu o mai cunoscusem până atunci. După ce am plecat (nu făcusem decât vreo 25-30 de paşi), am auzit o voce care venea dinspre mormântul părintelui: „Pleci şi nu-mi spui nimic?”. M-am întors, am mers lângă mormânt şi, ruşinat,

i-am spus părintelui să mă ierte că, la plecare, am uitat să-i mulţumesc şi nu i-am spus: „La revedere”. Şi i-am mai spus că o să mai trec eu pe la el.

2) La revenirea mea la mormântul părintelui, m-am postat, ca de obicei, la picioarele sale. M-am rugat mult. Aceeaşi linişte nemaiîntâlnită m-a cuprins. De data aceasta, la plecare, am mulţumit şi am spus: „La revedere”. După aproximativ 10 paşi, am simţit ca şi cum mi-ar fi pus cineva, prieteneşte, o mână pe umărul drept, iar în stânga prezenţa unei persoane. A fost acel gest pe care îl fac de obicei oamenii de la ţară când însoţesc la plecare pe cineva apropiat până în drum. Mă uit în stânga şi nu văd pe nimeni, dar am conştientizat prezenţa părintelui, care mi-a zâmbit şi care avea multă bucurie în privire. Fără să-mi propun să-mi continui drumul, o forţă necunoscută până atunci m-a întors pe direcţia de plecare. Eu aş fi vrut să mai rămân lângă Preacuviosul…

3) într-o altă zi, mergând la Mănăstirea Prislop, a trebuit ca de la Subcetate până la Prislop să folosesc vreo patru „ocazii”. Ajuns la Silvaşu de Jos, timp de o oră nu m-a luat nicio maşină. Se înserase, iar eu îmi pierdusem răbdarea. Atunci, m-am rugat la Preacuviosul Arsenie să-mi mijlocească rugăciunea la Dumnezeu pentru a putea ajunge la el. Din acel moment nu au trecut 10 minute, că a şi venit în viteză o maşină, a trecut de mine şi după 25-30 de metri a oprit. Coboară din maşină un bărbat şi mă

întreabă dacă merg la Mănăstirea Prislop. Confirmându-i, mă invită în maşină şi mă duce până în curtea mănăstirii: era chiar şoferul care lucrează la Mănăstirea Prislop!

Toate acestea mă fac, gândindu-mă la dragostea aceea cu totul neobişnuită şi de mulţi neînţeleasă care umplea întreg sufletul Părintelui Arsenie Boca, şi pe care el o revărsa din belşug asupra tuturor celor ce veneau la el, să-mi pot explica de ce şi după fericita lui trecere la Domnul el n-a încetat niciodată a da tuturor celor ce aleargă cu credinţă la mijlocirea rugăciunilor lui tot felul de vindecări şi faceri de bine minunate. El continuă astfel şi după moarte, cu voia lui Dumnezeu, să arate lumii acelaşi ajutor şi aceeaşi nespusă dragoste ca şi în timpul vieţii.

Prof. Gh. I. DRĂGHICI-SLĂVUŢESCU[16]
(Uricani, jud. Hunedoara)

ALTE MĂRTURII DESPRE PĂRINTELE ARSENIE

Părintele Arsenie Boca, prigonit până la moarte după instaurarea regimului comunist, a fost un teolog excepţional, cu o intuiţie profundă, şi a tâlcuit multe texte scripturistice ca nimeni altul. A săvârşit şi săvârşeşte minuni în continuare pentru cei credincioşi şi face ucenici chiar şi dintre cei care nu l-au văzut niciodată – aşa cum de altfel sunt şi eu. Am fost la mormântul său,

16 Textul a apărut în Lumea Credinţei din mai 2008, pp. 16-17. (Nota Ed.)

despre care mi-a vorbit o vecină iubitoare de Dumnezeu, şi de atunci simt protecţia tainică a părintelui şi felurite îndemnuri din partea sa, sub diferite forme (o voce a sa în „urechea” interioară, sau o presiune energetică protectoare, sau călăuzitoare spre un ţel). Despre toate astea am mai scris în presa locală şi în revista *Lumea Credinţei*. Acum cer îngăduinţa să vă descriu alte câteva întâmplări, care s-au petrecut pe drumul către Prislop, la Părintele Arsenie Boca, dar şi în alte împrejurări. (*Gh. I. D.-S.*)

Porumbeii de peste Haţeg

Într-una dintre dimineţi am auzit vocea părintelui în „urechea” mea interioară: „Să vii pe la mine!”. În duminica ce a urmat, ţinând seama de îndemnul părintelui, am plecat la Prislop.

Ajungând în jurul orei 8:00 în Haţeg, m-am aşezat pe o bancă şi mă amuzam privind nişte vrăbiuţe care ciripeau vesel, mergând sprinten în jurul meu, dorind parcă să-mi atragă cu tot dinadinsul atenţia. Pesemne că erau obişnuite să li se dea câte ceva de mâncare… Am mers la alimentară şi am cumpărat o pâine feliată, după care m-am întors în părculeţ şi am oferit-o vrăbiuţelor. Bucuria lor mi s-a transmis şi mie!

În această stare sufletească, m-am gândit la Părintele Arsenie Boca şi am privit cerul, care era de un albastru-luminos, bătând spre alb. Străveziu! Deodată, chiar din direcţia Prislopului,

au apărut mii de porumbei care se întreceau în zbor! Treceau unul pe lângă altul, se ridicau în înaltul cerului, după care veneau în picaj, apoi se intersectau în mare viteză, fără să se lovească. Era ceva asemănător mitingurilor aviatice…

Fiind fascinat de cele văzute, am întrebat: „Părinte Arsenie, tu mi-ai trimis aceşti porumbei întru întâmpinare?”. Am coborât puţin privirea, după care am ridicat-o din nou spre cer. Nu mai erau porumbeii! Cred că Părintele Arsenie mi-a răspuns în felul său. Se ştie că el vorbea cu păsările şi cu animalele pădurii, care îi respectau cu sfinţenie porunca…

Am fost salvat de Părintele Arsenie de la un groaznic accident

Era seară. Zăpada acoperise carosabilul destul de mult, dar încă se putea circula bine. Mergeam către casă şi, la un moment dat, aud un zgomot foarte puternic lângă mine, undeva în spatele meu. Mă întorc instantaneu şi văd o maşină Mercedes foarte puternică intrând pe lângă bordură în spaţiul de parcare şi lovind o maşină Dacia Logan aflată acolo. Roţile Mercedesului erau abătute de la direcţia iniţială spre carosabil şi pe ele erau două braţe ale unui om care avea picioarele foarte puternice. Cu forţa sa, acest om a deviat maşina, ferindu-mă de un accident groaznic. În acest om l-am recunoscut pe Părintele Arsenie, care răspândea în jurul său un fel de energie încurajatoare.

În acel moment erau prezente şi alte

persoane, care au văzut maşina cum venea de pe celălalt sens, pe direcţia mea, în mare viteză. Şi au văzut cum instantaneu roţile din faţă şi-au schimbat sensul de rulare, ştergând practic bordura!

Trebuie să spun că înainte de producerea acestei întâmplări, instantaneu, intrasem în sufletească legătură cu Părintele Arsenie, ca în rugăciune…

Părintele Arsenie mi-a vorbit în mai multe rânduri

Într-o dimineaţă a anului 2009, în luna august, părintele mi-a vorbit cu o voce îndemnătoare: „Tu să vii pe la mine peste trei ani, iar dacă nu (în sensul că dacă nu merg), precis o faci peste cinci ani”. Nu mi-a spus în ce timp să merg. „Peste trei ani” înseamnă în 2012, iar dacă nu merg atunci, să nu uit îndemnul părintelui ca în 2014 să îi fac o vizită… Cred că prin luna august, sau puţin mai târziu, în luna septembrie, de ziua sa de naştere.

Cu altă ocazie, tot într-o dimineaţă, părintele mi-a spus: „Mai ocupă-te şi de tine!”. Eu, în calitate de cadru didactic, m-am obişnuit să mă implic până la rezolvarea totală a neîmpliniţilor elevilor mei, adeseori uitând, într-adevăr, de mine…

Tot aşa, cu o altă ocazie, când scriam un articol despre Părintele Arsenie pentru presa

locală (trebuie să spun că am scris zeci de articole în acest sens), în care scoteam în evidenţă faptul că a fost un om cu pătrundere deosebită şi un preot foarte rugător, care s-a impus în conştiinţa oamenilor prin viaţa sa personală şi prin ceea ce a făcut pentru alţii, mi-a spus deodată: „Hai, măi, nici aşa!”. Intonaţia acelei voci tainice – dar totuşi atât de reale – era ca a omului căruia nu-i plac laudele în exces.

într-adevăr, Părintele Arsenie Boca, prin trăirea şi puterea pe care le-a avut, şi pe care le-a manifestat nu o dată faţă de credincioşi care i-au cerut ajutorul, prin rugăciune către Dumnezeu, în diferitele lor necazuri, s-a impus de la sine ca un sfânt în conştiinţa multora.

Prof. Gh. I. DRĂGHICI-SLĂVUŢESCU1
(Uricani, jud. Hunedoara)

1 Textul a apărut în *Lumea Credinţei* din aprilie 2011, pp. 48-51. (*Nota Ed.*)

SCRISUL ŞI PICTURA PĂRINTELUI ARSENIE BOCA

MAICA CELESTINA DE LA PRISLOP SAU POVESTEA UNUI MANUSCRIS

În cele de urmează ni se spune înduioşătoarea poveste a caietului cu însemnări din cuvintele Părintelui Arsenie Boca păstrat cu evlavie şi încredinţat spre publicare de către

Maica Celestina de la Prislop (cuvintele datează dinspre sfârşitul anilor ’40 şi începutul anilor ’50, iar multe dintre ele se regăsesc, ca atare sau dezvoltate de autor în anii următori, şi în alte volume ale sale publicate postum). Importanţa caietului e că ne poate ajuta, nu o dată, să vedem mai bine calea seminţei către rodul împlinit, drept care a şi primit titlul editorial de *Seminţe duhovniceşti*. Cei mai puţin dedaţi cu tomurile masive pot ajunge prin el la esenţa învăţăturii şi experienţei arseniene pe o cale mai modestă şi mai accesibilă. E darul evlaviei Maicii Celestina pentru „sfântul Ardealului”. (*R. C.*)

Un înger (Angelica) celest (Celestina)…

De foarte tânără a venit la mănăstire Maica Celestina… Gorjeancă fiind, părinţii au dat-o la seminarul de fete de la Mănăstirea Bistriţa de Oltenia, unde învăţa şi se ruga dimpreună cu alte 800 (opt sute!) de fete rămase orfane după cel de-al doilea război mondial. Fiind vremuri tulburi în anii ’45, şi pentru ca noua stăpânire să nu închidă şi Mănăstirea Hurezi, Patriarhia a luat decizia de a le muta pe tinerele fete de la Viforâta şi Bistriţa la ctitoria brâncovenească. A ajuns astfel acolo şi

Angela – viitoarea Maică Celestina. Tatăl ei venea la ea încărcat cu bunătăţi în Postul Crăciunului, iar mama de Florii. în 1946, Angela a rugat-o pe mama ei să facă într-un fel şi să vină la mănăstire şi în Vinerea Mare, fiindcă urma să fie tunsă monahie. Buna ei mamă a făcut cum a putut şi s-a întors să verse lacrimi când fata ei îşi rostea

lepădările. Deşi era ultimul lor reazim la bătrâneţe, părinţii i-au dat binecuvântare să se călugărească, pentru că acesta fusese şi sfatul Părintelui Arsenie Boca.

Sub îndrumarea Părintelui Arsenie

Cu ceva timp înainte, fetele de la mănăstire, auzind de harismele cuviosului, au făcut cerere cu toatele, rugând să vină Avva Arsenie să le spovedească şi să le povăţuiască. Şi astfel, tinerei seminariste i-a spus să nu mai plece de acolo, că „în mănăstire va fi *viaţa* ei". „Avea darul înaintevederii" – îşi aduce aminte, cu mult fior, maica; „mi-a dezvelit mie un păcat pe care-l făcusem pe când eram copilă şi nu ştiam că greşisem la vremea aceea! Era un sfânt Părintele Arsenie: în toţi anii în care am stat în preajma lui, eu nu l-am auzit niciodată să spună o vorbă de prisos! Nu vorbea decât ce trebuia. Niciun cuvânt în plus! Şi ştia ce aveam pe suflet fiecare!".

Chipul Maicii Celestina se schimbă subit când îşi aduce aminte de „sfântul Ardealului": ochii privesc departe şi un surâs îi înseninează faţa. Ca şi cum nu ar putea vorbi despre el fără să-l vadă…

„Şi am rămas acolo la mănăstire, neştiind că, făcând ascultare, Dumnezeu va rândui să ajung peste trei ani în preajma lui. Am făcut o şcoală de contabilitate după seminar, că aşa erau timpurile, ne obligau la o meserie. Pe când a ajuns părintele la Prislop, în 1949, şi a strâns o obşte de maici pe lângă mama Zamfira, a fost nevoie şi de o contabilă la mănăstire. După câteva bilanţuri, am

rămas aici, în Ţara Haţegului, să-l ajut pe părintele în scriptele economice”.

Vremuri de prigoană

Din vremea aceea am început să notăm pe vocabulare – şi eu, şi maicile – toate predicile şi cuvântările Părintelui Arsenie. Până într-o zi din Săptămâna Mare, miercurea era, sunt sigură, pentru că în Joia Mare părintele a ieşit din altar şi, în faţa iconostasului, ne-a citit hârtia pe care o primise cu o zi înainte: trebuia să părăsească mănăstirea în 48 de ore, fiindcă era un element dăunător vieţii monahale de la Prislop! Să nu poată face nici măcar Pastile cu noi! Ce câini! Degeaba s-a dus Maica Zamfira la Episcopia Aradului: nu se mai putea face nimic!

însă Dumnezeu şi părintele n-au voit aceasta şi, pe când ne tânguiam noi, a venit în grabă o maică să ne spună că avva a căzut de pe o scară şi şi-a rupt câteva coaste! Voia Domnului, voia părintelui! A mai rămas astfel cu noi avva încă două săptămâni, până când au venit câţiva indivizi îmbrăcaţi la costume, cu o căruţă, să-l ia. Nu erau atâtea maşini în ’52 ca acuma: stătea unul în căruţă, pe o scândură în faţă, pe urmă părintele pe a doua şi un altul în spatele lui.

Mie mi-a dat toate actele contabile şi m-a rugat să le pun la punct în două zile, pentru că vor veni în control… Şi au venit! Chiar după două zile! Spuneau că *ne-au furat salariile* şi eu asta n-am putut răbda, aşa că le-am spus că doar cei şase stâlpi ai iconostasului costaseră 30.000 lei (suma

totală imputată), cât reprezentau salariile noastre toate, cât despre restul… ce să mai vorbim! Pe urmă n-a mai durat mult şi ne-au împrăştiat pe toate. Insă a rânduit bunul Dumnezeu ca tot aici, lângă părintele nostru, să trăiesc şi în ziua de astăzi”.

Un caiet păzit cu evlavie

Si trăieşte şi se roagă Maica Celestina, de peste 63 de ani în monahism, anii ei de la naştere fiind puţin trecuţi de 80. A avut şi are mare evlavie la Avva Arsenie Boca, căruia i-a transcris toate predicile pe care le-a auzit ea şi, mai apoi, în zilele de restrişte, s-a îngrijit să nu se piardă niciun cuvânt de-al părintelui, dactilografi ind toate însemnările din vocabularele de la Prislop.

A venit însă la Prislop, acum mulţi ani, un om care avea mare evlavie la Părintele Arsenie, pentru că de dincolo de mormânt reuşise să-l ajute în omorârea unor patimi. Şi netrecându-i dorul după sfântul Ardealului, i l-a mai ostoit chiar Maica Celestina, care, văzându-i râvna, i-a dăruit o copie a manuscrisului.

Au trecut alţi ani şi pentru Nicolae Burdea cuvintele Părintelui Arsenie au devenit litere de lege în viaţă, iar Prislopul, a doua casă. A citit cu nesaţiu şi *Cărarea împărăţiei*, şi celelalte cărţi care au apărut în anii din urmă. Pe urmă s-a gândit că, dacă tot are rostiri ale stareţului de la Prislop notate cu grijă la vremea lor, de ce să le ţină doar pentru el şi Maica Celestina? Aşa că a întrebat-o mai întâi pe maica dacă e bine să facă

publice acele cuvinte ale Părintelui Arsenie, iar mai apoi a cerut binecuvântare şi de la Maica Pavelida, Stareţa Mănăstirii Prislop (la care îl trimisese „autoarea” manuscrisului după încuviinţare). Şi aşa, fiind de bună scamă şi voia cuviosului Părinte Arsenie, manuscrisul a luat calea spre *Lumea Credinţei*, revista la care Nicolae era abonat de câţiva ani buni…

George CRĂSNEAN[17]

PĂRINTELE ARSENIE ÎN LIMBA MAGHIARĂ

Fie că te afli la Zalău ori în Covasna – întâlneşti adesea mulţi reformaţi şi catolici maghiari în unele biserici ortodoxe, mai ales la slujba Sfântului Maslu. Harul lucrează în Biserica Ortodoxă în deplinătatea lui.

Doamna Csilla Gyöngyvér [prin căsătorie: Florescu], născută într-o familie de intelectuali din Tg. Mureş, şi-a făcut studiile la Universitatea din Braşov. Prin căsătorie a ajuns tocmai la Caransebeş. Nu ar fi avut niciun motiv să devină ortodoxă. îşi aduce aminte şi astăzi, cu tristeţe, cum, la cununie, în 1987, într-un sat din Oltenia,

---

17 Textul a apărut în *Lumea Credinţei* din iunie 2009, pp. 34-36, şi, concomitent, ca prefaţă a volumului *Seminţe duhovniceşti. Un caiet al Părintelui Arsenie Boca*, Editura „Lumea Credinţei”, Bucureşti, 2009, pp. 5-8. (*Nota Ed.*)

preotul nici măcar nu a întrebat-o de ce nu-şi face semnul crucii. Pe podeaua bisericii erau mulţime de coji de seminţe de floarea-soarelui…

Trecând 9 ani de la căsătorie, întâlneşte însă un duhovnic deosebit şi începe să creadă că ortodoxia este calea pe care trebuie să o urmeze. în ziua praznicului Sfântului Dimitrie

Basarabov, în 1996, după studiul cu temeinicie al catehismului ortodox, aşază temelia mântuirii sale, prin Taina Botezului. Csilla a trăit săptămâni întregi după botez cu mintea şi cu sufletul în cer. „îmi venea să spun tuturor că sunt ortodoxă, dar mi-am dat seama că nici românii ortodocşi nu apreciază acest fapt, darămite rudele mele!”. Cititul şi rugăciunea îi astâmpărau foamea duhovnicească. Csilla ajunge la moaştele mai multor sfinţi şi-l întâlneşte chiar şi pe Părintele Cleopa.

În urmă cu doi ani [în 2004], după o discuţie cu rudele din Ungaria, i-a încolţit în minte gândul de a traduce în limba maghiară scrieri ortodoxe: „Mă frământa ideea că nu sunt cărţi în limba maghiară din care cu adevărat să se poată folosi spre mântuire maghiarii. Gândul nu-mi dădea deloc pace, deşi ştiam că nu sunt vrednică de o asemenea răspundere” – povesteşte cu emoţie.

Dânsa crede că totul a pornit de la un pelerinaj făcut la Mănăstirea Prislop, la mormântul Părintelui Arsenie Boca, pe 28 iulie 2002, împreună cu soţul şi cei trei copii ai lor. „Când m-am pus în genunchi, la mormânt, aveam

un sentiment deosebit, de parcă acel om din mormânt era cineva foarte apropiat... Mergând la duhovnic, i-am propus să traduc în limba maghiară pe Părintele Arsenie şi pe Părintele Cleopa. S-a uitat la mine şi mi-a spus: «Bine ales. Şi eu aş fi făcut la fel!». *Olteanul* meu nu mai înţelegea nimic".

Traducerea în sine i-a creat multe probleme. În limba maghiară uneori nu găsea echivalente pentru anumiţi termeni ortodocşi. Csilla s-a adresat către P. S. Sofronie de Gyula şi către Protosinghelul Calinic. A fost ajutată foarte mult şi de P.S. Daniel Pártosánul. La Tg. Mureş, prin intermediul Părintelui Negruţiu, a aflat apoi un bun redactor de carte pentru limba maghiară, în persoana d-rei Annamária Abodi, o tânără convertită în urmă cu un an la ortodoxie, tot din convingere profundă, aparţinând unei familii de protestanţi cu mulţi preoţi.

Csilla a tradus până în prezent: *Mărgăritare duhovniceşti* şi *Ridicarea căsătoriei la înălţimea de Taină*, iar *Cărarea împărăţiei* este pe terminate. Toate cele trei cărţi vor vedea cât de curând lumina tiparului1. „În timp ce traduc, mă folosesc eu însămi, însă mă gândesc mereu la rudele, cunoştinţele şi la posibilii cititori maghiari, preocupaţi de mântuirea lor".

1 Traducerile respective (tipărite între timp) – *A házasság felemelése a Szentség magaslatára*. *Lelki útmutató* (*Ridicarea căsătoriei la înălţimea*

de Taină. îndrumător duhovnicesc); *Lelki Gyöngyszemek* (*Mărgăritare duhovniceşti*); *A Mennyország ösvénye* (*Cărarea Împărăţiei*) – se pot procura fie de la autoarea traducerii (prin adresa e-mail: florescu_csilla4l@yahoo.com şi telefon: +40-742/025-995 sau +40-255/514-993), fie de la Editura Agaton (prin adresa e-mail: cartea. ortodoxa@gmail.com şi telefon: +40-740/798-366 sau +40-268/211-290). (*Nota Ed.*)

Csilla merge de câteva ori pe an la Prislop. Într-o dimineaţă, după un vis, s-a trezit cu perna udă de lacrimi şi s-a apucat îndată de tradus. „Părintele Arsenie şi Părintele Cleopa sunt vii, asemenea tuturor sfinţilor… Nu ştiu dacă înţelegeţi../[18]

Gheorghiţă CIOCIOI1

DRUMUL SPRE DRĂGĂNESCU:
O INIŢIERE ÎN SUFLETUL ROMÂNESC

Drăgănescu este o mică localitate din judeţul Giurgiu, situată între Mihăileşti şi Buturugeni (punct de reper: barajul de pe Râul Argeş), la doar 28 kilometri distanţă de Bucureşti. Până mai deunăzi era aproape complet izolată din pricina drumului presărat la tot pasul cu imprevizibile gropi şi denivelări. Dar acum lucrurile au început să se schimbe. O fermă avicolă din apropiere a beneficiat de fonduri europene substanţiale

18 Textul a apărut în Lumea Credinţei din august 2006, p. 56. (Nota Ed.)

(4.000.000 Euro), ocazie cu care s-a trecut la refacerea drumului spre Drăgănescu (denumire oficială: Drumul Judeţean 412 A). Imprevizibilul s-a produs, iar drumul pare să întreacă orice aşteptări… Drăgănescu însă nu e doar un punct oarecare pe o hartă a României în tranziţie. Aici a locuit şi lucrat – cu întreruperi – vreme de 20 de ani (1969-1989) marele duhovnic Arsenie Boca.

Odată cu îndepărtarea sa de la Mănăstirea Prislop (1959), după o scurtă (dar semnificativă) contribuţie la pictura Bisericii Sfântul Elefterie Nou (1959-1960) şi încă aproape un deceniu de activitate (1960-1968) la Atelierele Patriarhiei situate în incinta Bisericii Schitul Maicilor din Bucureşti, Părintele Arsenie Boca ajunge la Drăgănescu – prin osârdia Maicii Zamfira, stareţa Mănăstirii Prislop (1950-1959, respectiv 1976-2005) – înscriind numele acestui loc în traiectoria destinului său. Astfel, Drăgănescu devine *un popas duhovnicesc* necesar pentru cine vrea să înţeleagă biografia Părintelui Arsenie.

Este un paradox faptul că o personalitate uriaşă ca Părintele Arsenie a ajuns într-o localitate atât de smerită ca Drăgănescu. Acest lucru numai, şi ar trebui să ne dea de gândit. E ceea ce face din Drăgănescu un loc al contrastelor. Pentru cine nu a avut curiozitatea (sau privilegiul) de a ajunge la Drăgănescu, vom încerca o descriere a acestui drum-pelerinaj. Am putea spune că drumul spre Drăgănescu este *o iniţiere în sufletul românesc*. E vorba însă de un suflet românesc *pustiit* de

ateismul ultimei jumătăţi de veac şi de indiferenţa (la fel de „pustiitoare”) a ultimelor decenii…

De la ieşirea din Mihăileşti până la Drăgănescu sunt 5 kilometri. Aceşti kilometri pot fi parcurşi în mai multe feluri. Drumul refăcut pare mai accesibil, mai îmbietor. Şi totuşi… Mai există un „drum de acces” la Drăgănescu. La el m-am referit când am folosit expresia „iniţiere în sufletul românesc”. JE vorba mai degrabă despre o cărăruie (numită ironic „Autostrada Soarelui”) care merge oarecum paralel cu drumul refăcut şi totuşi la o distanţă care îngăduie deopotrivă solitudinea şi reflecţia. Cărăruia face o „buclă” prin câmp, intersectându-se cu drumul asfaltat în două puncte: la ieşirea din Mihăileşti, respectiv la intrarea în Drăgănescu. Acest itinerariu între două puncte reprezintă o „aventură” prin sufletul românesc. La fel ca în celebrul film tarkovskian *Călăuza*, drumul devine (de la un punct încolo) o iniţiere, o introspecţie nelipsită de ispite şi căderi…

Peisajul dezolant, abundă în elemente de decor bacovian. Stâlpi inutili străjuiesc drumul ca nişte cruci risipite într-un cimitir. „Vegetaţia” pe care o întâlneşti la tot pasul sunt mărăcinii. Iarba e contaminată şi ea de o uscăciune deprimantă. Vântul bate uneori cu putere, stârnind mici „furtuni de praP. Printre păsările care zboară în jur predomină corbii. Mi s-a întâmplat chiar să simt în aer „parfum de pene arse” (Bacovia)! Un stâlp stingher proiectat pe fundalul cerului cere

parcă iertare, un altul exprimă dezolare, câteva ferme dezafectate se integrează perfect în peisaj, iar strada care încheie acest traseu (Strada Abatorului…) conduce evident către un abator de păsări! Drumul spre Drăgănescu i se prezintă pelerinului ca o „pustie” în toată regula, la capătul căreia poţi ieşi purificat sau înfrânt.

Dar, ca orice drum, şi drumul spre Drăgănescu se justifică prin însăşi „ţinta” lui. Aici se află mica Biserică Drăgănescu ce transfigurează prin prezenţa ei întreaga atmosferă dezolantă de până acum. De fapt, imaginea bisericii constituie unicul reper *luminos* de-a lungul drumului. Pare, de la distanţă, o biserică a unui alt „Bucur Ciobanul”, rătăcit pe meleaguri uitate…

O dată ajunşi, schimbarea de peisaj e evidentă: brazii (aduşi de Părintele Arsenie tocmai de la Sinaia), frumoasa troiţă din curte, iarba neaşteptat de verde, cerul senin, aerul tare, cimitirul îngrijit de alături, curăţenia exemplară a locului, totul exprimă o bucurie şi o bună aşezare duhovnicească, de neuitat. Cine a parcurs *până la capăt* drumul spre Drăgănescu, va reveni cu siguranţă!

Abia acum am înţeles că cei 5 kilometri şi-au avut rostul lor „ascetic", de pregătire pentru *marea* întâlnire cu „mica" biserică de la Drăgănescu. Nici nu se putea concepe *altfel* întâlnirea cu locul în care Părintele Arsenie a realizat „cu atâta dragoste şi trudă" (pisania

bisericii) pictura atât de *vizionară* a secolului trecut.

Drumul spre Drăgănescu e acum liber, ceea ce implică avantaje şi riscuri. La Drăgănescu poţi ajunge ca turist (direct cu maşina, pe drumul proaspăt turnat) sau ca pelerin (la ieşirea din Mihăileşti, pe cărăruia de lângă lac). Sunt 5 kilometri prin sufletul românesc. O nevoinţă necesară oricui e dornic de *întâlnirea* cu pictura Părintelui Arsenie Boca. Drum bun!

Alexandru Valentin CRĂCIUN[19]

PRIVIREA VEŞNICIEI: PICTURA PĂRINTELUI ARSENIE

„E un stil nou, o pictură nouă, după viziunea nouă pe care o porţi în suflet…”

(Nichifor Crainic către Părintele Arsenie)

Despre pictura Părintelui Arsenie Boca încă nu s-a vorbit destul. Numele părintelui e asociat mai ales cu volumul *Cărarea* împărăţiei1, o capodoperă a gândirii filocalice româneşti. Dar, aşa cum observa Părintele Teofil Părăian2, personalitatea complexă a Părintelui Arsenie nu se poate „reduce” la o singură carte, fie ea şi remarcabilă. Pe lângă harisma de văzător cu duhul (atât de preţuită de ucenicii din Ţara

1 Editura Sfintei Episcopii Ortodoxe Române a Aradului, 2003, ed. a IV-a, îngrijită de Monahia Zamfira Constantinescu şi de Pr. Simon Todoran.

2 *Cf*. Părintele Teofil Părăian, *Amintiri despre*

19 Textul a apărut în Lumea Credinţei din decembrie 2007, pp. 18-20. (NotaEd.)

duhovnicii pe care i-am cunoscut, Editura Teognost, Cluj-Napoca, 2003, p. 148

Făgăraşului)1 şi cea de predicator2 şi scriitor filocalic, mai există o dimensiune a personalităţii sale care merită în egală măsură atenţie: cea de pictor bisericesc3. Dacă misiunea pastorală a părintelui a fost asemănată cu aceea a unui profet „în duhul lui Ilie” (P. S. Daniil de Vârşeţ)4, acelaşi lucru se poate spune despre pictura sfinţiei sale: e o pictură profetică. Într-un remarcabil fragment de scrisoare5, marele teolog Nichifor Crainic elogia „noutatea stilului şi a viziunii” picturii de la Drăgănescu. De altfel, aprecieri precum „pictură transfigurată” (Nichifor Crainic)6 sau „vizionară” (I. P. S. Laurenţiu Streza)7 s-au făcut nu o dată despre pictura Părintelui Arsenie.

Tot ce ştim sigur despre concepţia Părintelui Arsenie referitor la pictură se află consemnat în „textul de la Sinaia”8, o retrospectivă extrem de concisă (dar şi de bogată în consideraţii estetico-teologice) a activităţii sale de pictor.

1 Vezi Mărturii din Ţara Făgăraşului despre Părintele Arsenie Boca, Editura Agaton, Făgăraş, 2004.

2 Vezi volumul de predici scrise la Mănăstirea Prislop (1946-1950): *Cuvinte vii*, Deva, 2006.

3 Vezi Biserica de la Drăgănescu – Capela Sixtină a Ortodoxiei româneşti, Deva, 2005.

4 Cf. Noi mărturii despre Părintele Arsenie Boca, Editura Agaton, Făgăraş, 2005, p. 6.

5 Cf. *Cărarea împărăţiei*, ed. cit., p. 331.

6 Ibidem.

7 Cf. *Noi mărturii*… ed. cit., pp. 49, 54.

8 Cf. Biserica de la Drăgănescu… ed. cit., p. 15-19.

Inovaţiile (mărturisite şi asumate) aduse la Drăgănescu sunt: împărţirea pereţilor laterali în două registre tematice, unul superior, la scară mare, iar altul inferior, la scară mică (consecinţă: „sfinţii sunt implicaţi într-o temă dramatică” – e anulat aspectul static al întregului ansamblu), tonalitatea foarte deschisă a culorilor, armoniile calde, desenul în alb (eliminarea negrului din contur şi compoziţie…), tehnica picturii în email, pe fond şi liniatură de aur1. Toate aceste procedee nu sunt inovaţii luate în parte, dar împreună produc un efect surprinzător şi inconfundabil asupra privitorului.

Prima senzaţie pe care o încerci când intri la Drăgănescu este una de imponderabilitate. Gravitaţia e suspendată sau, dimpotrivă, „răsturnată”: eşti absorbit în sus, spre înalt! Cum s-ar putea tâlcui ineditul acestui stil de pictură „în tempera” la care părintele a trudit „cu multă originalitate şi documentaţie” (pisania bisericii)2 vreme de peste 15 ani? Fondul este fără doar şi poate ortodox („o smerită mărturisire ortodoxă de credinţă” – aceeaşi pisanie). Maniera de execuţie, însă, lasă loc la interpretări din cele mai interesante. M-aş încumeta să ofer doar una, nu

neapărat cea mai legitimă sau mai avizată. În

1 *Ibid.*, pp. 18-19.

2 *Ibid.*, p. 22.

„textul de la Sinaia”, există aluzii la istoria picturii occidentale (Renaştere, Romantism), la esteticieni ai artei (Hegel) sau la artişti consacraţi (Da Vinci, Michelangelo). îndrăznesc să cred că aceste aluzii nu sunt întâmplătoare. Conştient sau nu, părintele a realizat în pictura lui o sinteză „în duh ortodox” a tradiţiei bizantine cu elemente ale tradiţiei apusene. Este „limita” până la care Răsăritul ortodox poate ieşi în întâmpinarea Apusului catolic şi protestant. Dacă din pictura părintelui lipseşte o anumită austeritate ascetică specific bizantină, din ea lipseşte în egală măsură acea „materialitate” (încărcătură cromatică) specific apuseană. Tocmai aceste „lipsuri” fac posibilă o surprinzătoare sinteză.

Un exemplu foarte „concret” îl găsim la Drăgănescu. în partea stângă a naosului, spre final, putem citi cuvintele: *Extra Ecclesia nulla salus* (Sf. Ciprian, *De unitate Ecclesiae*, cap. IV). Imediat jos sunt reprezentate bisericile Sf. Sofia din Constantinopol şi Sf. Petru din Roma – împreună! Cele două biserici se alătură, formând un corp comun, iar în semicerc deasupra lor este scris: „Cred întru una sfântă, sobornicească şi apostolească Biserică”. Este un apel simbolic la unitatea de credinţă a Bisericii din timpul Sinoadelor Ecumenice. Iată un motiv în plus pentru care pictura Părintelui Arsenie poate fi

numită profetică1…

Desigur, îmbinarea subtilă a tradiţiei bizantine cu elemente ale tradiţiei apusene poate lăsa loc la interpretări mai mult sau mai puţin legitime în raport cu ceea ce a dorit „cu adevărat” părintele să exprime prin pictura sa. Cert este că în cazul de faţă apelul la unitatea Bisericii este unul tulburător de actual. Într-o formulare memorabilă (consemnată de ucenicii din Ţara Făgăraşului), Părintele Arsenie ar fi spus că „Ortodoxia şi Catolicismul sunt două strane ale aceleiaşi Biserici”2. Cu menţiunea, poate, că Ortodoxia este strana „din dreapta”…

Să adăugăm că Biserica Drăgănescu nu este singura pictată de Părintele Arsenie, ci doar singura pictată integral de acesta. E interesant de ştiut că există în Bucureşti câteva picturi şi icoane ale părintelui. Biserica Sf. Elefterie Nou, de pildă, unde părintele a lucrat ca pictor secund în anii 1959-19603, deţine o superbă frescă a

1 *Ibid.*, p. 176, P S. Daniil de Vârşeţ: „învăluite de mâna Părintelui Arsenie în acelaşi nimb şi aură într-o «perihoreză» ecumenică vizionară, ortodoxia şi catolicismul, reprezentate simbolic de către cele două catedrale emblematice – Sf. Sofia din Constantinopol şi Sf Petru din Roma – vor ajunge într-un târziu din nou la «unirea ipostatică» a primului mileniu creştin, conform iconografiei de la Drăgănescu”.

2 Cf. *Mărturii*… ed. cit., p. 94.

3 Cf. *Cărarea împărăţiei*, ed. cit., în prefaţa î.

P. S. Nicolae Corneanu.

Maicii Domnului cu Pruncul în absida centrală a altarului. Realizată în timpul prigoanei comuniste (ultimul val de arestări începuse în 1958), fresca pare să înfăţişeze un Prunc Iisus îmbrăcat în zeghe de deţinut („în temniţă am fost şi aţi venit la Mine” – *Matei* 25, 36), cu mâinile deschise iubitor şi jertfelnic. Fapt cu totul remarcabil, „efectul de zeghe” este obţinut prin dispunerea cutelor şi a umbrelor. Pruncul suferă alături de cei întemniţaţi pe nedrept, ar putea fi „tâlcul” acestei tulburătoare scene (de a cărei singularitate în iconografia ortodoxă nu ne îndoim). E curios faptul că nimeni nu a sesizat acest lucru până astăzi. De parcă „ochii noştri au fost ţinuţi să vadă”…

încă un amănunt tulburător: Părintele Arsenie a păstrat o minunată schiţă în cărbune, care reprezintă stadiul de proiect al elaborării frescei. Diferenţele sunt vizibile, dar nesemnificative. Se prea poate ca părintele să fi fost nevoit să-şi „armonizeze” stilul cu ansamblul picturii murale din absida altarului, la care a lucrat împreună cu maestrul Vasile Rudeanu.

După mărturia Părintelui Teodor Bodogae1, coleg de bancă al Părintelui Arsenie Boca în perioada studiilor sibiene (1929-1933), una din cele 25 de scene cu subiect istoric de la Ateneul Român a fost executată cu aportul Părintelui Arsenie, pe atunci elev al profesorului Costin Petrescu, autorul frescei de la Ateneu (1935-

1937).

1 *Cf*. „în amintirea Părintelui Arsenie”, în *Telegraful român*, nr. 2-4/1990, p. 4; vezi şi *Noi mărturii*... ed. cit., pp. 54-55.

Scena îl reprezintă pe Mihai Viteazul, intrând triumfal în Alba Iulia. Părintele Arsenie (Boca Zian) a făcut parte din ultima promoţie a profesorului Petrescu, absolvind Academia de Arte Frumoase (secţiunea „Artă Decorativă”) cu calificativul „Foarte bine” (iulie 1938).

în sfârşit, o icoană la a cărei descoperire (pe care nu mă sfiesc s-o numesc miraculoasă) am luat parte eu însumi, se află expusă în naosul Bisericii Sf. Anton – „Curtea Veche”, cea mai veche ctitorie a oraşului cu arhitectură originară. Este vorba de o icoană a Sfintei Cuvioase Parascheva de la Iaşi. Până mai deunăzi nu se ştia cine a pictat-o. Dar Dumnezeu a descoperit acest lucru „la plinirea vremii”. Chiar înainte de Rusaliile acestui an, icoana a fost recunoscută (în virtutea asemănărilor izbitoare cu stilul picturii de la Drăgănescu) şi expusă (după o curăţare prealabilă) la loc de cinste în naosul bisericii. Icoana de la Sf. Anton constituie, poate, cea mai luminoasă reprezentare a Sfintei Parascheva pe care mi-a fost dat s-o întâlnesc.

Toţi sfinţii pictaţi de părintele au aceeaşi privire: te fixează în (şi din) veşnicie. Privesc în tine, prin tine, dincolo de tine. Această privire

constituie pecetea inconfundabilă a picturii Părintelui Arsenie Boca. De fapt, aceeaşi privire o avea el însuşi. Privea în tine, prin tine şi dincolo de tine. Despre această privire mărturisesc toate fotografiile în care i s-a păstrat chipul. Despre această privire mărturisesc ucenicii lui, împreună cu toţi sfinţii pictaţi de dânsul – privirea veşniciei.

Alexandru Valentin CRĂCIUN[20]

ICOANA „IZVORULUI TĂMĂDUIRII" ÎN VIZIUNEA PĂRINTELUI ARSENIE

Anii petrecuţi de Părintele Arsenie Boca în Bucureşti (1959-1968), sub supravegherea atentă a Securităţii, nu păreau a fi lăsat urme notabile. Contribuţia părintelui la pictura Bisericii Sf. Elefterie-Nou a trecut (preţ de aproape o jumătate de secol) aproape neobservată. în ce priveşte activitatea sfinţiei sale la atelierele Patriarhiei din incinta Bisericii Schitul Maicilor (demolate în 1982, cu ocazia lucrărilor de „sistematizare"), nu se ştia mai nimic. Deşi e cert că, în tot acest timp, Părintele Arsenie nu a stat degeaba! Dosarul întocmit de Securitate o atestă. Astfel, informatorii zeloşi raportau: „Boca Arsenie este

20 Textul a apărut în Lumea Credinţei din septembrie 2007, pp. 9-13, însoţit de următorul post-scriptum: „îmi exprim recunoştinţa faţă de Pr. Lucian de la Drăgănescu, Pr. Mihai Dragomir de la Sf. Elefterie Nou şi Pr. Gheorghe Zahar ia de la Sf. Anton, pentru sprijinul cald acordat în realizarea acestui articol. De asemenea, mulţumesc doamnei Elena Arnăuţoiu, de la Arhiva Universităţii Naţionale de Artă, pentru bunăvoinţa cu care a venit în întâmpinarea cererilor mele". (Nota Ed.)

responsabilul atelierului de pictură şi email de la Schitul Maicilor. Nu este numit şef de atelier oficial, *dar el face toate proiectele şi desenele tuturor comenzilor cerute de instituţie* [subl. mea]. Ca pregătire, Boca A[rsenie] este un desenator f[oarte] bun, pictor şi cunoscător al artei emailatului. Este un om priceput şi bun organizator al muncii în atelier şi de aceea este socotit ca un om de valoare în Patriarhie şi după câte am văzut patriarhul [Justinian] îl apreciază foarte mult datorită talentului pe care-l are" (notă informativă din 15 aprilie 1966).

Urmele bucureştene ale Părintelui Arsenie

Din fericire, *mărturiile* lăsate de Părintele Arsenie Boca în Bucureşti încep să iasă, una câte una, la iveală. Activitatea la Biserica Sf.

Elefterie-Nou e mai complexă decât s-a crezut, iar proiectul care a stat la baza realizării frescei Maicii Domnului cu Pruncul (recuperat la Drăgănescu) îi aparţine Părintelui Arsenie (deşi titlul de „pictor excepţional" avea să-i revină *exclusiv* lui Vasile Rudeanu!). Dacă luăm în calcul semnificaţia Pruncului Iisus înveşmântat în zeghe – la acea dată Părintele Arsenie avea experienţa închisorii – trebuie să recunoaştem că titulaturile modeste sub care a activat („pictor secund", respectiv „muncitor pictor") nu redau dimensiunile *reale* ale personalităţii sale. în ce priveşte anii petrecuţi la atelierul de la Schitul Maicilor (1961-1968), putem presupune că icoana Sfintei Parascheva de la Iaşi (descoperită în 2007

la Biserica Sf. Antonie-Curtea Veche din Bucureşti) a fost realizată în această perioadă. Dar surprizele nu se opresc aici!

Biserica Sf. Treime din cartierul bucureştean Ghica Tei (paroh: Pr. Alexandru Moţoc, slujitori: Pr. Paul-Eduard Oprea-Călin, Pr. Radu-Constantin Popescu) se poate lăuda cu o icoană realizată de Părintele Arsenie Boca şi dedicată praznicului Izvorul Tămăduirii. Poate nu greşim dacă îi estimăm datarea în anii ’60. De altfel, în dosarul de urmărire informativă al părintelui există referiri la icoanele pe care sfinţia sa le-a realizat la atelierele Patriarhiei. Una dintre acestea fusese comandată chiar de o persoană domiciliată în cartierul Tei: „O doamnă, anume Ionescu, care locuieşte pe Aleea Circului, i-a comandat lui [Arsenie] Boca o icoană… Această persoană a stat prin mănăstire; probabil că a fost maică” (notă informativă din 27 noiembrie 1963). Nu se poate demonstra că ar fi vorba despre icoana în cauză, dar posibilitatea există…

Povestea „Izvorului Tămăduirii” în viziune autohtonă

Praznicul Izvorul Tămăduirii reprezintă prima mare sărbătoare închinată Maicii Domnului din perioada pascală şi are la origine minunea petrecută cu Leon I (454), pe când acesta încă nu era pe tronul Bizanţului. Tradiţia spune că Leon, în peregrinările sale prin pădurile imperiului, a întâlnit un orb, pe care l-a luat de mână spre a-l călăuzi. Bătrânul i-a cerut apă de băut, dar

negăsind, s-a întristat. Atunci, ascultând un glas din cer, cei doi descoperă o poiană unde curgea un izvor. Leon i-a atins cu apa ochii orbului, care şi-a recăpătat vederea. Bătrânul i-a prezis lui Leon că, în scurtă vreme, va ajunge împărat. Profeţia s-a împlinit în anul 457, iar prima grijă a noului împărat a fost să ridice o biserică în cinstea Maicii Domnului, chiar lângă izvorul tămăduitor…

Icoana de la Biserica Sf. Treime pare să transpună „povestea" într-un cadru autohton. Singurul motiv preluat ca atare din tradiţie e profilul Maicii Domnului cu Pruncul, deasupra izvorului tămăduitor. În rest, personajele şi decorul sunt mai degrabă atipice. Astfel, fântâna devine un potir euharistie, iar slujba de sfinţire a apei (element inedit) este oficiată de un ierarh, un preot şi un diacon, toţi având aureole de sfinţi. Jur-împrejur, popor mult (preoţi şi credincioşi), îmbrăcaţi după cuviinţă. în spate, se disting Munţii Făgăraşului („Fereastra Mare"), iar întreaga scenă e străjuită de o biserică maramureşeană (la stânga) şi de o biserică de zid (la dreapta). Chipul Maicii Domnului cu Pruncul poate fi regăsit întocmai pe catapetesmele de la Prislop şi Drăgănescu…

Supoziţii şi interpretări

Desigur, interpretările pot să varieze. Ceea ce complică şi mai mult lucrurile e faptul că personajele sunt figurate fără a fi numite! Identificarea lor depinde *exclusiv* de asemănările

cu alte picturi ale Părintelui Arsenie: o icoană a Sfântului Iosif cel Nou de la Partos (mitropolit al Timişoarei între 1650-1656), realizată de Părintele Arsenie – tot în anii ’60 – pentru reşedinţa mitropolitană din Timişoara, respectiv

Sfântul Arhidiacon Ştefan (pictat în proscomidiarul Bisericii Drăgănescu), reproduc *fidel* două din personajele aureolate ale icoanei „Izvorul Tămăduirii”. Pe de altă parte, e posibil ca Părintele Arsenie să fi intenţionat să evoce atmosfera slujbelor de la Sâmbăta de Sus, ştiut fiind că al doilea hram al mânăstirii e chiar Izvorul Tămăduirii. De altfel, mânăstirea de la Sâmbăta de Sus a fost construită (1696) de domnitorul martir Constantin Brâncoveanu lângă un izvor tămăduitor care există şi azi. Dar multe elemente rămân încă neelucidate. Părintele Arsenie a mai creat o icoană prin care ne pune pe gânduri…

Privind la icoana „Izvorul Tămăduirii” de la Biserica Sf. Treime, nu te poţi abţine să nu te întrebi ce s-ar fi întâmplat dacă Părintele ar fi ucenicit pe lângă un maestru iconar de tradiţie bizantină, iar nu pe lângă prof. Costin Petrescu, al cărui „perfecţionism academic de sorginte münchenează” (Sorin Dumitrescu) frizează nu o dată convenţionalul. în cazul unei ucenicii *fericite*, am fi avut (poate) astăzi înaintea ochilor icoane înrudite cu cele ale lui Sofronie Saharov sau Grigorie Krug, a căror tentă „vizionară” nu eclipsează rigorile bizantine. Iconografia Părintelui Arsenie reuşeşte totuşi să suplinească

acest neajuns prin fineţea deosebită a liniilor, transparenţa cromatică şi o anumită transcendenţă a privirii…

Sorocul „scoaterii de sub obroc”

La Biserica Sf. Treime am ajuns în miercurea din Săptămâna Mare, la invitaţia unui prieten (Radu) care obişnuia să meargă acolo. După slujba de denie, eu am plecat spre casă, Radu rămânând pentru spovedanie. În răstimpul acestei aşteptări aveau să-i cadă ochii peste o icoană, ascunsă în spatele unei mari cruci de lemn. Intrigat de acest fapt, a privit cu atenţie şi… a recunoscut stilul inconfundabil al Părintelui Arsenie Boca!

Emoţiile au fost mari (de altfel, Radu îi datora Părintelui Arsenie revenirea lui la Ortodoxie), iar a doua zi ne prezentam la biserică pentru a afla mai multe. Părintele Paul Oprea ne-a liniştit: cu destul timp în urmă făcuse aceeaşi descoperire (pe lângă asemănările stilistice, icoana e semnată cu iniţialele A. B.)> primind apoi confirmarea unui absolvent de Arte Plastice că icoana nu poate fi decât a Părintelui Arsenie. Când l-a întrebat pe părintele paroh despre icoană, sfinţia sa l-a încredinţat că ştia despre acest lucru, dar în lipsa avizului unui specialist a ezitat să o mute din locul în care o găsise atunci când a fost numit la această biserică.

Din fericire, lumina nu poate rămâne multă vreme sub obroc: praznicul Izvorul Tămăduirii (vineri 29 aprilie 2011) a constituit „sorocul" mult aşteptat pentru ca icoana să fie scoasă la

închinare, spre bucuria credincioşilor, pentru care Părintele Arsenie Boca este un nume mai mult decât consacrat…

Alexandru Valentin CRĂCIUN[21]

O DESCOPERIRE MINUNATĂ

Duminică 30 mai 2010 a fost o zi cu totul specială pentru creştinii dreptmăritori din localitatea covăsneană Chichiş, dar şi pentru cei din împrejurimi, deoarece s-au sărbătorit 270 de ani de la ridicarea Bisericii „Sf. Apostoli Petru şi Pavel” (azi monument istoric). Cu această ocazie s-a lansat o micromonografie a lăcaşului de cult, în cadrul programului „Interculturalitate transilvană”, sub egida Centrului de Cultură Arcuş (coordonatorii colecţiei: Prof. Petre Străchinaru şi Prof. Dan Manolăchescu; redactori: Pr. Ioan Florin Gavrilă şi Dr. Ioan Lăcătuşu; tehnoredactor: Erich-Mihail Broanăr; foto: Janos Henning).

Cu această ocazie s-au sfinţit noile clopote ale bisericii mai recente, cu hramul Sfânta Treime, ridicată la Chichiş în anii 1938-1940. Slujba de sfinţire a fost săvârşită de I.P.S. Ioan Sălăjean, Episcopul Covasnei şi Harghitei, şi de Părintele Protopop de Sf. Gheorghe Ioan Bercu, împreună cu un sobor de preoţi din zonă.

Marea mea surpriză a fost momentul când am intrat în biserică, să mă închin la sfintele icoane: ridic cu sfială privirea şi văd o impresionantă

21 Textul a apărut în Lumea Credinţei din iunie 2011, pp. 46-49. (Nota Ed.)

icoană a MAICII DOMNULUI CU PRUNCUL IISUS pictată în maniera unică a Părintelui nostru ARSENIE BOCA! Ca iconar, m-am întrebat pe dată dacă această icoană este *pictată* şi dacă este pictată *chiar de Părintele Arsenie*. Răspunsul l-am primit imediat citind bileţelul pus în colţul din stânga jos al icoanei: „Icoana Maicii Domnului. Pictată de Părintele Arsenie Boca”.

După Sf. Liturghie, am stat de vorbă cu preotul paroh, Părintele Ioan Florin Gavrilă, care mi-a mărturisit că de la scoaterea la lumină şi la închinare a icoanei multe lucruri minunate sau întâmplat pentru dânsul, familie, enoriaşi şi primii pelerini veniţi din ţară. Se simte binecuvântarea lui Dumnezeu şi a Părintelui Arsenie Boca peste oamenii locului şi peste localitatea în sine. Chiar eu am remarcat că biserica arată ca o bijuterie arhitectonică, iar strada bisericii este frumos aranjată şi asfaltată, exact ca într-o staţiune turistică... Chiar mă miram în sinea mea, la venire, ce minune mare este pentru cei din Chichiş să aibă asemenea şosea! Acum ne-am dat seama că toate stau aici sub ocrotirea „Sfântului Ardealului” şi al întregii Românii: Părintele Arsenie Boca. Iată cum s-a format un triunghi al icoanelor pictate de acest mare duhovnic: PRISLOP – CHICHIŞ – DRĂGĂNESCU.

L-am întrebat pe părintele paroh cum a apărut aceasta icoană tocmai la Chichiş? Mi-a răspuns că nu se ştie cum a ajuns aici, dar se ştie cum a fost scoasă la lumină de către o doamnă din

Bucureşti, care a avut o viziune în care i s-a comunicat că va găsi icoana aici la Chichiş, să vină şi să o înrămeze, dar nu cu orice fel de ramă, ci cu una de mare cuviinţă…

Şi iată că s-a născut în judeţul Covasna un nou loc românesc de pelerinaj, un loc binecuvântat şi uşor accesibil (pe DN 11: Braşov – Bacău – Iaşi, la doar 25 km de Braşov şi 12 km de municipiul Sf. Gheorghe). Deşi mulţi dintre noi am trecut de zeci de ori pe drumul naţional, paralel cu biserica din Chichiş, nu am ştiut ce comoară duhovnicească se află aici şi cât de la îndemână ne este să venim să ne închinăm Maicii Domnului grabnic-ajutătoarea şi preaiubitului ei Fiu, Domnul nostru Iisus Hristos, reprezentaţi atât de frumos şi de original în icoana pictată de Părintele Arsenie Boca (căruia în acest an [2010] îi sărbătorim centenarul naşterii, cu nădejdea de a-l avea cât mai repede în sinaxare).

Greu ne-am despărţit de biserica din Chichiş şi de părintele paroh!… Mintea încă ne stătea la icoană… dar ne-am liniştit, ştiind că ea ne aşteaptă oricând vom putea să mergem să o revedem. Părintele Ioan Florin Gavrilă din Chichiş îi aşteaptă cu drag pe pelerinii veniţi pentru a se închina dinaintea sfintei icoane.

Matei SCHINTEIE[22]

22 Textul a apărut în Lumea Credinţei din august 2010, pp. 66-67. (Nota Ed)

PĂRINTELE ARSENIE ÎN INIMA COVASNEI

În ultimul Post al Crăciunului, în zilele premergătoare marelui Praznic al Naşterii Domnului, în care îngerii binevestesc noua bucurie mare, am primit într-adevăr un dar neaşteptat: icoana Maicii Domnului cu Pruncul pictată de Părintele Arsenie Boca, icoană păstrată, nu se ştie foarte exact de când, în Biserica Sfânta Treime din satul Chichiş, judeţul Covasna! Chipurile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi ale Pruncului Iisus, braţele larg deschise a chemare ale acestuia („Eu sunt cu voi şi nimeni împotriva voastră”, „Veniţi la Mine, toţi cei osteniţi şi împovăraţi, şi eu vă voi odihni pe voi…”) transmit o aşa bucurie sfântă, emană o aşa stare de bine, încât primul gând a fost: iată o reprezentare a BUCURIEI! Părintele paroh Ioan Florin Gavrilă a şi confirmat acest gând, spunându-mi: „Într-adevăr, în această biserică simţi mereu o bucurie; şi eu vin cu tot felul de gânduri şi griji, şi la urmă ies zâmbind; am observat că aşa se întâmplă cu toată lumea. Chiar acum, duminică, la finalul slujbei, i-am întrebat pe oameni: Câţi aţi venit întristaţi şi câţi sunteţi acum senini, câţi plecaţi acasă bucuroşi? Şi au început să ridice mâinile: şi eu, şi eu, şi eu…Parcă Maica Domnului îşi adună pruncii lângă ea şi îi binecuvântează!”. (*M. C.*)

Darul lui Dumnezeu de la Chichiş

Satul Chichiş este situat pe DN11, în drumul

dinspre Braşov către Moldova, fiind primul sat din judeţul Covasna (la 22 km distanţă de Braşov şi la 12 km de Sf. Gheorghe).

Localitatea aceasta de 1075 de locuitori nu atrage cu nimic atenţia trecătorului grăbit dinspre Ardeal spre Moldova, sau invers, peste Pasul Oituz, numai românii ortodocşi din toată zona covăsneană (minoritari etnic) cunoscând durerea bisericilor părăsite şi cu lăcate grele la intrare, lângă care cântă doar păsările cerului şi pe care ÎPS Ioan Sălăjean se încăpăţânează să le tot renoveze, de 15 ani încoace, de când a fost înfiinţată Episcopia Harghitei şi Covasnei. Pentru că bisericile acestea ortodoxe au aparţinut de secole românilor, forţaţi în decursul istoriei fie să treacă la catolicism, fie să părăsească zona…

La întrebarea mea, dacă icoana Maicii Domnului pictată de Părintele Arsenie Boca, aflată pentru închinare în stânga altarului, este făcătoare de minuni, Părintele Ioan Gavrilă exclamă:

Prima minune pe care pot să o mărturisesc, într-o zonă ca a noastră, este aceea că mi-a umplut biserica de credincioşi, la slujbe! În primii cinci ani după hirotonire, între 1995 şi 1999, am fost preot la Ojdula. Acolo aveam cinci femei în biserică şi le spuneam: „Uite, aţi venit ca femeile mironosiţe la Mormântul Sfânt!”. Cinci ani m-am chinuit acolo, erau zile când nu aveam nici bani de pâine, de nimic… Dar mergeam în biserică şi de fiecare dată mulţumeam Domnului şi mă rugam:

Doamne, m-am făcut preot şi nu am cui vorbi; dăruieşte-mi, Doamne, oameni! Şi Domnul s-a îndurat şi în 14 noiembrie 1999, prima zi a Postului Crăciunului, am venit aici la Chichiş. La început nu prea venea lume în parohia mea, doar braşovenii care veniseră şi la Ojdula. Şi încet-încet iată că duminica, la Sfânta Liturghie, am început să am în biserică 30-40 persoane, apoi 80-100, iar acum vin aproape 200! În primii ani, după slujbă, mai rămâneam şi câte două-trei ore în biserica goală, meditam, mă rugam – acum îmi dau seama că mă ţinea puterea icoanei Maicii Domnului în biserica noastră, dar atunci nu ştiam ce dar avem aici de la Părintele Arsenie…

Apoi am început să slujesc miercurea acatist închinat Maicii Domnului şi rugăciuni de dezlegare, iar vinerea Taina Sfântului Maslu. Oamenii mă întrebau: pentru cine faci slujba, părinte? (Erau 2-3 persoane în biserică.). Pierzi vremea! Şi eu ziceam: Nu pierdem vremea, ne rugăm: pentru sfinţi, pentru mine, pentru familia mea; nu ardeam pomelnicele de duminica, le pomeneam şi în timpul săptămânii, la Sfântul Maslu. Într-un an de zile au început să vină la Maslu, vinerea, 5, 7, 9, 12, 20, 30, 40 persoane şi acum… nu mă mai pot opri! Aveam credinţa că o să ne aducă Maica Domnului credincioşii – şi aşa a fost! Acum sunt mulţumit; şi cum să nu fii atunci când vezi că într-o zonă ca a noastră sunt atâţia oameni la biserica ortodoxă?!…

Este icoana pictată de Părintele Arsenie

Boca?

Icoana de la Chichiş a Maicii Domnului cu Pruncul în braţe este identică aproape, ca schiţă/desen, cu fresca de foarte mari dimensiuni de la Biserica Sfântul Elefterie Nou din Bucureşti! Se ştie deja că schiţa în cărbune după care a fost pictată acea frescă aparţine, cu certitudine, Părintelui Arsenie Boca. Dar, deşi este folosit acelaşi model pictural, mesajele, stările transmise de fiecare dintre cele două picturi sunt diametral opuse!

în fresca din Biserica Sfântul Elefterie Nou (zugrăvită în 1959, când teroarea comunistă atingea apogeul, când părintele deja trecuse prin experienţa câtorva închisori şi a Canalului şi când deja era scos abuziv din monahism, interzicându-i-se să mai slujească), Pruncul Iisus este îmbrăcat în zeghe şi este tuns ca deţinuţii, Sfânta Maică are o expresie împietrită, aureolele din jurul capetelor sunt aurite compact, iar culorile folosite sunt întunecate, grave…

Icoana de la Chichiş este foarte probabil pictată de către Părintele Arsenie Boca în tinereţe, după terminarea studiilor şi întoarcerea de la Chişinău – unde a învăţat tehnica poleiturii cu aur (pentru fundalul întregii icoane), în perioada în care părintele a vieţuit la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus (1939-1948), devenind, datorită harismelor sale, o legendă vie a Ţării Făgăraşului şi a întregului Ardeal ortodox! în această reprezentare, sfintele feţe sunt albe de

lumină, ochii albaştri, foarte vii, zâmbetul fin şi emanând bucuria interioară: „Umple, Preacurată, de veselie viaţa mea, dăruindu-mi bucuria ta cea nestricată, ceea ce ai născut pricina veseliei”! Aureola Măicuţei Domnului este albă şi filigranată, cu flori (doar în iconografia rusească am mai văzut ceva similar), iar aureola Pruncului Sfânt este parţial transparentă, lăsând să se vadă trăsăturile Sfintei Sale Mame! Copilul Iisus este înconjurat complet de lumină, într-un halou oval, exact ca în schiţa/proiectul de la Sfântul Elefterie, halou care însă nu s-a mai pictat în fresca de deasupra altarului. întreaga icoană a Maicii Domnului cu Pruncul îţi atinge sufletul, dăruindu-ţi o emoţie şi o bucurie pe care nu ţi-o poţi explica decât prin prezenţa Duhului Sfânt!

Biserica Sfânta Treime din Chichiş a fost construită între anii 1937-1940. După mărturia soţiei clopotarului care a slujit aici timp de 50 de ani, atunci când icoana a fost adusă în biserică de mai multe persoane, era cea mai frumoasă icoană, strălucea, pur şi simplu iradia lumină! în timpul celui de-al doilea război mondial şi până prin anii 1947-1948, această icoană a fost ascunsă într-un pod. Nu se ştie cine a adus icoana la Chichiş, dar una dintre presupuneri este că Părintele Glodeanu, cel care a slujit aici până în anul I960, fiind sibian, trecea des pe la

Mănăstirea de la Sâmbăta de Sus şi este posibil să o fi comandat Părintelui Arsenie Boca sau să o fi primit în dar de la acesta…

Minunata istorie a aflării icoanei

Părintele paroh Ioan Gavrilă povesteşte:

Nu multă vreme după ce am venit la parohia Chichiş am început să tot primesc de la credincioşi tot felul de cărţi ale Părintelui Arsenie Boca, tablou cu părintele, album cu el – eu ziceam: „Bine, mulţumesc, dar ce-mi tot aduceţi mie cărţile astea?!”. Eu aveam mare evlavie la Părintele Cleopa, îmi făceam şi predicile folosind învăţătura Sfinţiei Sale... Deci întreb şi mi se răspunde: „E posibil ca Părintele Arsenie Boca să vrea ceva de la matale”...

Şi în anul 2001 apare o bătrânică, o femeie din Bucureşti, pensionară, ucenică de-a Părintelui Arsenie, vine în biserică şi îmi zice: „Părintele Arsenie m-a trimis la Chichiş să înrămez icoana!” – şi se închina tot timpul la icoana aceasta! Avusese o viziune cu Părintele (care trecuse la Domnul de 12 ani)y în care i-a spus că este la Chichiş o icoană de-a sa, care trebuie înrămată... Şi i-a dat şi descrierea mea! Eu i-am spus că nu am bani să fac ramă la icoana aceasta, dar ea venise cu banii pregătiţi, tot ea mi-a dat şi banii! M-a luat prea direct minunea aceasta şi am întrebat: „Cum să fie rama?”. Şi ea mi-a spus: „Ştiu că dvs. o să faceţi treabă bună!”. Asta era înainte cu două săptămâni de sfinţirea bisericii, în 21 octombrie 2001 – începusem restaurarea picturii bisericii, în interior, în 1999, cu 500.000 lei vechi şi cu nădejde în Maica Domnului! Dar nu ştiam despre valoarea icoanei acesteia, am vrut să o şi mut în

biserica veche, monument istoric, dar nu am putut s-o duc, nu mă lăsa inima…

Deci femeia a venit în 2001 şi de atunci nu am mai văzut-o! Nu am luat imediat în seamă întâmplarea aceasta, până nu mi s-a confirmat şi mie: a venit Părintele Arsenie în viziune, în timpul slujbei, şi mi-a confirmat! Din 2002 şi până în 2010 am ţinut tainic toate acestea, dar am făcut baldachinul; am avut mari încercări, mai ales că am vrut să păstrăm şi rama iniţială. Baldachinul l-am sfinţit în primăvara acestui an [2011], dar deja despre icoană se ştie de anul trecut, din 30 mai 2010. Atunci a fost sărbătoare mare aici, s-a sărbătorit împlinirea a 270 de ani de la ridicarea bisericii vechi, monument istoric, cu hramul Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel, şi tot atunci am sfinţit şi clopotele acestei biserici închinate Sfintei Treimi. IPS Ioan Sălăjan a slujit slujbă arhierească, împreună cu un sobor de preoţi; tot atunci a fost şi Matei Schinteie, iconarul din Covasna, care, când a văzut icoana Maicii Domnului cu Pruncul în biserică, a recunoscut imediat stilul Părintelui Arsenie Boca şi a şi făcut publică prezenţa icoanei la noi! De atunci aii început să vină autocare cu pelerini, credincioşi de aproape sau de departe, monahi…

Eu sunt uimit şi onorat de această minune pe care Părintele Arsenie Boca a lăsat-o la noi… Şi ştiu că cineva veghează asupra noastră, trăitor cu noi, nu doar Sfinţii Părinţi din vechime! E misiune grea preoţia, dar mă bucur şi ştiu că cineva acolo

sus veghează…

Icoana aceasta a Părintelui Arsenie ne întăreşte, ne confirmă autenticitatea ortodoxiei şi în acelaşi timp e ca un mesaj: „Lăsaţi şi voi ceva în urma voastră!". în vremurile pe care le trăim acuma, numai credinţă şi evlavie ne trebuie! Cine trăieşte în ortodoxie, trăieşte bine!

A consemnat

Maria CHIRCULESCU[23]

23 Textul a apărut în Lumea Credinţei din ianuarie 2012, pp. 5-8. (Nota Ed.)

În loc de încheiere

UN SCURT ÎNDREPTAR DE VIAŢĂ DAT DE PĂRINTELE ARSENIE BOCA

Părintele Arsenie Boca, trecând un tânăr pe la el, i-a spus un program de învăţătură, un cuvânt de învăţătură care e tot un fel de program, şi a zis aşa: „Oxigen, glicogen, somn, să-ţi păstrezi hormonii şi să ai concepţie de viaţă creştină”.

Oxigen înseamnă să trăieşti în aer cât mai curat, cât mai oxigenat, cât mai bun, să fie cât mai aerisit acolo unde îţi duci viaţa.

Glicogen înseamnă de fapt zahărul din ficat, zahărul animal, dar părintele are în vedere prin acest cuvânt hrana raţională: să nu mănânci prea mult, să nu mănânci peste măsură, dar nici prea puţin.

Somnul – să dormi atât cât îţi este necesar ca să poţi desfăşura o activitate eficientă, şi mai ales intelectuală. Să ştiţi că cel ce nu-şi împlineşte somnul, acela nu dă randament maxim, mai ales la chestiunile intelectuale. Părintele zicea că sunt necesare 6 ore de somn continuu în 24 de ore. Nu trebuie să se silească nimeni să facă performanţe de priveghere.

Priveghere să faci în înţelesul de a nu fi împresurat de gânduri rele, să ai întotdeauna o trezvie, să fii întotdeauna treaz când faci ceva. Ca să stai şi să nu dormi toată noaptea, trebuie să stai şi să dormi ziua, pentru că trebuie avut în vedere organismul, aşa cum l-a lăsat Dumnezeu.

Un părinte duhovnicesc zice că s-a păgubit mai mult din priveghere şi nemâncare decât din mâncare multă şi somn mult (Sfântul Moise Arabul, în *Filocalia*, voi. 1 – cap. „Convorbiri cu părinţii din pustia schetică[24]”). Bineînţeles, noi nu zicem că oamenii trebuie să doarmă foarte mult, dar zicem că trebuie să ştie fiecare cât trebuie să doarmă… ca să fie treaz.

Să-ţi păstrezi hormonii înseamnă să nu faci risipă pe poftele trupeşti, să trăieşti o viaţă înfrânată, să fii cât mai înfrânat, şi atunci te ajută puterile care sunt în tine, te ajută să duci o viaţă plină, frumoasă, o viaţă simţită.

Concepţie de viaţă creştină înseamnă să te conduci după Evanghelie, după învăţăturile Sfinţilor Părinţi, să ai în vedere nişte lucruri care sunt de căpetenie. Dacă ai altă concepţie decât concepţia de viaţă creştină, atunci nu ajungi la mântuire, nu ajungi la ceea ce vrea Dumnezeu cu fiecare dintre noi.

Arhim. Teofil PĂRĂIAN1

1 Text reprodus din Arhim. Teofil Părăian, *Punctele cardinale ale Ortodoxiei. îndreptar duhovnicesc*, Editura „Lumea Credinţei”, Bucureşti, 2005, pp. 195-196. (*Nota Ed.*)

Cuprins

Notă editorială 5

24 Schetia (gr. Sketia) este unul din cele trei principale centre monastice ortodoxe din Egipt - alături de Nitria şi Chiliile -, începând cu secolul al IV-lea.
Schetia numeşte pe scurt Pustia Schetia, situată la circa 70 kilometri de Delta Nilului

VIAŢA ŞI PERSONALITATEA PĂRINTELUI ARSENIE BOCA
O viaţă de sfânt (scurt secvenţial biografic) 9
Două piscuri duhovniceşti:
Părintele Arsenie şi Părintele Teofil 13
Cu Părintele Arsenie pe Cărarea împărăţiei… 24
Sfântul Ardealului. La 20 de ani de la înveşnicirea Părintelui Arsenie 44
Părintelui Arsenie (Zian) Boca, la centenar… 53
DIN FAPTELE ŞI MINUNILE PĂRINTELUI ARSENIE BOCA
Cu Părintele Stareţ Ghelasie Ţepeş despre Părintele Arsenie.. 57
Cu Părintele Ciprian Negreanu despre Părintele Arsenie 69
O mărturie despre Părintele Arsenie a credincioasei Ana Drăgan 74
O mărturie despre Părintele Arsenie a credincioasei Maria Clopoţel 76
Tâmplarul Părintelui Arsenie 79
O mărturie anonimă despre Părintele Arsenie.. 82
Un popas minunat la mormântul
Părintelui Arsenie 92
întâmplări minunate la mormântul Părintelui Arsenie 109
Alte mărturii despre Părintele Arsenie 109
SCRISUL ŞI PICTURA PĂRINTELUI ARSENIE BOCA

Maica Celestina de la Prislop sau povestea unui manuscris 115
Părintele Arsenie în limba maghiară 120
Drumul spre Drăgănescu:
o iniţiere în sufletul românesc 124
Privirea veşniciei: pictura Părintelui Arsenie.. 128
Icoana „Izvorului Tămăduirii” în viziunea Părintelui Arsenie 136
O descoperire minunată 143
Părintele Arsenie în inima Covasnei 147
În loc de încheiere: Un scurt îndreptar de viaţă dat de Părintele Arsenie Boca 155

DIFUZARE:

S.C. Supergraph S.R.L.

Str. Ion Minulescu 36, sector 3, Bucureşti, cod 031216 Tel.: (021) 320 61 19 Fax: (021) 319 10 84 E-mail: editura@sophia. ro

Str. Bucium nr. 34 laşi tel.: 0232/211225 fax: 0232/211252 office@printmulticolor. ro www.printmulticolor. ro

Volumul de față reunește toate textele apărute de-a lungul anilor în revista *Lumea Credinței* cu privire la Părintele Arsenie Boca (1910-1989), cel pe care evlavia populară îl numește demult „Sfântul Ardealului" și al cărui mormânt de la Prislop a devenit unul dintre locurile predilecte de pelerinaj din aria ortodoxiei românești.

Textele sunt orânduite tematic în trei secțiuni: „Viața și personalitatea Părintelui Arsenie Boca", „Din faptele și minunile Părintelui Arsenie Boca" și „Scrisul și pictura Părintelui Arsenie Boca".

Fie ca pilda nepieritoare a marelui înduhovnicit de la Sâmbăta de Sus și mijlocirea lui de dincolo să strălumineze pe mai departe sufletele, în răspărul vremurilor de rătăcire și de risipă a căror cruce ne este dat să o purtăm!

Lumea Credinței
Mensuar ilustrat

9 786069 322208